Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sēfer Tôrat Kōhănîm

Ḳaro, Yosef
ראק, ויסי

Fîordâ [Fürth], 451-452 [1690/91-1691/1692]

תועקרק תקזח תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11660

Visual Library

ב ער שישב לכל ג׳לו׳ והתוספ׳ מוכח בסרמ״ן וגם מוכח מרדריפס שם
שגם דעת רבנ״ם כן אם״ל להמיר לכל ג׳ כו׳ וצריך לומר שהיה לפס גירסא
אחרת ברבנ״ם וברא״ש ואחרת באחרים״ג שם וגם דברי הרא״ש יש לכוין כדע״ת
ורמב״ן ע״ש ורו״ק וגם הכ״י כתב בהרמב״ן וכן מוכח לפי עניות דעתי דעת
הרמב״ם פ״ו מהשומן שכתב בני ברה ואם כא שליחי ותקף מסן מסלקי׳ אותם
ממנה ואם מיחה למה הסתים עיקר
מדין ונאבדא צריך להמיר לכל ג׳
ואחר וכתב דין אחר בתקומו ובברה
מסלקין אותו אלא שבירה לים
ראין חלוק בין אבדא לברה
ובכל מבין המסלקין אותו ואינ״ל
לכל ג׳ ואחר ורו״ק וכן משמע להריא
ברא״י בתיב י״ח מ״ב שכתב ז״ל ואם בא
ג׳מן שסוק לגזול אותם מוציאין אותו
מידו אבל אי אי״ל בהסור הוי
כתב ובדרך לאחור כל ג׳ ורו״ק •
ועיין בס״ב״ם ורו״ק : ד ואם
גבר הא׳כו׳ אין בחדושי הרמב״ן ובמ׳
המלחמות ובעל המאור ורו״ק : ה
אפילו אין ידוע שאכלם אלא על פיו
כו׳ו״ם שהרי לא שמן שקנה הבדם
לשות אכילתו ראים אשעבתו אלא
שומן שירם הקרקע והקרקע יוצ׳ מתחת
ידו בחדרים הללו ואין לו חבו כנרו
המילא נרוך לשלם נ״כ הפירות עכ״ל
הם״ע וסוא׳ התוספות וסנסת אסרי׳
ומסדושי הרמב״ן נראה שחולק ע״ש
ואפשר לפרש גם דברי הסור ושמחבר
שהוא שפק אף לשומן וכפי׳ הרמב״ן
בחדושיו וא״כ ליכא כאן חבו ורו״ק
מיהו לקמן סימן קמ״ה ס״ב מוכח דעת
הסור כדעת שתוספות אבל בריב״ם
סימן של״ו מוכח כהרמב״ן וכ״כ הגי׳
וכן משמע ברבנ״ם דף ל״ג ע״ב ד״ה
אמר רב נחמן כו׳וכן דוף ל״ד ע״ב
ע״ש אלא אהדתי׳כו׳וכן משמע בבעל
המאור וכן בראה עיקר ועיין בתוספו׳
ורו״ק סיסב ועיין לקמן סימן
של״ו וסמ״ג : ו כל
דאלים גבר • עיין בבח״מ
ס״ק י׳ מד וכסתב׳ חמיה׳ הע״ם
כו׳ וסבר כו׳ אלא כרת הסיג על
הע״ם דתמיהת הע״ם בכונס ויר׳מקור
של מתרוצת הרשן שהרי כתב שהבנ״מ
ע׳סניקין אין ראים בסס לא היה
מעבר בענין אחר שאם יאחרו הכ״ר
לחופסו בכ״ר עד שיתבבר הרבר מי
יוכל לאסוף המים בחפציו אם יאחרו
יפין מוצאים ולא יבאו בכם המים
ירוחו וילכו לאבוד או יבאו אחרים
ויקחום וא״א לשומרם לכן לא חבאו
לבס סוס הקנה בעולם רק כל דאלים
גבר מה שאין שייך לומר כן בשאר
בעניני שהעוסקים חולקים בבם דיש
לחופסו בכ״ר ובכ״ר יתבבר וסו ויתחלוקו
ברמים או בדין נוד או מינור דהא ע״כ
לא אחרינן בר״ם זם כל דאלים גבר
אלא משמעת אחי שפוא אלו יחסור
בעסו עליו כו׳וזה לא שייך אלא בדבר
שהוכח בעצמו יורע הסתת ואין
בכ״ר יודעים אבל הכא אם שייך לומר
שום התוכע יחסור בעסו יות׳מחבר
בחם ברור הדין יותר לתוכע אלריין או אלמבר דבימא יחסור בעסו כו׳כ״כ
בע״ם כאן ובס״ם ק״ע ודברי׳ נכונים מאר ובכתי מתיישב אחי שפיר דברי
מהר״ם שבהתרבי ע״ק דב״ב חשוס דאלוקה לא היה אפשר שהם ואחי אחי
שפיר דברי רבנ״ם דכתב שמעת דעתי׳ כל דאלים גבר גבי אבדא דשמא יבאו
עדים ויעידו של אי אוא ונחבא דברי כ״ר שבורים בחם שאפשו כבר
אלוקה כו׳ (וזה״ם שם בתי׳ ודברי אחרבי דב״מ ור״ע בחובר את הבים
בו׳ליתא שם רק בחרבי ע״ק דב״ב וכן הוא בח״ם שם) לכך אין בית דין
בבנסים לחבר ולכך כל דאלים גבר אב״ל אמתע דבסתיקא דרבוותא לא שייך
ה״ם ושפיר יש לב״ר לבנו׳ בחבר ולפסוק דין אלוקה ואפש׳ בנם הח״ם ובחב
שבתבו ואם לא פי׳ בים דין אלוק׳ ר״ל דלא אפש׳ למישבר אלוק׳ בבנו הך הע״ם
ק״ע ותשו׳ מהר״ם שם ולא דקדקו בלשון ורו״ק • מיהו כל׳זה לענין לבתחלה
אבל אי אפש הר מציאה לא אפקינן מיני׳ דאפילו אפש הרבו׳ מחבר לא אפקי׳
מיני׳ בעלונת׳ דרבנות׳ ועיין בספרי חקפו בסן אסרבתי בדינים אלו :

קמ ה קרקע בחזקת בעלים עומדת כו׳דין חזקה בחזקות עיין בתשו׳
עהר״ם ן׳ בסן סימן קמ״ו וסימן קל״ו וע״ש סימן רל״ה ובתשו׳
ן׳לב סער ב׳סי׳ע״ה ובתשו׳מהרשד״ם ר״ם רכ״ם וסימן רכ״ב וסימן ע״ד וסי׳
רע״ח
ע״ה ע״ר : ג דק פיסת וס״ם סבונות המבנם : ד זם סבחזק שלסם כו׳עיין בתשו׳רבנ״ם סימן תתקי״ו מבדם כן לעובר׳ דרבנ״ם
בר

שלו אבל אם חטפה בלא טענה מוציאין אותו מידו ו׳ ואין לו
תקנה (ג) עד שישיב לכל אחר ואחר ° (סור ס״ג בנסס רשב״ם
ורא״ם) שהרי אינו יורע למי ישיב ואם הוא קרקע והחזיק בו
ואכל פירותיו גוף הקרקע אינה נגזלת ° (סור סס בסס ר״י)
אבל הפירות צריך לשלם לכל אחר ואחר :

ג אם אחד מהשנים החולקים על דבר זה בא לבית דין ואמר
תפסוהו עד שאביא ראיה ז׳ אין שומעין לו ואם תפסוהו
ב״ד מדעת שניהם או שעברו ותפסוהו אין מוציאין אותו עד
שיתברר של מי הוא :

ד אם הם חלוקים על שדה ואין אחד מהם מוחזק בה כגון
שמת בעל השדה ושנים באים לירושו כל אחד אומר אני
קרוב וראוי לירשו׳ ואין לשום אחד עדים כל דאלים גבר
(ועיין לעיל ר״ם קל״ח אם סיו סניסס מוחזקין —— מס בינס) (ד)
ואם גבר האחד ואכל פירותיו ואח״כ הביא השני עדים שהוא
קרוב ואין העדי׳ יודעי׳ אם זה שגבר הוא קרוב או לא מוציאין
מזה שגבר שהוא ספק קרוב דהאחר קרוב ודאי וה״ה אם השני
הביא עדים שהוא קרוב יותר מהאחר ° (כ״כ בס״מ פס״ו מסומן)
מוציאים מזה שגבר ונותנים לזה שקרוב יותר וצריך להחזיר
כל פירות שאכל ח (ה) אפילו אין ידוע שאכלם אלא על
פיו שהודה בהם :

הגה ° (מ״ה בסימן שנ״ב) דבר שהפוסקים חולקים בו ט ולא
תפיס אד מבייסו אם הוא דבר דשייך בו אלוקה חולקין
י ואם לא שייך ב״ה אלוקה (ו) כל דאלים גבר :

הלכות חזקת קרקעות

קמ דין החזיק בקרקע של חבירו ודין
חזקת הבת״ וההנאות ובו ט״ו סעיפים :

א (א) קרקע בחזקת בעליה שומרת א שקרקע הירוע
לראובן בעדים שיורעים שהיה בחזקתו אפילו יום אחר
והוא עתה בחזקת שמעון ומחזיק בו ואוכל פירותיו וטוען
שלקחו וראובן מערער לומר שהוא גזולה בירו נאמן וישבע
שבועת היסת ונוטל את שלו אא״כ החזיק בו שמעון כראוי
ובטענ׳ אז אין מוציאין אותו מידו אלא ב (ב) נשבע (היסת)
ועומר בשלו ואם אין עדים לראובן שהיה שלו אין צרי׳ שמעון
חזקה אלא נשבע ועומר בשלו אע״פ שלא החזיק בו (ועיין לשו׳
ריס סימן ב״ם דאין נסבעין על קרקעות (ג) דק פיסת) :

ב ° (רבנ״ם בתשו׳ ר״מ כ׳ וכתב סכן נראה מתרבי ומתהר״ם ע״ב)
(ד) זה שהחזיק שלשה אין מוסרין אותו לשבועה
אבל אם רצה להחרים סתם על כל מי שהחזיק בשלו שלא
כדין הרשות בירו :

הגה

קמ א שקרקע הידוע לראובן בעדים יודעים וכ״כ
בתשובת רשב״א דאפי׳ אם אין בעדים יודעים
בודאי שהיתה של ראובן אלא שראו לראובן או לאביו דר בו (וה״ם
אם יש לו קול מבורר שהוא שלו הרא״ם בתשובה בלל נ״ט סי׳ ק׳
ד״מ א׳) מחזיקין אותו בשלו ומוציאין אותו מיד הבני עד שיהיה
לו חזקת ג׳שנים או עידי קנין והכי׳ה הר״מ ע״ם ולקמן סי׳קמ״ו :
ב נשבע היסת ועומד בשלו ° כתב הרשב״א ואם המחזיק (ב) אם
טוען בכנד יתומי׳ שהמחזיק בשל אביהן (דאז שייב ליסב׳בכנ״ם)
ומת המחזיק ולא נשבע אין אומרים הוא אין אדם מוריש שבועה
לבניו כיון שהוא להחזיק ועיין בהגה״מ מה שכתבתי מזה :

ג ואין לו תקנה עד שישיב כו׳ אין לו כפרה עד שישיב כו׳ כדין
גזילה דצריך להשיב ליד הבעלים אבל לא לבוניה מידו להפקירה
בבראשונה ופפ״ר מ״ם כ״ס ל׳ הגמר׳ : ד אין סומעין
דבריהם כן שהוא רמאי ואין לו ראיה והוא או׳כן כדי להפסי׳ לחבירו
שלא יתקף בה דתו אינו יכול
להוציא׳ מידו כלי ראיה משא״כ
בשהוא ביד ב״ד שאז גם חבירו
לא יוכל לתקף בה ולהביא לידו
בלא ראיה ויפסד עמו : ה
אפי׳ אין ידוע שאכלה אלא על
פיו שודה בהם ואפי׳ אכלוה נ׳
שנים וא״ם שהרי לא שמן שקנה
הבדה לשות אכילתו ראיה
אשעבתו אלא שומן שירם הקרקע
מקרובו שמת וכיון שלהפירות
שאב׳אין לו זכו׳אלא מכח הקרקע
והקרקע יוצא מתחת ידו בעדים
הללו ואין לו אינו נגדו אמילא
צריך לשלם נ״כ הפירות ופפ״ר :
ו ולא תפס אד מבייסו ע״ל מ׳
כ״ם ולקמן סי׳ קע״ה סמ״ה
וכס״ם רל״ה : יוד ואם לא
כו׳ כל דאלים גבר דין זה כתב
מהרא״י בת״ה סי׳ ס״ב דהבית
שם דברי הגמרא דף הכיוקין
ודברי המרדכי דף ק״ב ס״מ ור״ם
המובר בבית דאחרי׳ בפלונתא
דרבוותא דלא אתמר בהו הלכתא
לא אמר ולא אמר דכל דאלים
גבר ואדברי הרמב״ם משמ׳ דלא
אמרי׳ כל דאלים גבר ב״א בדבר
שלא הוכל לעמוד על הדבר של
מי הוא (ומשפט שנתבא׳לעיל)
משא״כ בפלונתא דרבוותא דמי
יעיד לו יבריח הלבה בחלן וכדי
לייסב דבריהם כתב הב״ל דודאי
אלוקה בדיפא כל היכא דליכא
לחיקה אחילת׳ אבל היכא דלא
שייך אלוקה בגון בהבית הכוקין
דאי הוה אתו אלאי פלני דיומא
וכן אתאי עריין הוה קבידא חלן
יתבילו בראשא כו׳ ותו דדלמא
בבב״ג הוה ודאי פסיד׳לתרוייהו
ובהכי מתיישב הסו׳ דתשוב׳
מוהר״ם דף ק״ב מסוס
דהאלוקה לא היה אפשר אתם
בב״ל אחרא״י שם ובזה מבואר׳
דברי מו׳רם ז׳ל ונסתלק ממנו
תמיה׳ הע״ם ° שתמ׳ עליו הוה *
ע״ם וסבר שדברים הללו כתב
מו׳רם מעצמו ולא עיין בדברי
מהרא״י והמרדכי הב״ל ודו״ק :

קמ ג שקרקע הידוע לראובן בעדים יודעים וכ״כ
בתשובת רשב״א דאפי׳ אם אין בעדים יודעים
בודאי שהיתה של ראובן אלא שראו לראובן או לאביו דר בו (וה״ם
אם יש לו קול מבורר שהוא שלו הרא״ם בתשובה בלל נ״ט סי׳ ק׳
ד״מ א׳) מחזיקין אותו בשלו ומוציאין אותו מיד הבני עד שיהיה
לו חזקת ג׳שנים או עידי קנין והכי׳ה הר״מ ע״ם ולקמן סי׳קמ״ו :
ב נשבע היסת ועומד בשלו ° כתב הרשב״א ואם המחזיק (ב) אם
טוען בכנד יתומי׳ שהמחזיק בשל אביהן (דאז שייב ליסב׳בכנ״ם)
ומת המחזיק ולא נשבע אין אומרים הוא אין אדם מוריש שבועה
לבניו כיון שהוא להחזיק ועיין בהגה״מ מה שכתבתי מזה :

ג זכו

הנ"ה נ (ה) זהו סברת אחרת וחולק' על מ"ם ראשונה שלפ"ם שקנו' כראוי ונטענ' נשבע ועומד בשלו וכן הוא בסמו' ס"ד
* (והוא סברת הרמב"ם פי"א דשומן וסור בפי' זה)

ג טען שמעון שיש לו שטר שמכרה לו וראובן אומר ששטרו מזוייף או שטר אמנה יתקיים השטר בחותמיו
° (וע"ל ס"ם מ"ו) ואם לא נתקיים מוציאין השדה מידו :

ד טען שמעון שיש לו שטר שמכרה או נתנה לו בשטר וגם שיש לו עדים שהחזיק שלשה שנים אומרי' לו קיי' שטרך אם יכול לקיימו מוטב וצריך לחזר אחריו לקיימו ואם א"א לקיימו כגון שמתו העדים או הלכו למדינ' הים ואין מי שיכיר חתימתן סומכין על עידי חזקה וישבע היסת שלקחה ד אבל אם ישנן לעדים לא תועיל חזקתו וצריך שיבא העדים :

ה ° (סור ס"ג נסס ר"ח) (ו) אם טען אחר כך אבר השטר אינו נאמן וכן אם הביא השטר ה ונמצא בטל נתבטל' נמי חזקה : ° (סס נסס ר"ח)

ו (אבותן קרקע לאחר בעדים וחזר והחזיק בה) ° (ברשב"ם בתשוב' סי' תת"ע) אפי' אם החזיק הנותן שלש שנים בחצר לאחר המתנה אינו נאמן לומר טעות סופר הוא (בתתנה) מנו דאי בעי אמר תחלה חזרתי ולקחתי ממנו מכל מקום עכשיו שטוען טעות סופר הוא אין זה אלא כמכחיש את העדים וקיימא לן דמגו במקום עדים לא אמרינן :

ז ' כיצר הוא החזקה שישתמש בו ויהנה ממנו שלש שנים מיום ליו' כל דבר כפי הנאתו ותשמישו שכיון שהוחזק בו:
הנ"ה ° (רשב"ם סי' תתקת"ם) ואין צריך להביא ראיי' שסשתתים בכל הסדרים שבכית אלא אם כשתתם כדרך הנעלים הסזי ק בכל הבית :

ג' שנים ולא מיחה בו שום אדם לא נזהר עוד בשטרו ונאמן לומר מכרתו או נתתו לי ואבדתי שטרי :
הנ"ם ° (רשב"ם בתשו') וכל שלא החזיק כראוי אין חזק' אפי' ידוע שמכר לו קרקע רק שאינו ידוע שהיא זו שהשוי' כה יכול המוכר ליטול קרקע זו ולומר שמכ' לו קרק' אחרת הנרו' מזו
ח ° (זהו שסת רשב"ם וסור הניאו) בתים שהם לדירה צריך להביא עדים שדר בו או השכירו שלש שנים רצופות ומשהביא עדים שדר בו או השכירו שלש שנים רצופות הוי חזקה ואם יטענו המערער אני יודע שלא דר בו בלילות אז צריך המחזיק להביא עדים שיעידו בפי' גם על הלילות ועל פי השכנים שיעידו שלא הרגישו בו שיצא בלילות אלא כפי ניהוג העולם ראינו (מותו) נכנס בו בערב ויוצא בבוקר ואם יוסף לטענו ראיתיו שיצא ממנו בלילות אחר שישנו השכנים לא הוי חזקה אלא אם כן יביא עדים שיאמרו שכרנו ממנו הבית ודרנו בו ימים ולילות ' ואם היה המערע' רוכל המחזי' בעיירות ° (סס פי"ג) אף על פי שלא טען ברי לי שלא חיה דר בו בימים ובלילות טענינן ליה ט (ו) ולהרמב"ם ° (פי"ב מפ' שומן וסור הניאו כסס"ו) אפי' לא טען המערער אלא שמא לא דר בה ביום ובליל' צריך להביא עדי' שדר בה ביום ובלילה

ואם

דר ברשום ס"ם וכן הוא בסס"מ פ"ו ופ"ו מטומן בים חולקין על הרמב"ם וכן הוא במרוסי הרמב"ן נבי עובדא דרבה בר ברסום וכל"ו סס סביא דעם הרשומה ודעת המחולקין עיין בתשו' ר"י לבית לוי סי' כ"ב : ס זהו סברת כרמוכח בתם דוכתי מיהו כתב בהגה' אחרת כו' ומעיקר כסברת רשומה אחר"י פרק חזקת הבתים בסס ס"ר אברהם חליק ודרש שקנה קרקע מחבירו ויש ש ספר וכתוב נ' סביס בעין המוכ' מזרח' ומכרתם לי וסלוקת תוחזק בקרקע מ"ב ליסבע היסת ואפי' אין לו אחר אלא שטען מ' על תבירו מכרת לי קרקע ואין אוחז' בו ואין לו אחר ואין ובלבד' מחסי' להר"ם וע"ם וכן הו' במרר' פרק שבועות הדיינים מפסקי הר' מזקי' וכ"ע : ו אם שטען אחר לך כו' אין בכ"מ ובתשובות הרא"ם מלוכלין סי' ל"ז ובתשו' רמ"ם סי' ק"ם ובתשו' ר"י לבית לוי סוף סי' ל' רפ"ד ויי"ב ובתשו' ר"ם כהן ס"ב סי' מ"ם : ז ולהרמב"ם אפי' אם שטען שהטענער אלא אמא כו' כראה לפע"ד דאם אמא מתם אחר דס"ב קשה תרתי מיה דהא טעמא דלא הוי חזקה בתשובות בע"ב הוא מקום דמני הטענער לומ' כשבאתי אם מצאתי ביתי ריקן ולכך לא מחיתי ובהו אפירבב"ם נני בתרא דמוכרי בתני ומ"ב מה יסעון בשמא אם א"ל לבא אם ולראות אם דר בו ועי"ל אם איתא דטענת אמא מסני א"ב אפי' בלא רוכלי אמאי לא אעכינן ליה הא בכל מקום בריכים אל"ד לדרוש ולחקור אפרי' יפה אלא נוגיא על פיהן אלא כדין כי אמא מיב' יוריים על בלילות וכך הקשה ריב"ם על רשב"ם וכת"ם התוס' אלא אהתום' כתבו דלא פירכא דכיון שהעידו על היום אמילו יאמרו אין אנו יודעי' על הלילות מסתתא כיון שדר בימים דר אמי בלילות אם לא אסעון המערער אבוראי לא דר בכ"ל ובהיו דוק' לאסת רשב"ם ומכריך מיסעון המערער בדי אלב' כל זמן שאין שומן בדי מ"ב הבדים לירע אם דר בלילות דמסתתא דר בו נ"ב בלילות אבל לאסת הרמב"ם ואפי' בשמא בריכים הבדים לירע שדר בלילות אלמא דלא אמרי' מסתתא דר בו נ"ב בלילות ומ"ב שדר קוביא לדוכתא אמאי לא אעכינן ליה אמילו אלא רוכלין מ"ו הא אינ' אעכנת שמא דהרמב"ם לא אעכנת שמא מתם אלא אשומן הייתי אם כתם בעמים בלילות ולא מצאתיו ושמא כוא אמרי אלא דר בם כלל בלילות ולכך לא מצאתיו ואע"פ שמתחזק יכול לטעון אלא מצאתי כי יצאתי בעתי' לעשקי מ"מ כיון שהמערע' שומן אסו' לא כתם בעמים לביתו ולא מצאו בריך התחזי' לדרר שדר בו בלילות ואל"כ יוכל המערער לטעון שנאבד' לך לא חיתי אבל אי לא טען המערער כלל אסיס אם ולא מצאו לא אעכינן ליה רק ברוכלין ולהרשב"ם אמילו שומן המערער הייתי אם כתם בעמים ולא מצאתיו לא אעכינן ליה דמ"מ הוי אעכנת שמא דיכול לחיות דבאותן

בעמים

הנ"ה נ (ה) זהו סברת אחרת וחולק' על מ"ם ראשונה שלפ"ם שקנו' כראוי ונטענ' נשבע ועומד בשלו וכן הוא בסמו' ס"ד
* (והוא סברת הרמב"ם פי"א דשומן וסור בפי' זה)

ג טען שמעון שיש לו שטר שמכרה לו וראובן אומר ששטרו מזוייף או שטר אמנה יתקיים השטר בחותמיו
° (וע"ל ס"ם מ"ו) ואם לא נתקיים מוציאין השדה מידו :

ד טען שמעון שיש לו שטר שמכרה או נתנה לו בשטר וגם שיש לו עדים שהחזיק שלשה שנים אומרי' לו קיי' שטרך אם יכול לקיימו מוטב וצריך לחזר אחריו לקיימו ואם א"א לקיימו כגון שמתו העדים או הלכו למדינ' הים ואין מי שיכיר חתימתן סומכין על עידי חזקה וישבע היסת שלקחה ד אבל אם ישנן לעדים לא תועיל חזקתו וצריך שיבא העדים :

ה ° (סור ס"ג נסס ר"ח) (ו) אם טען אחר כך אבר השטר אינו נאמן וכן אם הביא השטר ה ונמצא בטל נתבטל' נמי חזקה : ° (סס נסס ר"ח)

ו (אבותן קרקע לאחר בעדים וחזר והחזיק בה) ° (ברשב"ם בתשו' סי' תת"ע) אפי' אם החזיק הנותן שלש שנים בחצר לאחר המתנה אינו נאמן לומר טעות סופר הוא (בתתנה) מנו דאי בעי אמר תחלה חזרתי ולקחתי ממנו מכל מקום עכשיו שטוען טעות סופר הוא אין זה אלא כמכחיש את העדים וקיימא לן דמגו במקום עדים לא אמרינן :

ז ' כיצר הוא החזקה שישתמש בו ויהנה ממנו שלש שנים מיום ליו' כל דבר כפי הנאתו ותשמישו שכיון שהוחזק בו:
הנ"ה ° (רשב"ם סי' תתקת"ם) ואין צריך להביא ראיי' שסשתתים בכל הסדרים שבכית אלא אם כשתתם כדרך הנעלים הסזי ק בכל הבית :

ג' שנים ולא מיחה בו שום אדם לא נזהר עוד בשטרו ונאמן לומר מכרתו או נתתו לי ואבדתי שטרי :
הנ"ם ° (רשב"ם בתשו') וכל שלא החזיק כראוי אין חזק' אפי' ידוע שמכר לו קרקע רק שאינו ידוע שהיא זו שהשוי' כה יכול המוכר ליטול קרקע זו ולומר שמכ' לו קרק' אחרת הנרו' מזו
ח ° (זהו שסת רשב"ם וסור הניאו) בתים שהם לדירה צריך להביא עדים שדר בו או השכירו שלש שנים רצופות ומשהביא עדים שדר בו או השכירו שלש שנים רצופות הוי חזקה ואם יטענו המערער אני יודע שלא דר בו בלילות אז צריך המחזיק להביא עדים שיעידו בפי' גם על הלילות ועל פי השכנים שיעידו שלא הרגישו בו שיצא בלילות אלא כפי ניהוג העולם ראינו (מותו) נכנס בו בערב ויוצא בבוקר ואם יוסף לטענו ראיתיו שיצא ממנו בלילות אחר שישנו השכנים לא הוי חזקה אלא אם כן יביא עדים שיאמרו שכרנו ממנו הבית ודרנו בו ימים ולילות ' ואם היה המערע' רוכל המחזי' בעיירות ° (סס פי"ג) אף על פי שלא טען ברי לי שלא חיה דר בו בימים ובלילות טענינן ליה ט (ו) ולהרמב"ם ° (פי"ב מפ' שומן וסור הניאו כסס"ו) אפי' לא טען המערער אלא שמא לא דר בה ביום ובליל' צריך להביא עדי' שדר בה ביום ובלילה

ומ"מ בטל כנון שריו העדים קרובים או פסולים וכ"ם אם הוא מוזיף : ו כיצד היא החזקה כו' כתוב בתשובת מיימון ס"ם אישות סימן ה' דחזקת ג' שנים אינם רק כנגד השטון על נוף הקרקע אבל מי שאין לו בקרקע רק שיעבוד אוב או כתובה ל"מ בוה חזקה ור"ל שיכול לנכות הסוב או הכתובה מהלוקח אף שיש להלוקח בו חזקה דיכול לומר לא אסתי לאחות כיון דאין הקרקע שליו ואמא אחאה לנכות מכנ"ם ע"ם שהאריך ד"מ ד' : ו אם היה המערער רוכל כו' טענינן ליה הטעם כתב הרא"ם והטור דאחריכן דלא ידע לאטען כרי כיון דאינו דר בעיר ועת"ם פירו שו כפרשה . ס ולהרמב"ם אמילו לא טען המערער כו' אם הרמב"ם כתב עוד דאמילו אם כאו עדים ואמרו לנו אסכירו ואנו דרנו בו כיום ובלילה ושמן המערער ואמר יבואו עדים ויעידו שדרו בו כיום ובלילה אנו אסכרים להביא ראייה שדרו בה תמיד שזה אדבר תלוי בכון ואינו תלוי בטענת המחזיק כדי שיעודו לו עד כאן לשונם ופי' המ"מ דברי דמיירי אמילו אם עדיין אסכירות כידן אכיון שזה אדבר תלוי בשוכרין אנמן אבל מסיק המ"מ אם וכתב דהראב"ד ונם אחרים אולקין עליו בזה ואכן נראה לו ונראה דמ"ה אסמיכו נ"כ המאסר ונם העור הביא סוף דברי הרמב"ם ולא בכל זו ועד"מ ודריסה וק"ל :

פעמים יבא לעסקיו עד שיסעון מתערער מני יודע אם בכל הלילות ולא מצאתיו יובא מעם אחר שיסבו הסכני׳ היתי׳ אם בכל הלילות ולא מצאתיו לא ראיתיו יובא מעם אחר שיסבו הסכני׳ וכ״ם בהרמב״ם ס״ב שיסעון כן אבל כרפי׳ כן אבל בעל״ד ורו״ק וכל״ל עיקר כ״ם בהרמב״ם וכן כתב הרמב״ן בתרוסיו וכן הסכים הס״מ׳ ועיין עוד ברמב״ם שכתב דאפילו אם כתב כעדים ואחר לנו הסכירו ואנו דרנו ביום ובלילה ושמן המערער ואחר יבואו עדים שיעידו שדרו ביום ובלילה צריכין אנו הסוכרים להביא ראיה ומי׳ הה״ת דברו׳ אפילו אם עדיין הסכירות בידו שכיון שום הדבר תלוי בסוכרין שמתן הסוכין בכוונתן ותפוק מה״ת וכתב דהראב״ד ונם אחרים חולקים עליו בזה וכמן נראה לו ומעתיקו נם כן בטה״מ ובעפר״ב נם הרמב״ם עיירי כשנתנו הסכר ואם הוכרך לנתר לפי מסתר עכשו אמ״ם בם׳ עדות ונם הראב״ד לא כא להסיג אלא לדבר דברו׳ ונם בם״ם תפרש הרמב״ם ראחר מר זוטרא ומי שיין כו׳ אמי אמיכא ראין הסוכרין עכשו׳ יכולין לעיר כנון שנתנו הסכר אלכך אי שיין אם יביאו הסוכרים עדים שדרו בו ביום ובלילה שעכשו שעכם ע״ם ורו״ק (וכן הסתם בספר ת״ה סכן הוא כונת הרמב״ם ע״ם : ה ואם היה המחזיק רובל המחזיר בעיירות הסוכרים וכן הוא הרמב״ם אע״פ שאין עדים עדים דעלמא ומה לי עדים ומה לי סכנים ומן מאי דאמרי׳ ברוכל המחזיר כו׳ ומדנקט מעיקרא ברוכלים לשון רבים ובתר הכי קאמר אע״ג דלא שמן אלשון יחיד הסתם ברוכלים אמי אמיריס כו׳ ורו״ק שיין בתסו׳ ר״ל ן׳ מביא מיתן אל״ב : יוד ור״ת והרא״ם חולקין כו׳ עיין בסמ״ע ס״ק י׳ עד דת״ם הפוסקים ומור״ם בסם ר״ת כו׳ אין זה כלעפ״ד דתם לי עדים דעלמא ומה לי סכנים ומן מאי דאמר׳ בסם לשון תור״ם ופוסקים דאמר כן לעדים אחרים והכי מוכח אל׳ המוסק׳ ועוד דא״כ מאי קאמר מר זוטרא ומי סמן ואחר כו׳ מיינו אך דאנו לא אל״ל ומי סמן אלא אל״ל אחר מר זוטרא אני מילא מי שמן כו׳ אלא ורמי ס״ק מר זוטרא הא דבעי אביי מיבבי מיבבי ומן דבא אדרים דעלמא אימתרו אבו אנדים מיבבי מיינו דוקא מי לא שמן אבל מי שמן ליתי תרי ספרי ולישפרו ליה כו׳ ומכי מסתם אליבא דאי שמן ואחר ליתי תרי ספרי ולישפרו לי מסתם דאדרים דעלמא אקי : יא ואפילו אם יסעון המערער בדי לי כו׳ ולי נראה דאם המערער שומן בדי לא הוי חזקה דבר כתבתי דפי׳ הרמב״ם עיקר בס״ם אפילו בסתם ובן הסכים ה׳ מה׳ ורמב״ן בתרוסיו ודו׳ דבשומן בדי ה״ל ר״ת ימיר ובכר הסכימו ריב״ם ורביבו יונה ומר״ן ובתוקי יוסף והרשב״ם ובן דעת ראב״ן ובן הוא בתסו׳ רשב״א סבניא כ״ה סבן קבל ובכן עיקר וכ״כ בהגהת חוי׳ שרי״ם ודיבב״א דמו אר״ר ור״ת ונם כתבי אפ״ר״ת ובן נראה אם דעת הגהת חוי׳ ובן עיקר ואולי נם הרב בהגה לא כתב אבן דאלו להורות אלא מתקומות ס״ם ובס״ב דבהא ל״ל דנם הרמב״ם והרשב״ם ובייעתו חזרים ודו״ק ובן אל״ל הרשב״א בתסו׳ לסדיא הרשב״ם ובתקומות אל ב״ם ובס״ב בת״ם הרב אבל מדברי הביר שומן נראה הרב אבולים אבי ע״ם ות״ת לדינא ב״ל עיקר בת״ם עיין בבעל הביאור בבריבות ומו ב״ל דאף ר״ם ור״ת לא אליבי הרשב״ם לענין דינא אבל לא הוכר בתוסות והרא״ם ובסוס פוסק דר״ת ס״ל דאפילו אם שומן המערער בדי לי אלא דר בלילות לא תפבי רק אבתנו בסם ר״ת אבי״ראם שומן המחזיק הביריבו בסתם הרמתי בו ג׳ אנים בחזק׳ יחיים וחזקת לילות אחבי ואחמתם דמיירי בסם׳ אמין המערער שומן בדי לי ומיינו אבתב הרא״ם נם הרשב״ם והאריך בבירוסו ע״ם תסו׳ ולענין דינא לא אליבי ובסור אבתב בסם ר״ת דאמי׳ שומן המערער בדי לי אלא דר בלילות מחזיק אם הנאים מעידים בסתם לא ידעתי מנ״ל הא דבבריו בב״ע : יב ומיסו אפילו בבר בתבוסו כו׳ ובתב דבי ירוחם בתיב י״ח ח״ב אבן אביקר : יג ויש מי אמולק ולעיל מיתן ל״ז לא בתב המחבר אלא הרא״ם הרא״ם ובן פסק הב״ם בבאן ובביתן בל״ה אביק י״ב עיין בתסו׳ ר״ם בבן ס״ב מיתן פ״ת : יד מקבלין אלא בפנינו כו׳ ור׳ ירוחם בתב בשם תסו׳ הרשב״א דבינן דלינא מערער קמן מקבלין ועיין אם בנתיב י״ח ח״ב : טו אם

ה (ה) ואם היה המחזיק רובל המחזיר בעיירות (ה) אע״פ שלא טען המערער טענינין ליה ואומרים למחזיק הבא עדים שהחזקת בו ביום ובלילה שלש שנים : הנ״ה (י) ור״ת והרא״ם ז׳ חולקין על כל זה° (ובסור הביאו נפ״ו ויי״ז) אלא כל שהעידו הסכנים שדר בו בתכנג שרגילים הסכנים לידע אף על פי שלפעמים יבאו הסכנים לעסקיו׳ מהעיר ולא ידעו אם בשאר המחזיק בבית אלא היו בעיר אלא מעידין שבשיבאו מן העיר הביאוהו בבית ובשבאו מצאו אותו דר בו הוי חזקה ואם אחר המחזיק לעדים שהם העידו לי שדרתי בו שלשה שנים בחזקה ימים ולילות אע״פ שאינן יודעין שדר בו כל הימים וכל הלילות אלא שראוהו שדר בו מקצת ימים וקצת לילות שעשתו פעמה ומשפיק עדותן אם יעידו כדבריו (יא) ואפי׳ אם יטען המערער בדי לי אלא דר בו בלילות וכן אם היו שדרים בו רובלים המחזירין בעיירות° (ר״ת ושיר הביאו בספ״ו) אף על פי שיבאו לפעמים מן הבית ולא דרו בו שלש שנים רצופים הואיל והוי שלש שנים בחזקתן הוי חזקה אע״פ שהיו המחזירין ימים רבים ולא לנו בבית והוא הדין לאחר מחזיק° (שם בשם הרא״ם לדעת ר״ח) שיבא לפעמים מן הבית אחר שעקרו ומיד בשבא חוזר הוא לבית מקרי חזקה כשלש שנים וכן מקומות בית הכנסת° (שם פי״ו ורשב״א פי׳ מחקת״ג) אם מעידים העדים שיבא עליהם שבבבא לבית הכנסת אע״פ שלפעמים שינה מקומו מחמת אבילות או לא בבבא לבית הכנסת הוי חזקה הואיל ופשה בחזקה כמנהג העולם וכ״ל שכן ראוי לדורות אע״פ שיש חולקין° (ל״ל פ״ה) מקומות של בית הכנסת° (הרא״ם בתסו׳ בלא פ׳ מיתן ה׳) שהמנהג שכל אחד כותב שמו עליו הוי כשטר וכל מי ששמו עליו הוי אלו ואין המערער בו כלום :

ט הא דמהני ערות השוכרים לומר שדרו בה ימים ולילות רוקא ששכירו׳ הבית עדיין בידם ואומרי׳ ניתן אותו למי שיזכה בדין ואע״פ שעדיין לא נהנה המחזיק מפירות זה הבית כיון שדרו בו מכחו היינו הנאה פירותיו יא ואפי׳ אם השאילו להם בחנם אבל אם כבר פרעו השכר למחזיק אינם יכולים להעיד שהם נוגעים בדבר שחפצים להחזיקו בבית שאם יצא מתחת ידו צריכים ליתן השכר פעם אחרת למערער (יב) ומיהו אפילו נתנוהו כבר למחזיק° (סור ס״ג בשם רבינו יונה) יכול הוא לחזור וליתנו להם שיתנוהו למי שיזכה בדין ואז לא יהיו נוגעים בדבר יב (יג) ויש מי שחולק° (נ״י נפ״ו רשב״א) • (סור ס״ם בשם רבינו יונה) אפילו אם כבר פרעו שכר למחזיק אם ישעון המחזיק בב״ד קודם שיבא המערער יעידו השוכרים בפניכם שדרו בו ג׳ שנים שענתו טענה ולא הוי נוגעים בעדות יג כיון דלא הוי מערער קמן :

הנה ° (שם) ואע״ג שאין מקבלין עדו׳ אלא בשני בעל דין כיון דבשתא בשרים ואם יעידו מסיבה המערער יהיו נוגעין בעדות (יד) מקבלין אלא בפנינו : יא אם

ט ואם היה המחזיק רובל כו׳ מבוס דמסתמא הרובל מחזיר בעיירות בני׳ בשני׳ כמלא דלא המחזיק בם בראוי ור״ת והרא״ם חולקים ע״ז וכמ״ם מורה בסמוך : יוד חולקים על כל זה כו׳ (וכ״ם אפירוש הרמב״ם) דס״ל דאם טוען המערער בדי׳ (או אמר להרמב״ם) אינא בלילה דבעינן דוקא עדות הסוכרים שיעידו שדרו יום ולילה ור״ת והרא״ם ס״ל דאפי׳ בבא״ב בעידי הסכנים אני ואפי׳ הסכני׳ א״ל שדרו שבבבא ויונא בביתו בכל בוקר ועד׳ אף אם יטען המערע׳ שדרו בו אלא דר בכל יום או לילה אלא אני אם יטען המחזיק ואמ׳ שיעידו הסכנים שבבא את אביו בבית דאו לבמחזיק יונא ובבבא בביתו ביום ובלילה כדרך שבבא׳ ואף אלא היו הסכנים בבית בכל יום לא משגחינן בטענ׳ המערע׳ דאומר אלא היה דר בו באותן הימים אלא היו הסכנים בביתו אלא מוקמינן ליה אחזקת׳ מיהו אם לא טען המחזי׳ יבואו הסכני׳ ויעידו לי אתם בו׳ ונם הסכנים אינן מעידים מעצמן אלדעתן דר בו ג׳ שנים אב״ד לא טענין ליה עבורו׳ כיון שהמערער טוען בר׳ שדרה אלא דר בו אבל מאחר שטוען המחזיק בו׳ אם הסכני׳ העידי׳ מעצמן כן טוענין לו ואם היו הסכני׳ רוכלי׳ אף אלא העידו מעצמן אלדעתן דר בו ג״ם ונם המחזיק אינו טוען ומשי׳ להמערער כן אבן טענינן עבורו ואמרי׳ דמ״ה לא טענו אדר בו בזוק׳ כו׳ משו׳ דהסכרי דלא יועילו כנד טענת המערער כיון שדרו בביתם על המעמ ואבן טענינן עבור׳ כי הסכנים הרוכלין המה עדיפי מעילי׳ דעלמ׳ כיון שבימי׳ שהיו אז בביתם ראו להמחזיק בכנם ויונא בביתו תמיד כ״כ התוס׳ ורא״ם והסור בשם ר״ת עיין פירוש בגמרא ומ״ם בפרישה ודרישה ומו״רם קיצר ולא העתיק אלא ל״הסור ובן סתומי׳ קצת מ״ה הצרכי לבאר ומור״ם הסמיט דין זה דטוענין עבור המחזיק בהסכנים הם רוכלים בשעת ר״ת ולא ידעתי למה ועפ״ר ודרישה שבררתיה דברים הללו ונם הוכחתי אם דמ״ם הפוסקי׳ ומו״רם בשם ר״ת דאם אחר המחזיק לעדים שהם העידו כו׳ היינו דוקא אם אמ׳ כן לבבבים ולא לעדים דעלמא ע״ם ומ״ם שהעידו לי כתבתי בפרים׳ דב״ל דב״ל להעידו לי שת ע״ם ודו״ק : יא ואפי׳ אם הסאילו לו בחנם פי׳ נם זה מיקרי הנאת המחזי׳ ואם׳ אם עדי׳ אחרי׳ מעידי׳ על אלו שדרו בו בשאילתו לה״ם ואין המערער טוען בדי לי שיבאו בלילי ס״ל בזה חזק׳ אבל ודאי הן עצמן א״ל לו׳ שדרו בו אבבא שהשאי׳ לבן הסשוכין בוגעין בדבר דא׳ יבא אבי׳ מיד מחזי׳ זה יבטרבו לבל׳ שכירו׳ להמערע׳ ויפיק׳ כוונת העור והמשכר בזה אל״ת דאין מחזיקין בדבר שעדיין לא אבי׳ לידו בו הבא קמ״לן ואפ״ל דמיירי בבית דלא אביד למיבר ובשאל׳ דלא עבידי לאינורי במ״ם לקמן בסי׳ שם״ג ועפ״ר : יב ויש מי שחולק׳ טעמו דקוסטין דמפני הטובה שעשה להם שהשו׳ לבן המעו׳ ולא יבטרבו ליר׳ אמו בדיב׳ ודייב׳ א״ל להעיז בנדו ומעידין לו מה שאינו יג כיון דלא הוה המערער קמן עבד״ת בסי׳ כ״ח ס״ם י״ו ושם בתבתי מה שיש לדקדק מזה אמ״ם שם :

יד כיון דאי כפי אמרי לא דרנו כו׳ כטור סולק ע״ו ועמ״ש בפריסה : טו אמ״כ שכרו בשטר כו׳ כ״כ הטור בשם הרא״ש וסיים בטעמא דס״ל דשכירו כדין לוקחין שלקחו זה מזה והשזיקו בו כל א׳ שנה כמ״ש בסי׳ קמ״ד ס״ב והי״א ס״ל דשאני שכירות דשם התשכיר המחזיק עליו כל כג׳ שנים דהא כל אד מהן שכרה מהמחזיק משא״כ בלוקחין דלקח א׳ מ״ שכירו דנשתל״ ממנו (משל׳ שנים והלאה) שם לוקח שלפניו ויכו׳ המערע״לות׳ לכך לא מהיתי בהן מפני שראיתי שלא היה כיד א׳ כ״א שנה א׳ ונשמע ממנו וכדרך הנזלי׳ ופיין בטור שכתב עוד דעה שלישי והוא דעת הרשב״א דפילק וכתב שאם שני בשוכרים דרו בו ג׳ שנים הוה חזקה אפילו ששכרו בלא שטר וכתבתי בפריסה דמזה נלמד שהדעות שכתב המחב׳ בראשונ׳ והוא דעת הראה״ד ס״ל דאפילו בששני השוכרים דרו בו יחד כל הג׳ שנים לא הוה חזקה כל שאין להן שטר שכירות המשכיר . וקשה מאי טעמו הלא כיון דהשוכרין דרו בו ג׳ שנים ס״ל לעשות מחא׳ בפו ועוד דמיית׳ רחיי׳ מהלקוחות בכ״ל ולקוחו׳ שהחזיקו בו ג״ש הוי חזקה אפילו לא לקחוהו בשטר . וי״ל דס״ל דשאני לקוחות דהן עצמן באין להשוי׳ בו ואמרו שלקחוהו מהמערער ח״ל אמרינן מדדרו בו ג״ש כלי מחאה דהוה חזקה משא״כ שוכרי׳ הללו דלא באו הן עצמן להחזיק בו אלא המשכיר להן בא׳ להחזיק מחמתן בוה ס״ל לרא״ד דיכול המערער לומר הייתי בטוח באלו שדרו בו שלא יטענו שקר איך שלקחוהו מידי ולכן לא עשיתי בהו מחאה ומהמשכיר לא ידעתי כיון שלא שכרו בשם׳ ולא ס״ל קלא ולא מייתי ראיה מלקוחו׳ אלא שדוקא ע״י השטר יוציא הקול : יו אבל בו׳ הא דשני שם בלקוחות בא׳ שדר בו ג״ש הייני בשים עדים וזלתו שדר בו לחזקה ג״כ ובאן שאלו השוכרי׳ הן העדים לכך בעינן שטר וק״ל : יז אפי׳ לא דרו בו שניהן ביחד דק״ל דאחר דעידי ממון מצטרפין ואפילו בקרקע וע״ל סי׳ ל׳ ונראה דבוה הא״ב ומ״ל כד״ו לכ״ע אפילו שכרו בלא שטר הוי חזקה כיון דבל א׳ דר בו ג״ש ועי׳ דצירוף מששב באלו דרו בו יחד ובמ״ש לפני זה בשם הרשב״א (ועמ״ש מזה בסימן קמ״ה ס״ב) אבל במ״ש אחר זה אפילו שבה בו׳ זה מיירי בכל אחר כדאית ליה לשברה הראשונה בשטר ולי״ח אפילו בלא שטר עפ״ר : יח שאם היה דר בחדר הפנימי כו׳ המשכר השמיט דין זה משום דרשב״ם והרא״ש למדוהו מעובדא דאית׳ בפ׳ חזקת הבתים (סוף דף כ״ט) הוא דא״ל לשכריה מאי בעית בהאי אחרנא א״ל מיכך זבינתא ואכלתי שני חזקה א״ל אנא בשכונא נוחי׳ הוית בו׳ והרי״ף והרמב״ם פירשוהו דשכונא נוחי׳ בשבין אחר וכמ״ש הטור והמחבר בסימן קמ״ו בסי״א שהסיב לו המוכר איך תאחר חזקתי מחכי׳ והלא באותו זמן היית׳ בשכונ׳ נוחי׳ פי׳ בארץ מרחקים כו׳ וכמ״ש שם הטור ומור״ם כתבו לשני הדינים ע״פ ב׳ הפירושים באן א׳ ובסי׳ קמ״ו בשני ע״ם מ״ש עוד מזה : יט שהיה עובר דרך בחיצון פי׳ היה משתמש עמו בבית החיצון ואומר שדרת בו ברשותי ולכך לא מהיתי בשב״ם מא׳ זה משמע שהיה עובר דרך עליו ונם היה משתמש עמו . והמרדכי בשם מוהר״ם ס״ל דאפי׳ עובן הייתי משתמש עתה בבית החיצון לא שני לבטל כיה החזקה עד שיעבון המערער בשראיתי הייתי משתמשת בכל הבית ואתה הייתי נדחת מפני כו׳ וכדחסיק מור״ם אבל מלשון הרא״ש והב״י מוכח שפירשו לדברי הרמב״ם הנ״ל שבשעבוד דרך עליו הוא הסימים עמו בבית וכן הוא מדברי הטור ומור״ם בד״ם : כ שהחזיק בה ו׳ שנים כיום כו׳ ולא דמי לבית רוכלין או שאר סוחרי׳ דקי״ל דאף דיוצאין מביתם בשנה פעמי׳ הרבה ובוחין טובא אפ״ה א״ל להשליש בטול׳ וכנ״ש שני מ״ש בס״ה דשם אין זמן ביאת׳ ידוע ואין קבע לביאתם פעמים רב ופעמים מעט ואם לא יודעין לו עסק לא יצא משא״כ אביות דזמן ביאתה דבל לילה ידוע כ״כ הטור בשם הרא״ש בשטו׳ ובא״ת הלא נם בחקוחות דב״ה דאין ס״ל דבל לילה לפסות הוא ידוע כמו בשנות ואפ״ה א״ל להשליש וכמ״ש הטור והמחבר בשם הרא״ש בס״ה ס״ל דשאני חקוחות דב״ה דאין ס״ל לייסב עליהן בעת בואו להתפלל לכך מחשב הימיכה עליהן ג׳ שנים בעת התפלה באלו דר בבית בל משך ג׳ שנים כל א׳ אלא אחילת פירות ג׳ שנים כל א׳ לפי עניני׳ כמ״ש בר״ם א״ח מבות שנות היו דרים בבית זה יום ולילה לדור בו גם בלילה מ״ה צריך גם להשליש הלילות בימים : בב בין שהעמיד בשם מחיצה לדור בו גם בלילה מ״ה צריך בם להשליש הלילות בימים : בב בין שהעמיד בשם מחיצה בין שלא העמיד בשם מחיצה בין שלא העמיד בשם מחיצה בין שלא הע

שפתי כהן חושן משפט קם קמא הלכות חזקת קרקעות מאירת עינים

בהדיא והטעם דאמרינן דרך שאלה העמיד שם מחיצה לומן מה ובאמר הסותפין הוא בסיפך דאין בדבר תלוי בחזקות ג' שנים בלא נגעת בהעמדת מחיצה דאם העמיד מחיצה הוה חזקה לאלתר דגם בהסותף מקפיד על המחיצ' ומדסתיק אמרינן דמחיצ' ליה לנמרי מטא"כ בלא סותף דאין דרך למחול לנמרי ואם לא העמיד מחיצה אפילו המחיצ ג' שנים ובא בטענה לא הוה חזקה בסותפין ע"ם ותמצא כן מבואר בסמ"ם ומ"ם מור"ם בסנ"ם דאפילו היה לו אלק במאר בסותפות כו' דהוי חזקה הא כתב בגדו דהיינו דוקא בדבר שדרכו להקפיד כו' וכדמסי' אבל לא בהעמד' גרידת' אלא אק' דלא ה"ל למו"רם ז"ל לסתום ולכתוב ואפי' היה לו אלק כו' עד ה"ל חזקה דתשמע דחזק' סותפין בדבר שדרכן להקפיד הוא דומה לחזקה הנ"ל דסכירו וז"ל דהא כבר כתבא' דהרמ"בם ור"י מאנם ס"ל דבסותף ה"ל חזקתו לאלתר בדבר שרגילין להקפיד עליו והוא לא קפיד דאמרינן דודאי מחול ליה לנמרי ואפשר דסתם מו"רם וכ"כ תפני שהוא ס"ל כן להלכה (ע"פ מ"ש הרי"בם בתשובת סי' רמ"ח ע"ם) דגם בסותף אין חזקתו לאלתר ומפני שלא כתב המחבר לפני זה בהדיא דעת הרמ"בם מ"ה לא כתבו בסם י"ל ודו"ק :

ו"ל ומסן בעל המאר ה"ל להגיה ע"ל בעל המאר עיין בהסו' ר"מ אלפסין סי' מ"ר וכתבו' אגי"ם מ"ם סימן ק"ם : ו אם"כ

העמיד אם נשתמש בדברים אלו וכיוצא בהם ג'שנים (כא) ושקל בעל החצר ואמר אתה נתתה לי מקום זה או מכרתו לי הרי זה חזקה :

הגה (סור סי"ם) ואפילו היה לו אלק במאר בסותפות אם היא מקום שדרכן להקפיד בזה (כן דעת ריב"ם סי' רמ"ח) אז שעשה שאר דברים שדרך להקפיד עליו ולא הקפידו עליו הוי חזקה למה שהשתיק :

קמא דין חזקת שדה הלבן ואילן ובו כ' סעיפים :

א (ג' רמב"ם פי"ב דסוטן) שלש שנים שאמרו מיום ליום אפי' היו חסרים יום אחר לא החזיק ומסלקין אותו ממנה כמה דברים אמורים בקרקע ב שהם עושים פירות (תמיד) כגון הבתים והחצרות והשיתין והמערות והחניות והפונדקאות והמרחצאות והשובכות ובתי הבדים ובתי השלחין שמשקין אותם תמיד ג וזורעים בהם ונוטלים ד והגנות והפרדסים ה וכן עברים המהלכי' אבל שדה הבעל שהוא שותה מי גשמים בלבד ושדה אילן אינה מיום ליום ו אלא כיון שאכל שלשה תבואות ממין אחר הרי אלו כג' שנים ז (כ"כ סם וסור ס"ב בסם ר"מ ורמ"ם) כיצר היתה שדה תמרים וגדר שלש גדירות או שדה ענבים ובצר שלשה בצירות או שדה זיתים ומסק שלשה מסיקות הרי אלו כשלש שנים והחזיק ואפי' היו האילנות רצופים ח ולא היה ביניהם הרחק כראוי שהרי סופן לייבש הואיל ואכלן שלש שנים החזיק :

הגה ט וי"א דגם בשדה בעל ושדה אילן כעינן חזקה שלש שנים (סור סם בשם הרא"ש ופר"י) וכן כ"ל להורות :

ב (סם גרמב"ם ר"ם) שלש שנים שאמרו צריך (שיהיו) רצופות זו אחר זו הרי שהחזיק בשדה וזרעה שנה והוביר שנה אפילו עשה כן כמה שנים לא החזיק :

ג (סם גרמב"ם) היה דרך בני אותו המקום להוביר אע"פ שמקצתם זורעים שנה אחר שנה הרי זה החזיק אף על פי שהשלשה שנים שאכל הם מפוזרות שהרי הוא אומר לא הוברתי אותה אלא כדי שתעשה הרבה בשעת הזריעה :

ד אכלה שלש שנים רצופות באתרא דמוברי י יש מי שאומר דהוי חזקה (סור ס"ר בשם ר' יפעים) ויש מי שאומר שאינו חזקה : (סור סם)

ה גרה שנה אחר שנה אפילו כמה שני' הואיל ולא נהנה בה אינה חזקה וכן אם פתח בה שבילי המים ו ופתח בה ושדד בלבר הואיל ולא אכל פירות אינה חזקת (סם גרמב"ם ריין ס') :

ו (סם גרמב"ם) זרעה ולא הריוח בה כלום אלא זרע כור ואסף כור לא החזי' שהרי לא נהנה יור אבל אם הוציא עליים מובלות מחקום אחר עד שלא הריוח בה אין חזקה) :

ז (סור פ"ו בשם ירושלמי) ראוהו חורש קוצר מעמר זורה ובורר ולא ראוהו מכניס פירות אינה חזקה :

ח אם בנה ארם חורבתו של חבירו שלש שנים או שנה אחת משלש שנים (זרר בו שני שנים) לא עלתה לו חזקה :

ט יא וכן אם תקן שדה בהשקת מים יב אומרים דלא הוי חזקה (כ"כ רשב"ם בתשו') כיון שאין הבאה לאחזיק באותה עבודה (סור סי"ב בשם רבינו מאיר) יג וכן אם זרע בלא הריסה י"א דלא הוי חזקה : (סור סי"א בשם ר"ת)

ט (סור ס"ם בשם הרמב"ן) נזר לא הוי חזקה יד שאפילו אותם ימים שנזר בהם אינם עולין לחשבון שלשה של חזקה שאין מונים אלא משעת זריעה ואילך יה ויש חולקים :

י (סור בשם שאר מפרשים והרא"ם) (ובגירא לסר דמשעת הכנסה לשדה חוכין לו ג' שנים הוא"ל ולכאורה אבל הפירו' אכלם

נם"ג"כ ה"ל לכתב ולכתוב זורעין ונוטעין בהן ויהיה קאי תיבת בהן אשניהן לכן נראה דבכיון הניח המחבר ונוטעין ור"ל דנוטעין תמיד ראשון ראשון מיד אחר שבתגדל ודו"ק : ג והגנות והפרדסי' נראה דפרדס ג"כ דומיא דגינה קאחר שאין נומחין בו אלא מיני זרעי' : ד וכן עבדים המהלכים פי' לאפוקי קטנים שאינם מהלכים וכמ"ם הטור והמחבר בס"ם קל"ם נם בקט עבד לאפוקי בהמה דס"ל להמחבר דאין לה חזקה אפי' אחר ג"ם וכמ"ם שם בסי' קל"ה ע"ם : ה אלא כיון שאכל ג' תבואות הטעם כיון שאין גדל בהן פירות אלא פעם א' בשנה כל שאכל ג' פירות והוא שתק מחשב כג' שנים שלמים : ו ולא היה ביניהם הרחק כראוי כן הוא ל' הרמב"ם ול' הטור בבפיק כ' אפי' הן נטועין בפחו' מד' אמות וכ"כ המחב' בסמוך בסי' ה ומ"ה סור וכתבו שם ועיין מ"ם שם בסמ"ע : ז וי"א דגם בשדה בעל כו' עד ר' שם כתב טעם בלונתתן : ח יש מי שאומר דהוי חזקה הטור מסיק בטעמו וכתב ז"ל הוי חזקה דכ"ם דה"ל לאחזי דלא מתכר ארעא ונראה דלא הוי חזקה דאלי לערער ולומר בלית בדעתך שאינה שלך שעשית כאן בזמן ששותה ואוכל כל מה שיכול להוציא ממנו ואינו חושש לשנה הבאה מפני שיד' שלא תשא' בידו מכ"ל : ט ופתח בה ושדד פי' הרשה והחלוקה אחר הארים' ככלי העשוי לכך כדר' הכפר' ומסק הוא כיעביה : יוד אבל אם הוציא עליה הוצאות מחקום אחר כו' שם בתשובת' רש"בא סיים וכתב ז"ל הואיל שאין זה מבא בחיטות הארץ דאל"כ בשלת' בזמן הזה כל הבוקות מאחר שנרם הטעם שנתרבו המסין עד שאין הפירו' מספיקין להמסי' כו' פ"ם : יא וכן אם תיקן שדה בהשקת מים כו' בכר כתב המחבר לעיל בסמוך בס"ה ז"ל וכן אם פתח בה שבילי מים ושם נקט המחבר לשון הרמב"ם וכאן נקט מור"ם ל' הטור : יב וכן אם זרען בלא הריסה ז"ל הטור תפתים' לא הוי חזקה פי' ר"ת שלא הרשה אלא הוצאה וזרע השמש ונכנס כגון פתח הריסה וזרע בה : יג שאפי' אותן ימים שניר בהן כו' פי' אם שורפה ואכל אחר כך פירות בשני הזקה אין מתחילין לחזקות ג' שני הזקה אלא מימי הזריעה וז"ם מור"ם המחבר דיש פוסקין וס"ל לכסוף אכל פירות מוכין משע' כניסה וק"ל : יד ויש פוסקין כו' מסידור ל' המחבר ומור"ם משמע דדוקא אדין זה דהניר והזריעה

והאכילה

והאכילה היא ככל בסנה אחת הוא דקאמר דיש מולקין אכל אדין הנזכר בסעיף שלפני זה בכל מודי דכיון דלא נסנה ככל אותה סנה שכנה כה אינו עולה לחזקה ומיהו בפרים כתבתי שכ"ל סנה אחותה בכא פלינ ואפי' כנה עד קרוב לסוף נ' שנים י"ל דפלינו ום"ל דהוי חזק' כיון דכול' כה כדי ליסב ולדור באותו הכנין מ"ד שיכלה הכנין ודומיה דכנות שוה דכסמוך סי' ו' ולא הוצרך למו"רם לכתוב הטעם הואיל ולכסו' אוכל הפירו' דמשת' הואיל ואכלה באותו סנה אלא דוקא בכיר מסוס דכיר דסנה זו אינו עומדת ליכנות ממנה לסנה הבאה משא"כ בכנין ע"ם ודו"ק :

יי טו אכלם שחת לא החזיק ואם היו בני המקו' דרכן לזרוע לשחת טז מפני שרמיון יקרים הרי זה חזקה :

הגה ° (סור פ"ם) וכן אם באתה לידו בעודם שחת בשינוי הסנה הסלסי מיום ליום הוי חזקה יז אף על פי שלא יאכלנה בסלסי אלא שחת :

יא יח אכלה ערלה שביעית ובלאים אע"פ שנהנה בעבירה הרי זה חזקה : ° (סור פי"ג בשם הרמב"ם והגאונים) (ויש מולקין וס"ל דלא הוי חזקה יט (ג) אע"כ אכל מזוררות או כיוצא בזה מאין בו איסור) : ° (ברא"ם והסור שם) :

יב ° (שם ברמב"ם רין י"ג) היה המקום שהחזיק בו סלע או חלמיש שאינו ראוי לזריעה צריך ליהנות בו ברב' הראוי לו כ כגון שישמח בו פירות אן יעמיד בו בהמה וכיוצא בזה ואם לא נהנה בו בכל אותם ג' שנים ברבר הראוי לו לא החזיק :

יג ° (שם ברמב"ם) שדה שהיא מוקפת גדר ובא זה שהחזיק בה כא וזרקה חוץ לגדר ונהנה בכל מקום שאינו שמור אע"פ שאכלו שנה אחר שנה לא עלתה לו חזקה והוא הדין לכל הזורע מקום שאינו שמור אלא רגל חיה ויד כל אדם מצויים בו :

יד ° (שם ברמב"ם רי"ו) אכלה כולה חוץ מבית רובע מחזיק בכולה חוץ מאותו בית רובע שלא נהנה בו אפילו היה חלמיש בתוך השדה הואיל ולא נשתמש בו כראוי אין לו בו חזק' ואם היה פחות מבית רובע בטל אגב השדה :

טו ° (סור סעיף י"ו) אם האילן משיר פירותיו קודם שילקטם כב אע"פ שעמדו על האילן עד שיגדלו כל צרכם אינו חוקה : (דלא הוי חזקה אלא עד שילקט הפירות בידו) ° (סור שם) :

טז היתה השדה נטועה אילנות שאין עושים פירות אלא אחר לשלש שנים כגון בנו שוח י"א ° (סור פ"ם בשם הרמ"ם) שאם התחיל בשני הזקה הראשונ' שחנטו ונעל וגדר השלש שנים ותיקן צרכי האילנות ואכל הפירות בשנה השלישית הוי הזקה :

יז ° (שם ברמב"ם בסוף הפרק) שדה אילן שהיה בו כג ל' אילנות בתוך בית שלשה סאין ואכל עשרה בשנה ראשונה ועשרה בשנה שנייה ועשרה בשנה שלישי' הוחזקה בכל והוא שיהיו עשרה שאכל מפוזרות בכל הבית שלשה סאים כד ולא הוציאו שאר האילנות פירות (באותו השנה) אבל אם הוציאו שאר האילנות פירות ולא אכלן כה (ב) לא הוחזק אלא במה שאכלה במד"א כשאכל הוא מקצת הפירות כו וכזזו העם שאר הפירות אבל אם הניח פרותיהם עליהם הואיל ואכל אילן מכאן ואילן מכאן מכל

השדה

קמא ג אע"כ אכל מזוררות כו' אפילו יותר מסיווי מזוררות וכן מוכח מתס' רשב"ם סמכיה כ"י ס"ז ומור"ם ס"ם ע"ם ודלא כ"ם סטור וכ"כ הב"מ : כ לא מוחזק אלא בתם שאכל כו' וכ"ל דאינו ר"ל כמוחזק כאותן מילנות שאכל ונקרקעותיהן דכיון דאין מנטרפין בכה"ג ומאילן שאכל בסנה זו לא אכל שנם אחרת בתם יסים לו חזקה אלא נ"ל דר"ל דאין לו חזקה כלל אלא בפירות דאחי ואכל סנה שעברה ולא יאכל הפי' אפי' לבנים הנאי' עכ"ל הסמ"ע ואין פירות זה מתוור ונם הדין הוא תמוה לפירושו למה לא דאלא הפירות שאכל כיון דאין לו חזקה באילנו' שאכל מ"כ אלא כדין אכלם וכראחרינן לקמן פי' קמ"ה דכל היכא דאין לו חזקה צריך להחזיר נם הפירות אלא נראה דר"ל לא מוחזק אלא בתם שאכל אם אכל כדין חזקה ואחא לאחזיקין דאף שאכל י' כמקום אחד נ' שנים רצופים ואפ"כ אכל נם אחרים לא הוי חזקה להסתר אלא לתם שאכל ודו"ק :

ג אע"פ

ג אע"פ שלא אסף כל פירותיהם כו', ולדברי רש"ם והרמב"ן ז"ל ופסוק ר"ל פוסקים בכל ענין אין לו חזקה אם"כ לא סותרים ע"ם ודו"ק : ד ואכלן מפוזר לא הוחזק בקרקע כו' לא ידענא מנ"ל הא דאפילו אכלם כולם ג"כ אינם רגופים לא הוי חזקה לבאר הקרקע בתחתם ברש"ם וסור להריא ורמ"ן הרב ה"ק ואכלם כולם מפוזר בלומר שאינם רחוקים זה מזה כיון שאם נטועין יותר מנית אמה לעשרה ודו"ק :

כו שנטועים ל' אילנות לג' בית אמה כנ"ל ויעיין בטו' סי"ט אם בטעם ט' אילנות זקנים בתוך בית ג' אמין ואכל תהן מפירות ג' בכל שנה אי מהני : כח רגופין יות' מ' לבית אמה סי' ולא אכל כולן בכל שנה אלא עשרה וכנ"ל ועמ"ש אחר זה : כט אע"כ היה בתוך ד' אמות ל' בטו' בשם הרמ"ה דאז הוו כעקורין דגני דהיכא דאכלינהו לכולהו ג"ם רגופים הוי חזקה (וכמ"ש המחבר בסעיף שאחר זה) אמת' דלא אכל אלא עשר' מכייהו בכל שנה לא הוי חזקה אלא היכ' דהוי בני' קיות' עכ"ל ועפ"ז שם כתבתי דבר ד' אמות דקאמר ר"ל שאין ה' מחבירו ד' אמות ולא כש"ם שכתב דמיירי שכל * העצר' עומדים בתוך ד' אמות ע"ם : ל המו' אחד באילנו' כו' כאן כתב המחבר הדין לענין אם כל א' מעין כולה שלי ואומר שקנה בשדה עם האילנות והיה לי שער על כולה ואכדתי השער לאחר שהחזקתי בה ג"ם ואחד מהן מכיה ראיה שהחזיק ג"ם בהקרקע ומחזקתו בקרקע שקנה מהני גם לאילנות שבה והשני הביא ראיה שהחזיק בה ג' שנים באילנו' והמחזיק באילנו' קנה ג"כ בקרקע כמ"ש הטור והמחב' בשי' רי"ו ולקמן ס"ר רי"ו ס"ג כתב זה הדין בשני לקוחות שקנו' אחד קרקע ו' אילנות והשיהן מודים זה לזה ואין בעל הקרקע מנקש האילנות' אלא שמחזיקים בהקרקע אם היא נמכרת עם האילנות הו לא ומש כתב הו"רש דיש חולקין וס"ל דאין לו בקרקע אל' שאם יבשו כו' ואותן שחולקי' חולקים גם בדין חזק' וכמ"ש הטו' בשי' זה ומש בשי' רי"ו ועד"ר : לא כתלא אורה ושלו פ' כתלא מקום שיכול המלקט בפירות עם שלו לעמוד חוץ לאילן ולקט קנה משקרק' וכללו הוא גם מה שתח' שאילנו' וכן הוא בטור : לב האוכל

כל פירות האילן כו' המבר נקט ל' רמב"ם והטור מפורש יותר ז"ל אע"פ שהחזיקה אילן אחד בשדה מכירו לא קנה קרקע ואם יבש לא יטע אחר במקומו וגם המוכר יכול לחפו' לו תחתיו לחטה מהשרשין רק בענין שלא יזיק לאילן אם אכלו ג' שנים והא בשעה שמכרו לו ע"מ ליטע אחר תחתיו טענתו שפנה לפיכך כו' :

קמב

א שהמערער הנביה שלו פירות משדה זו על כתפו של המחזיק **ב** להוליכם לביתו של המחזיק לעצמו הוי חזקה מיד :

הגה וי"ל ° (סור ס"ג בשם ר"מ) דה"מ אם המחזיק שלא דורון למערער **ג** מפירות שאוכל ואוכלן ממנו הוי חזקה (מיד) שאם היה בקרקע שלו לא הוי ליה לקבלן בתורת דורון אלא היה לו ליקח הכל ומכאן יש ללמוד ° (המרדכי פ"ב מ"ה) האוכן ושמעון שיש לשם ערעור ביחד על חזקת יסוב וקנה ראובן משמעון החזקה לשנה הרי היסוב לשמעון שאילו היתה החזקה לראובן **ד** לא היה קונה משמעון לשנה וה"ה בכל כיוצא בזה וה"ה אם שברו ממנו כדלקמן סימן קמ"ז ס"ב :

° (רשב"ם פ' מ"ה) **ה** ואם טען המערער לפירות הורדתיו ושלו היו הפירות אבל הגוף לא מכרתי נאמן ואין בזה שום חזקה וה"מ בתוך ג' י (**ו**) אבל אם יטענו לאחר ג' לפירות הורדתיו אין שומעין לו לפיכך אם הורידו לפירות צריך למחות בתוך שלשה להוריע שלפירות הורידו :

ב (**ז**) נפל הכותל שבין ראובן ושמעון ובנה ראובן הכותל והכניסו לגבול שמעון שטרה שלא היה מכיר מקום הראשון של הכותל אע"פ שסייע שמעון בבנין לא הוי חזקה להחזיק בשה שלקח מגבול שמעון **ח** כיון שהי' הסיוע בטעות **ט** אבל אם שמעון הסייע מור' שיד' שהבני' ראובן

קמב

ג אע"פ שאין חזקה בפחות מג' שנים אם הביא המחזיק ערים **ד** שהמערער הנביה שלו פירות משדה זו על כתפו של המחזיק **ב** להוליכם לביתו של המחזיק לעצמו הוי חזקה מיד :

הגה וי"ל ° (סור ס"ג בשם ר"מ) דה"מ אם המחזיק שלא דורון למערער **ג** מפירות שאוכל ואוכלן ממנו הוי חזקה (מיד) שאם היה בקרקע שלו לא הוי ליה לקבלן בתורת דורון אלא היה לו ליקח הכל ומכאן יש ללמוד ° (המרדכי פ"ב מ"ה) האוכן ושמעון שיש לשם ערעור ביחד על חזקת יסוב וקנה ראובן משמעון החזקה לשנה הרי היסוב לשמעון שאילו היתה החזקה לראובן **ד** לא היה קונה משמעון לשנה וה"ה בכל כיוצא בזה וה"ה אם שברו ממנו כדלקמן סימן קמ"ז ס"ב :

° (רשב"ם פ' מ"ה) **ה** ואם טען המערער לפירות הורדתיו ושלו היו הפירות אבל הגוף לא מכרתי נאמן ואין בזה שום חזקה וה"מ בתוך ג' י (**ו**) אבל אם יטענו לאחר ג' לפירות הורדתיו אין שומעין לו לפיכך אם הורידו לפירות צריך למחות בתוך שלשה להוריע שלפירות הורידו :

ב (**ז**) נפל הכותל שבין ראובן ושמעון ובנה ראובן הכותל והכניסו לגבול שמעון שטרה שלא היה מכיר מקום הראשון של הכותל אע"פ שסייע שמעון בבנין לא הוי חזקה להחזיק בשה שלקח מגבול שמעון **ח** כיון שהי' הסיוע בטעות **ט** אבל אם שמעון הסייע מור' שיד' שהבני' ראובן

קמב

א (**ג**) אע"פ שאין חזקה בפחות מג' שנים אם הביא המחזיק ערים **ד** שהמערער הנביה שלו פירות משדה זו על כתפו של המחזיק **ב** להוליכם לביתו של המחזיק לעצמו הוי חזקה מיד :

הגה וי"ל ° (סור ס"ג בשם ר"מ) דה"מ אם המחזיק שלא דורון למערער **ג** מפירות שאוכל ואוכלן ממנו הוי חזקה (מיד) שאם היה בקרקע שלו לא הוי ליה לקבלן בתורת דורון אלא היה לו ליקח הכל ומכאן יש ללמוד ° (המרדכי פ"ב מ"ה) האוכן ושמעון שיש לשם ערעור ביחד על חזקת יסוב וקנה ראובן משמעון החזקה לשנה הרי היסוב לשמעון שאילו היתה החזקה לראובן **ד** לא היה קונה משמעון לשנה וה"ה בכל כיוצא בזה וה"ה אם שברו ממנו כדלקמן סימן קמ"ז ס"ב :

° (רשב"ם פ' מ"ה) **ה** ואם טען המערער לפירות הורדתיו ושלו היו הפירות אבל הגוף לא מכרתי נאמן ואין בזה שום חזקה וה"מ בתוך ג' י (**ו**) אבל אם יטענו לאחר ג' לפירות הורדתיו אין שומעין לו לפיכך אם הורידו לפירות צריך למחות בתוך שלשה להוריע שלפירות הורידו :

ב (**ז**) נפל הכותל שבין ראובן ושמעון ובנה ראובן הכותל והכניסו לגבול שמעון שטרה שלא היה מכיר מקום הראשון של הכותל אע"פ שסייע שמעון בבנין לא הוי חזקה להחזיק בשה שלקח מגבול שמעון **ח** כיון שהי' הסיוע בטעות **ט** אבל אם שמעון הסייע מור' שיד' שהבני' ראובן

קמב

ג אע"פ שאין חזקה בפחות מג' שנים אם הביא המחזיק ערים **ד** שהמערער הנביה שלו פירות משדה זו על כתפו של המחזיק **ב** להוליכם לביתו של המחזיק לעצמו הוי חזקה מיד :

הגה וי"ל ° (סור ס"ג בשם ר"מ) דה"מ אם המחזיק שלא דורון למערער **ג** מפירות שאוכל ואוכלן ממנו הוי חזקה (מיד) שאם היה בקרקע שלו לא הוי ליה לקבלן בתורת דורון אלא היה לו ליקח הכל ומכאן יש ללמוד ° (המרדכי פ"ב מ"ה) האוכן ושמעון שיש לשם ערעור ביחד על חזקת יסוב וקנה ראובן משמעון החזקה לשנה הרי היסוב לשמעון שאילו היתה החזקה לראובן **ד** לא היה קונה משמעון לשנה וה"ה בכל כיוצא בזה וה"ה אם שברו ממנו כדלקמן סימן קמ"ז ס"ב :

° (רשב"ם פ' מ"ה) **ה** ואם טען המערער לפירות הורדתיו ושלו היו הפירות אבל הגוף לא מכרתי נאמן ואין בזה שום חזקה וה"מ בתוך ג' י (**ו**) אבל אם יטענו לאחר ג' לפירות הורדתיו אין שומעין לו לפיכך אם הורידו לפירות צריך למחות בתוך שלשה להוריע שלפירות הורידו :

ב (**ז**) נפל הכותל שבין ראובן ושמעון ובנה ראובן הכותל והכניסו לגבול שמעון שטרה שלא היה מכיר מקום הראשון של הכותל אע"פ שסייע שמעון בבנין לא הוי חזקה להחזיק בשה שלקח מגבול שמעון **ח** כיון שהי' הסיוע בטעות **ט** אבל אם שמעון הסייע מור' שיד' שהבני' ראובן

קמב

ג אע"פ שאין חזקה בפחות מג' שנים אם הביא המחזיק ערים **ד** שהמערער הנביה שלו פירות משדה זו על כתפו של המחזיק **ב** להוליכם לביתו של המחזיק לעצמו הוי חזקה מיד :

הגה וי"ל ° (סור ס"ג בשם ר"מ) דה"מ אם המחזיק שלא דורון למערער **ג** מפירות שאוכל ואוכלן ממנו הוי חזקה (מיד) שאם היה בקרקע שלו לא הוי ליה לקבלן בתורת דורון אלא היה לו ליקח הכל ומכאן יש ללמוד ° (המרדכי פ"ב מ"ה) האוכן ושמעון שיש לשם ערעור ביחד על חזקת יסוב וקנה ראובן משמעון החזקה לשנה הרי היסוב לשמעון שאילו היתה החזקה לראובן **ד** לא היה קונה משמעון לשנה וה"ה בכל כיוצא בזה וה"ה אם שברו ממנו כדלקמן סימן קמ"ז ס"ב :

° (רשב"ם פ' מ"ה) **ה** ואם טען המערער לפירות הורדתיו ושלו היו הפירות אבל הגוף לא מכרתי נאמן ואין בזה שום חזקה וה"מ בתוך ג' י (**ו**) אבל אם יטענו לאחר ג' לפירות הורדתיו אין שומעין לו לפיכך אם הורידו לפירות צריך למחות בתוך שלשה להוריע שלפירות הורידו :

ב (**ז**) נפל הכותל שבין ראובן ושמעון ובנה ראובן הכותל והכניסו לגבול שמעון שטרה שלא היה מכיר מקום הראשון של הכותל אע"פ שסייע שמעון בבנין לא הוי חזקה להחזיק בשה שלקח מגבול שמעון **ח** כיון שהי' הסיוע בטעות **ט** אבל אם שמעון הסייע מור' שיד' שהבני' ראובן

מאירת עינים הושן משפט קמב קמג הלכות הזקת קרקעות שפתי כהן ערה

ט אפי' סייעו בפתיחת' ול"ד לסייעו לו בהכנס' כותל לתו' נבולו הכ"ל דהם אין דרך הפועל' לסייעו לסכירו ולהסיג ולקצ' נבולו ולהכניסו לתוך שלו משא"כ בפתיח' חלון כיון דאינו מקנה ומסיג נבולו בפועל י"ל דהותק וסמך חזה דכל אימת שירצה יכול לסתו' החלון ועפ"ר :

קמג א אפילו החזיק בפני המערער הטע' דעד ג' שנים אינם מוכח מודהר בפס' לקיחה או מתנ' שהיה בידו ותו לא מודה' וכיון דאינ' ריעו' לפנינו דלית ליה טע' בידו תוך ג"ש אמרינן דשקולי קמשקר ואפ' אם המערער הו' אינם לנכפד מלהאכיל לאחרי' משדיהו אחרי' דלא קפיד עמו או לפירו' הורידו או כפי שאר טענת של המערער : ב והוא במדינו' אחר' הטע' דאבר' אבר' אית ליה : ג בכפרי' שהעם טרודי' כו' עפ"ר הם כתבתי ל' הכ"מ בתחה פ"ז מ"ש של כפרי' משל עיירות וכתב אפשר דמיירי בירידי' פרוי' אם בלעז דכשהם בכפר' מתאספי' עם רב ביותר מקום דריוק לכו עלמה עונה עכ"ל ולי נראה דה"ט דבעירו' רגיל להיות יומא דשוק' בכל שבוע' מ"ה אין העם טרודי' בו כל כך : ד דמוה ים ללמד כו' מדלריכין לטע' דטרוד היה בשוקא משמ' הא בלאו ה"ט הוי חוקה אע"ג דלא היה עמו בכל ג"ש עד סוף שנת ג' והטעם כיון דאין לו זמן למחות אלא זה ה"ל למחות מיד ומיהא אמי אימא דאם היה עמו בתחלה ולא בסוף דיכול להתנצל ולומר אמרתי עדיין יש לי זמן ופ"ר : ה אין שומעין לו במה שאומ' כו' הטע' כת' הרא"ש ז"ל כיון שזה הזיק בשוקי ג"ש והשוקה נשמע אפי' במדינה אחרת עליו לברר שהיה במקום שלא היתה מחאתו נשמעת אם היה מוחה בו ולכך נתנע מלחזו' עכ"ל והא דלא איי' הרא"ש וכת' דאינו נאמן לומר שלא שמע החזק' כ"ל דה"ק אף אם בא להתנצל ולומר אמת שמעתי השוקה אבל לא שמעתי מחאת הזיקה המקו' עד שנה שלישית לחזקתו ואז אם הייתי מוחה לא הי' נשמ' המחאתי בשנה הג' לחזקתו ולכך לא מחיתי לגמרי ע"ז כתב דאינו נאמן לומר כן : ו בנכסי רבוה' כו' בעור כתב עוד בנכסי נטושין ול' הגהרא דפ' המפקיד (סוף דף ל"ח) נקט ושם אמורי דין קרו' לנכסיהן קלי וכתבו הטו' והמחבר לקמן בסי' רפ"ו ס"ח ומפו' שם בנמר' דנטוש מיקרי מי שנוטש נכסיו בעל כרחו מחמ' איזה אונס והולו' וה"ש מה שנאמ' והשביעי' תשמטנה ונטשת' קרי לאפקעת' דחלב' שבע"ב כל' נטישה . ורבוטה קרי לחי שהולך מדעתו ואין אנו יודעין להיכן הלך וה"ש מ"ש אם על הנכסי רבשה וכתב כ"י שם דה"פ דקרא דקודם כיאת האויב ברח מעצמו מפני פחד וז"ל הטור כאן רבוה מפני שאין אנו יודעין היכן הוא ור"ל כיון שאין אנו יודעין להיכן הלך שמא הוא במקום שאין רגילין שירות לבא שמה הן שהוא במקום רחוק או קרוב . והמחבר נקט בלשונו כאן רבוטים משום דנטושים דפי' שנוטש נכסיו בעל כרחו כבר נתבאר דיינו מת"ש המחבר לפני זה דאם נטש ועזב נכסיו משמת שבנת נפשות דאין חזקתו חזקה כלל ואם משמת מתון חזקתו חזקה אם לא שהלך וברח למקום רחוק כל כך שלא היה נשמע החזקה ומחאתו וכזה אפי' בכל אדם כבר נתבאר דאין חזקתו חזקה ופ"ר שם כתבתי עוד מזה :

ראובן בתוך שלו הוי חזקה ° (סור ס"ר בשם רבינו יונה) אף ע"פ שלא ידע ראובן הבונה וקנה המקו' שהבנים לתוך של שמעון מיד :

ב אם ראובן פתח חלון לחצר שמעון בפניו יש אומרי' דלא הוי חזקה ° (סור ס"מ) ט אפי' סייעו בפתיחת' ולהרמב"ם ° ע"ז מסכנים דין ו') כיון שידע הניזק בפתיחת החלון ולא מיחה (ד) אינו יכול לחזור ולערער :

קמג דין המחזיק שלא בפני המערער והוא במדינה אחרת ובו ד' סעיפים :

א החזיק בקרקע פחות מג' שנים אינה חזקה ג אפילו החזיק בפני המערער ואם החזיק שלשה שנים הוי חזקה אפילו החזיק שלא בפני המערער ב והוא במדינת אחרת אם שיירות מצויי' ממקום שהמחזיק בו למקום שהמערער בו אבל אם היתה מלחמה ושיבוש דרכים בין מקום זה למקום זה לא הוי חזקה ואפי' יש עדים שבא המערער כאן לשוק ושהה כאן ל' יום והיו אלו ל' יום בסוף ג' שנים בענין שאם לא ימחה עתה לא יהיה לו עוד זמן למחות אפילו הכי יכול לומר כל אותם ל' יום שהייתי בכאן הייתי טרוד בעסקי ולא ידעתי שהיית מחזיק בביתי וטיירי שהיה לו בית אחר לדור בו ° (סור ס"ר בשם הרמב"ם פי' מ"מ) ויש מי שאומר שדין זה אינו אלא ג בכפרים שהעם טרודין בשוקים שלהם :

הגה (כ"י פ' מ"ם) וי"ל ד דמוה ים ללמוד דהכל הולך אחר סוף הפלגה שנים שאם היה כתחלתו כמקום שאין יכול למחות ובסוף במקום שיכול למחות הוי חזקה . ואם היה בתחילתן במקום שיכול למחות (ה) והלך למקום שאין יכול למחות לא הוי חזקה דמה שלא מיחה בתחלה יש לומר שסמך למחות בסוף ולסוף אלא שלא נזדמן לו :

ב אין כל אלו הדברים אמורים אלא כשהדבר ידוע שלא היה המערער במדינה אבל אם אינו ידוע ו אין שומעין לו במה שאומר שלא היה כאן עד שיברר בעדים :

ג ברח המערער מחמת שכנת נפשו' אין מחזיקין בנכסיו שירא למחות פן יודע מקומו ויררפו אחריו אבל אם ברח מחמת סמון מחזיקין בנכסיו שאין ירא כל כך :

ד ° (סור ס"נ בשם הרבלוני) יש מי שאומר שאין מחזיקין בנכסי שבויים ז ולא בנכסי רטושים ולא בנכסי שוטים :

הגה דכל הני אינן יכול למחות או משום שאינן יודעין מי מחזיק בשלהם או דנפיש טרדייהו ° (סור סוף סימן זה) :

קמד שנים שהחזיקו בשדה אחת זה אכלה וזה אכלה ובו ד"ס :

א שני שותפים שהחזיקו בשדה ששה שנים האחד אכלה אג"ה והשני אכלה בר"ו לא עלתה להם חזקה לשום אחד מהם ב ואם עשו חלוקה זו בשטר כיון שעבר ג' שנים עלתה להם חזקה וכן אם טוענים שלקחו שדה זו מפלוני ° (סור סעיף ה' בשם רבינו יונה) ג ועשה להם המוכר שטר מכר כיון שעברו ג' שנים עלתה להם חזקה וה"ה לעבר שהחזיקו בו בענין זה ° (רמב"ם פי"ב מהזונין) :

ב אכלה האחד שנה ומכרה לאחר והחזיק גם הוא שנה ומכרה גם הוא לשלישי אם מכרו זה לזה בשטר עלתה להם חזקה ואם הוא מוכר בלא שטר אין עליה כלום

ד אי' לאזור ולערר כו' ואפילו לא סייעו בס"ל דיש חזקה לסזיק ראי' ומה דקי"ל כר' חייא בש"ם הכרין לסחוס הינו כמחיסה לאלתר עיין בש"ם מ"ם בזה ולקמן סימן קל"ר ס"י פסק המחבר ומור"ם . כהמחבר ע"ש :

קמג ה ואלך למקום שאין יכול למחות וכ"ל דאם בתחלה ידע שזה יחזיק בשלו ולבסו' הו' ירצה לשמון דאוי שרירוכא ולא ידעתי שהיית מחזיק בשלי לא מהני והוי חזק' וכן הוא כונת ב"י ע"ש ולא כת"ש בנ"מ ופשוט :

קמד ה אבל אם בכו שנים ומת כו' עיין בתשובות מהרשד"ם סימן רכ"ם :

ב וי"ל

ד אמרינן בתוך שלו הוי חזקה אפילו אם הוא אונס ואינו יודע מי מחזיק בשלו ומה שאמר' אם אינו יודע מי מחזיק בשלו הוי חזקה אפילו אם הוא אונס וא

שפתי כהן חושן משפט קמד קמה הלכות הזקת קרקעות מאירת עינים

קמה א מאין העד מדקדק בזה כו' הסור מסיק וכתב על זה ז"ל לפי' דמה שם אחר אומר חסין ואחר אומר קטנית אין מנטרפין דנסכי לא שנו אינשי מב"ל וכן הטמיקו בטמ"ע אבל המחבר הסמיטו לפי שכתב בנדק הכית דיש ליחות ולומר כיון דסוי מילתא דלא רמיא עליהו דאינשי כך

ב ואי"ל אפילו אלא בשטר עיין לקמן סימן קח"ו ס"ס י"ס :

ג (א) אכלה האב שנה ומת ג וירשה הבן ואכלה שתים או שאכלה האב שתים והבן שנה או שאכלה האב שנה והבן שנה והלוקח שלקח מהבן שנה הרי הוא חזקה והוא שלקח בשטר :

ד (רמב"ם פס ר"מ) אכלה בחיי האב שהיה בעל השד' שנה ובפני בנו שחים או בפני האב שתים וכפני בנו שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה וכפני הלוקח מהבן שנה הרי זה חזקה והוא שמכר הבן שדה זו בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטרו אבל אם מכר הבן שדה זו בפני עצמו ושדה זו בפני עצמו י אין לך מחאה גדול מזו (סור רי"א כן והרא"ש) ה והוא שמכרו בשטר (ב) ויש אומרים ו אפילו שלא בשטר (סור ס"ר בשם ר"י והרא"ש) :

קמה הביא המחזיק עדים ולא כיונו עדותם בשנים ובו ז' סעיפים .

א (ג' רמב"ם פס"ו מסומן) עידי החזקה שהעיר האח' שאכל' חטים שני החזקה והשני העיר שאכלה שעורים עדותן קיימת ח (א) שאין הער מדקדק בזה :

ב (בס) ב העיר הא' שאכלה שנה ראשונה שלישית וחמישית והשני העיר שאכלה בר"ו אין מצטרפין שבשנה שמעיר זה אינו מעיר בה זה ג ותחזור הקרקע והפירות :

ג לא

ג וירשה הבן ואכלה כו' כאב וכן אין צריך שם' דהכל יודעין דהבן כח מכח ירושת אביו ואין להמערער התנגלות לומר סברתי שבתורות נזילה אכלה משא"כ בלוקח שלקח מהבן וזהו שם"ם המחבר דוקא בהלוקח וכת' והוא שלקח בשם' וק"ל והמ"מ פי"ג מטומן כתב בשם הרמב"ן והרב"ר דאפי' בחזיק הבן בקטנותו מוקמו הוי מוקם כיון שהתיל אביו המוקה שה"נדול והבן מכח אביו כח וכ"כ פי"ב מטומן שבן משמ' מדברי הרמב"ם אלא שבפי"ג מטומן בשם קצת מפרשים כת' דבעינן שיהא נדול גם הבן ובכח שאם זה בחזיק בפני האב וכפני הבן לב"ע בעינן שיהא הבן גדול לעת הזה מזו' דאין מחזיקין בנכסי קטן ולדעת רשב"ם בעינן שם שיהא הבן גדול אפי' בתחלת החזקתו שהחזיק בפני האב ובפני הבן ומ"ם ובהגה"מ : ד אין לך מחאה גדול מזו לשון הסור וכיה לו להחזיק לשמור שטרו לעולם ור"ל דמכירות הבן עדיף משאר מחאה' דשם אם ישתוק נ"ם אחר המחאה נראה כשור כו מן המחאה כמ"ם בטור והמחבר בסי' קמ"ד סעיף ה' אבל הכא כיון שמכרה לאח' א"א לשור כו מהמחאה שאפי' אם יודע שהמחאתו היה' שלא כדין והשד' של המחזיק אין בדבר זה כלום לשוב להלוקח אשר"י והמחב' אף שלא כתב כאן בפירוש תיכת לעולם כתבו בסי' קמ"ו שני פעמים בס"ו ובסי' ס' ע"ם גם הטור חזר וכתבו שם וכת' עוד שם סל"ב ול"נ בשם הרא"ש ור' יעיבדהא דצריך ליזהר בשטרו לעולם הייבו דוק' בשאין המחזיק יודע שיש שטר להלוקח דאז יראה לומ' ממך קניתהו דשמא יבא המוכר לערער עליו אבל אם יודע שיש לו שטר באחין המחזיק לומר לאחר ג' שנים ששה כידו בפני הלוקח קניתיהו מהמוכר כתנו שהיה אומר ממך קניתיהו ונם המחבר כתבו שם בסס"ק א ע"ם וא"ת הא הרא"ש כתב דלא הוה המכירה דבן ללוקח מחאה כי אם בשטר דאית ליה קלא וא"כ איך באחר דאין לו מנו משום שמא אין לו שטר י"ל דאף דבל מחאה צריכה להיות באופן שיוכל המחזיק להודע ומיהו לא בעינן שיודע אב"ם וכמ"ם הטור והמחבר בר"ם קמ"ו דאף אם אמרו העדים שמיחה בפניהם לא הוצאנו מפיהו לפני שום אדם שעשה המערער מחאה אפילו הכי הוי מחאה כיון דהמערער עשה את שלו ומיחה באופן שהיה יכול להודע ומה"נ באחר כאן אף שהמכירה היתה בשטר כי זולתו אין להמכירה קול מ"מ אפשר דלא שמע המחזיק מהמכירה דהוא כמחאה ומ"ה לא רצה המחזיק לטעון בפני כ"ד דחזר וקבלה מהלוקח מהבן וק"ל : ה והוא שמכר בשטר וכתב הרשב"א סימן תרמ"ב דאם הקדישה המערער לאחר שהחזיק שנה אפי' הקדישה שלא בשטר כתבטלה הקוקה דשלחו לו אחר שני חוקה בפני מי שאינו יודע למחות ועל"ל סוף סימן קמ"ט מוה ד"מ ס"ס זה : ו אפי' שלא בשטר בטור מסיים בטעמו ז"ל דדוקא נכי לקוחות המחזיקין בעינן שטר כי אין להמערער לקוור אם יחזיקו כראוי אם לא שיתברר הדבר מתם בקול אבל הכא המחזיק יש לו לקוור שלא יתכור אחר שדהו אב"ל ועפ"ר : [illegible]

קמה א מאין העד מדקדק בזה הטור מסיק וכתב על זה ז"ל לפיכך אם אחד אומר קטנית אין מנטרפין דנסכי לא שנו אינשי אב"ל : ב העיד האחד שאכלה שנה ראשונה שלישית וחמישית כו' עד שבשנה שהעיד זה לא העיד זה כן כתב הרמב"ם פרק ט"ו דטומן דין כ' וכתב הש"מ על זה וז"ל מפורש בסוגיא שם ופירשוהו כגון שמוכרין שנה וזורעין שנה שנתבאר בפרק י"ב דעולה לבן חזקה אף על פי שאינן רגופין שאם לא כן מאי אריא מבחיין אפילו שניהן מעידין שאכלה אנ"ה אין חזקתו כלום וזה ברור אב"ל . ולכאורה קשה דתלה תניא בדלא תניא שדייק ומוכיח דאיירי בחוכרי דאם לא כן מאי אריא מבחיין כו' דילמא באמת איירי הרמב"ם בחוכרי שדות כל אחד מעיד מה שראה זה ראהו אוכל אנ"ה וזה בד"ו ואיירי באתרא דלא מוכריו קמשמע לן הרמב"ם רבותא דאע"ג דכל אחד מעיד על ג' שנים ואינן מבחיין זה את זה וקיימא לן דבדיני ממונות מצטרפין העדות וכמ"ם הטור בסימן ק"מ סעיף י"ב דאם אחד מעיד על אב"ג ואחד על דה"ו מצטרפין ונדולה מזו כתב שם דאפילו ו' עדים כל אחד מעיד שראה אוכל שנה זה אחר זה מצטרפין והוה ליה כאלו היו ב' עדים שכל אחד מעיד על ג' שנים מכל מקום שבירא ליה להרמב"ם דבבי האי נונא אין מצטרפין כיון דלדברי עדות כל אחד בפני עצמו היה הפסק בפני אכילתו ובאתרא דלא מוכרי בעינן עדים שיעידו שאכל רגופין וכן כתב הטור בסימן זה סעיף ג' בבדיא וז"ל ואם אינן מבחיין זה את זה אלא זה מעיד אנ"ה וזה בד"ו לא הוה חזקה באתרי דמוכרי כיון דלדברי שניהם יחד אכלן רגופין (כיון דאינן מבחיין זה את זה) ולא באתרי דלא מוכרי כיון דאין שום אחד מעיד על חזקה ג' שנים רגופין בב"ל . וי"ל דא"כ לא ה"ל להרמב"ם לסייה בטעמו משום שבשנה שמעיד זה לא מע"ד זה דבא באתרי דלא מוכרי אין זה חסרון העדות אפי' ו' עדים שמעידים בל א' על שנה מיוחדת זה אחר זה מצטרפין וכל"ל אלא ה"ל לסייה בטעמו כיון דאין שום א' אכל רגופין וכמ"ם הטור בטעמו בב"ל אלא דאי איירי באתרי דמוכרי ואז צריכין לעדים שיעידו דאכלה נ"ם ולא היו רגופין מ"ה הוצרך לסייה בטעמו דבשנה שמעיד האי לא מעיד האי דאלו העידו שניהן על אנ"ה אי בד"ו הוה חזקה . ונם כונת הש"מ דמוכיח דהרמב"ם איירי באתרא דמוכרי דאל"כ אפי' שניהן מעידין אנ"ה כו' כונתו הכי ור"ל למה סייה הרמב"ם בטעמו דבשנה שמעיד זה כו' הא אפי' שניהן מעידין שזה אנ"ה לא הוה חזקה ואנב שיטפא קרי ליה עדות מוכשת כשזה מעיד אנ"ה וזה בד"ו ודו"ק : ג ותחזור הקרקע והפירות הטור ונם בנחרא פא"ה (דף כ"א) לא הוכיר תשלומי הפירות והמיימוני והמחבר דכתבוהו כ"ל דאיירי באתרי דמוכרי וכלא הנחיסנא"ו וכל"ל כתבו דצריך לשלם הפירות דכיון דאכלו רגופים באתרי דמוכרי ולא חסה כו צריך לשלם ע"פ העדים פירות דכל הפסה שנים והא דכתוב הש"מ דאיירי בשמכיסין כבר כתבתי דלאו דוקא קאמר אלא ר"ל בראין כמכיסין כיון דאשנה דמסיר האי לא מסיר האי אבל אי הכיסו העדים זה את זה בפירוש אין צריך לשלם הפירות מש"ב דאי תפסוב עדותם כאלו אינו כאלא דאין כאן עדות על אכילת הפירות . ואף אם תאמר שהמחזיק מודה שאכלן רגופין באתרי דמוכרי מ"מ לא נרע מטומן קניתיה מחך ואכלתי פירותיה שני שנים דכתב הרי"ף פ"ב בסוגיא זו דאין מוציאין

מירו

אלא יעיין אחר בדבר

מאירת עינים חושן משפט קמה קמו הלכות הזקת קרקעות שפתי כהן ערוך

מידו הפירות דהא הוא אומר מכלתי מפני שקניתי ה"ל הפה שאסר ואי לא תפסוק עדותן כו' כאלו אינו אלא שאינו מצטרפין יש"מ לא נרע מעד א' המעיד על ג' שני' רצופין באתרי דלא מוכרי דאין מוציאין ע"פ הפירו' כמ"ש הטור והמחבר בסמוך • דומיא דשני הוא כשמעיד עד א' על שנה אנ"ס באתרי דמוכרי וק"ל נס י"ל דת"ס ומחזיר הקרק' והפירו' ר"ל הפירות הנמצאי' עדיין בעין אלא שמע' ואכלם דאותן ודאי צריך להחזיר עם הקרקע כיון דאין לו עידי חזקה : ד בין שעד א' מעיד עליהן הטעם דכל אדם צריך ליתנם ש"ד כנגד ע"א לומר שאינו כדבריו (דהא פיק' תביעתו הוא על הפירות שמן תלושין וע"ל סי' נ"ה ס"ב בהגב') וכל שמודה לו אלא שאומר דידי אכלתי אינו נאמן בטענתו אפי' בשבועה דמוקמינן הפירו' בחזק' מרא דארעא קמא ועל כזה אמרו ה"ל מקוייב שבועה ואינו יכול ליתנם ומשלם וכבר נתבאר זה לעיל בסי' ע"פ ובכמה תקומות : ה ואין צריך לומר בשאין עדי' כלל על אכילת פירות פי' אף שהמקוי' מודה שאכלם דאם נאמין לו שאכלם הרי נ"כ אמר שאכלם נ"ם והקוי' נשם : ו בכל אלו יתנם המערער פי' היסת דהא קרק' ברשותו עומדת ואין זה בכלל נשבע ונוטל : ז ויתנם המחזי' שאינו חייב לו כו' אבל לא תקנו שיתנם שאסר לו כדי שלא יכחישו זא"ז בהדיא בשבועתן : ח ועלתה לו החזקה דאע"נ דעדות נ' אחין אין מצטרפין לעדות א' מ"מ מהניא חזקה כדין נ' כתות עדו' דעלתה שמעיד כל כת על שנה א' והמחבר קיצר בסי' זה בדיניה הללו ולא כתב דין הזמה כיון שאין דנין אותן בזמן הזה וכמו שלא כתבו נ"כ בסי' ל"ק ע"ש ועיין בטור ושם הם מבוארים ועפ"ר בס"ם ל' ול"ק ונם בסמ"ע שם כתבתי הטעם למה מצטרפין הנ' כתות לענין חזקת קרק' ולא אחרי' בסו דבר ולא אני דבר :

קמו ח ודי בפני ב' לאפוקי מת"ד בנמר' דבעינן נ' דאין נילוי מלתא בפחות מנ' : ט אע"פ שאינם יכולי' כו' לנמר' דבכרא מכר' אית ליה ומכר' דבכר' שכרא אית ליה : נ דמתוך שיכול לומר לא מחית כי פי' אפי' אם היה עד א' בהמתאה לא אחרי' בכזה ה"ל מקוייב ליתנם ואי"ל ומשלם דבענין עדות קרקע עד אחד אינו חזקה לא"ד ואין אומרים תחוך שאינו יכול ליתנם משלם אלא בס"ד כמ"ש הטור והמחבר בסי' ע"ה סי' ד ע"ש : ד ויש מי שפקפק טעמו מבואר בטור ז"ל דלא מהני כאן מיגו דמ"מ היה לו לזכר בשעה שזה מיחה עכ"ל ונעם פכרא דאשונה כתבתי בפרישה דמלי להשתמט ולומר שפרתי דלא כיון המחאתו אלא להשעות כי כיון דלא מיחה בפני שנים ומ"ה לא נזהרתי בשעה : ה שהם יאמרו לאחרים שהרי לא א"ל אלא שלא יאמרו לו הא לאחרים לא מזהירים : ו דמילתא דלא רמיא עליה דאינשי כו' פי' כל מילת דלא רמיא עליה ומווה בעינו שני הנדרים לעשות או שלא לעשות או לאמרו או שלא לאמרו יאמר מיזה נד ש"ודאמן לו בפיו ולאו אדעתיה לשום לבו לאחד מהנדרין יותר מלגד השני ופע"ר : ז ואם יטעון עלי שמכרתי כו' כן הוא לשון הרמב"ם אבל לפי"ז שכתב מור"ם לפני זה דס"ל דאע"ל המ' אתבעינו כ"ם דס"ל בהא דאע"ל דהא בנזילה מסתבר שפי דע"ל כן כדי שלא יקשה להמומין מחאתו לומר אם אמת כדבריו שסיה בידו בנזילה למה אינו תבעו לדין כ"ם כשאומר המחאתי שסיה שאולה או שכורה בידו דאע"ל אתבעינו כדין כיון דלא בא למקום אלא מחמת ירואה להבא וק"ל : ט אבל אם אמר להן פלוני שמשתמש בשעירי גזלן הוא אין זה מחאה כו' עד שמא קירף אותי בלבד • וזה דוקא לדעת הסוברים דבעינן שיהיה לומר לאחר אתבעינו כדין הנ"ל אבל לדעת הי"א הנ"ל דכתב מור"ם בסנ"ם דס"ל דא"ל לשיה לומר לאחר אתבעינו לדין בכה"ג הוה מחאה וס"ל דלא נאמר אלא דיכול לומ' שברתי אבל אם אינו אומר אלא פלוני גזלן הוא וכלשון הטור בסב"ו • ופשוט הוא בעינו ולא כתבתיו אלא לאפוקי מקצת אחרונים דלא פלוני הי"א הנ"ל אלא כשאומר המערער במחאתו פלוני משתמש בשעירי גזלן הוא דס"ל כאלו

ב אם נאמין לו מ' משמע דוקא מה"ם אבל משום מנו לא מהימן ולפי זה אם פשוט מכלתי רק שני שנים וזכינתא מינך ואין עדים כלל בדבר אינו נאמן על הפירות כתבו דלא אכלתי כיון שהקרקע יונא תחתת ידו וכן הוא בהגהה אשר"י להריא וכן משמע בתוספות אבל הרמב"ן וה"ר והריב"ש ושאר פוסקים חולקין וכדבריהם נראה עיקר וכמ"ש לעיל פ"ה ס"ק מ"ה : ב כל המחזיר קרקע • עיין בתשובת ר"ש בסן ס"ב סי' פ"ח :

קמו ג דמתוך שיכול לומר כו' ואף על פי שאם הים עד אחר מכחישו אפשר מנו כיון שלא הים צריך לי"ב ס"ר ועל פי' נ"ב מ"ש על הסמ"ע ס"ק ס' עיין בתשו ר"ש לבית לוי סימן כ"ב דף קי"ז : ב ויש מי שחולק כו' דאפילו אין כאן עד כלל כיון שמודה בהאמת וכן עסק כו' ירושה כי"ל סוף מ"ב : ג לא פוי מאמר כו' אפי' אמרו לו שתיתם כיון שאמרו לו אמר לאם אלא נגד מדבר מעיקר • כן כ"ל : ד מחאה

קמו מחאה מבטל החזקה ובאיזה לשון ובמה ומתי ובו' כהים

א מחאה מבטלת החזקה אפילו מיחה המערע' שלא בפני המחזיק אפילו הוא במדינה אחרת אם שיירות מצויות ביניהם ובלבד שתהיה בפני עדים ו ודי בפני שנים ואפי' זקנים או חולים ז אע"פ שאינם יכולים לילך ולהודיע למחזיק שהם יאמרו הדבר לאחרים ואחרים לאחרים עד שישמע למחזיק :

ב *(סור ס"נ נשם הרמב"ם) אין מחאה בפחות משנים אבל באחד לא אפי' מיחה בפני המחזיק ואפילו שמודה במחאה ג (ד) דמתוך שיכול לומר לא פחית כי נאמן לומר לקוחה היא בידי ואף על פי שער אחר מכחישו ד (ב) ויש מי שחולק : *(סור סי' נ נשם הרא"ש)

ג אפילו אם יאמרו הערים שמיחה בפניהם לא הגדנו לשום ארם אפילו הכי הוי מחאה לבטל החזקה כיון שהוא מיחה כראוי וסמך עליהם שיאמרו אותו לאחרי' ואחרים יאמרו לו ואפי' שאם' לערים כשמיחה בפניהם אל תאמרו לו או שהם אמרו מעצמם לא נאמ' לו הוי מחאה ה שהם יאמרו לאחרים ואחרים יאמרו לו ואפילו אמרו לא נוציא רב' זה מפינו הוי מחאה ו דמילתא דלא רמי עליה דאינש אמר ולאו ארעתיה אבל אם הוא אמר לא יצא דבר זה מפיהם (ג) לא הוי מחאה :

ד *(הרמב"ם פ' י"ד מטושן וסור ס"ו נשם הרמ"ם) כיצר לשון המחאה אומ' בפני ב' פלוני (שהוא) משתמש בחצרי או בשדי גזלן הוא ולעתיר אני תובע אותו ברין (וי"ל שאינו צריך לומר אתנשא אותו ברין) : *(הרא"ש וסור שם) וכן אם אמר להם שכורה היא בידו או משכונא ז ואם יטענו עלי שמכרתי או נתתי אני תובע אותו ברין וכן כיוצא בזה ה"ז מחאה ח אבל אם אמר להם פלוני שמשתמש בחצרי גזלן הוא אין זו מחאה שהרי המחזיק אומר כששמעתי (זה) אמרתי שמא חרף אותי בלבד לפיכך לא נזהרתי בשטרי :

הנ"ה

ד מתפס בפני שנים כו׳ אפילו כזה שלא בפני זה מצטרפין כ״כ הכ״י בשם הרא״ם וכן כ״ל עיקר : ה הביא עדים תחזור כו׳ בסור כתב ז״ל בשבע ובנוסל כו׳ובכיאלן ג״כ בשמ״ע וכ״ל טעם לבטוסה זו כיון דבא להביא הקרקע מיד זה מסמיך בה ג׳שנים מסיב בכוסל ובשבעין אפילו על טענת שמא כדאמרינן לעיל סימן כ״ה ובס״ז וסע״ם דליסול בשבעין אפילו על טענת שמא וכן כתב בתשו׳ מיי׳ ספר קנין סי׳ צ׳ דסוב׳ מבכאן ליסול בשבעין על טענת שמא ע״ם ועי״ל סימן רכ״ב בשמ״ע א״ק י׳ וח״ם בשמ״ם ס״ק י״ם דהמחבר סתם עכתו אמ״ם בסימן ק״מ המערער על המחזיק שבריך שבועה ומיסו יש לתלק כו׳ אלו דאם דברי המחבר בנ״ם לא כ״ב שכת׳ שם שבועת אן א״י לחם ס״ם . עיין בתשו׳ ר״ם בסן ס״ב סי׳ ע״ח : ו הגה מחתת ברוסה כו׳ עיין בתשו׳ מהרשד״ם סימן רנ״ם ובתשו׳ המבי״ם סי׳ רי״א מ״ב דאין שוטכין לשובר : ז ודין לוקח וב״מ כו׳ וא״כ הלוקח אם מיורש להכיא ראיה שאם יורש אז לוקח אלא כיון שהמחזיק ג׳ שנים שנים שניא ושעיבן ליה כ״כ בסור מעיף כ״ז בשם הרמב״ן והרא״ם וכן הסכים ס׳מת׳ע׳ י״ד דשוטן ועיין בתשו׳ ר״ם בסן ס״ב סי׳ קע״ג ורל״ב ובתשו׳ מהרי״ם סי׳ ס׳ : ח וס״ם

ג (ג׳ הש״ם רע׳ מו״ם) ערער וחזר וערער מו אם מחמת טענה ראשונה ערער אין לו חזקה ואם לאו יש לו חזקה :

ח לא אמרו למחות בסוף כל ג׳ וג׳ אלא כשעמד בתוכה אותו הראשון מו אבל כשעמדו הראשון יז אינו צריך למחות בליקח לפי שהלוקח הזה אינו בא אלא מכח הראשון ובבר מיחה זה בראשון (הרשב״א בתשו׳ סי׳ א כ״ג) :

ט (הרמב״ם פי״ד דשוטן די״ב) כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה כיצד הרי שאכל פירות שדה זו כמה שנים ובא המערער ואמר לו מאין לך שדה זו שלי היא השיבו איני יודע של מי היא וכיון שלא אמר לי ארם רבר ירדתי לתוכה אין זו חזקה שהרי לא טען שלקחה ולא שנתנה לו ולא שירשה (וכ״כ המרדכי פ׳ מ״ם) ואע״פ כן אין מוציאין אותו מידו עד שיביא זה המערער עדים שהיא שלו יח (ם) הביא עדים תחזור לו השדה יט ומוציאין ממנו כל הפירות שאכל ואין פותחין לזה המחזיק תחלה לומר שמא שטר היה לך ואבר כ עד שיטעון מעצמו (ואז מומתין לו ואין זה מוזר ושוטן) (סור סי׳ו) וכן האוכל שני חזקה מחמת שיש שטר בידו (סם הרמב״ם וכ״כ ג׳ סי׳ ק״ם) ונמצא השטר בטל בטלה החזקה ותחזיר השדה עם כל הפירות לבעלים :

י (סם נרתב״ם די״ג) (ו) הבא מחמת ירושה שטוען אני ירשתי ממורישי א״צ טענה אחרת

בנס (הרא״ם בתשו׳ סוף כלל כ״מ) כא (ז) ודין לוקח וכע״ם שנכה קרקע כדין יורש (סם כנ״ג ב״ם ס״ר) ואין המוכר או אלוה נאמנים לומר שהקרקע לא היתה שלהם :

ובלבר

כנס (הרשב״א ופ״ל ר״ם מ׳) ולא מהני אלא מקחת המערער בידוע שהקרקע היתה שלו אבל אם נתנה לו (להמערער

כזה) הקרקע בסתר ולא נתגלה שהיא שלו אין מקחתו כלום דהמחזיק יכול לומר לא הסכמתי במקחתו שלא ידעתי שהקרקע שלו :

ה (סור סי״ג) (ד) מחאה בפני שנים ס כותבין אע״פ שלא אמר להם כתובו :

כנס (כ״ל פ׳ מז״ם) ד ויכתבו בלשון שליחות פלוני בעדנו על ענמו ליכתב לו שמיסה אבל לא יכתבו שמעבו שמיסה יא דהוי עדות מפי כתבם :

יב וכיון שמיחה בשנה ראשונה אינו צריך לחזור ולמחות בכל שנה ושנה אבל צריך שלא יהא בין מחאה למחאה שלשה שנים גמורות יג שאם שהה בין מחאה למחאה ג׳ שנים לא עלתה לו מחאה :

ו בר״א במחאה על פה יד אבל אם מכרה המערער לאחר בשטר תוך ג׳ שנים אין צריך למחות עוד וצריך המחזיק ליזהר בשטרו לעולם :

ד מתפס בפני שנים כו׳ אפילו כזה שלא בפני זה מצטרפין כ״כ הכ״י בשם הרא״ם וכן כ״ל עיקר : ה הביא עדים תחזור כו׳ בסור כתב ז״ל בשבע ובנוסל כו׳ובכיאלן ג״כ בשמ״ע וכ״ל טעם לבטוסה זו כיון דבא להביא הקרקע מיד זה מסמיך בה ג׳שנים מסיב בכוסל ובשבעין אפילו על טענת שמא כדאמרינן לעיל סימן כ״ה ובס״ז וסע״ם דליסול בשבעין אפילו על טענת שמא וכן כתב בתשו׳ מיי׳ ספר קנין סי׳ צ׳ דסוב׳ מבכאן ליסול בשבעין על טענת שמא ע״ם ועי״ל סימן רכ״ב בשמ״ע א״ק י׳ וח״ם בשמ״ם ס״ק י״ם דהמחבר סתם עכתו אמ״ם בסימן ק״מ המערער על המחזיק שבריך שבועה ומיסו יש לתלק כו׳ אלו דאם דברי המחבר בנ״ם לא כ״ב שכת׳ שם שבועת אן א״י לחם ס״ם . עיין בתשו׳ ר״ם בסן ס״ב סי׳ ע״ח : ו הגה מחתת ברוסה כו׳ עיין בתשו׳ מהרשד״ם סימן רנ״ם ובתשו׳ המבי״ם סי׳ רי״א מ״ב דאין שוטכין לשובר : ז ודין לוקח וב״מ כו׳ ודין לוקח אם מיורש להכיא ראיה שאם יורש אז לוקח אלא כיון שהמחזיק ג׳ שנים שניא ושעיבן ליה כ״כ בסור מעיף כ״ז בשם הרמב״ן והרא״ם וכן הסכים ס׳מת׳ע׳ י״ד דשוטן ועיין בתשו׳ ר״ם בסן ס״ב סי׳ קע״ג ורל״ב ובתשו׳ מהרי״ם סי׳ ס׳ : ח וס״ם

ידו ושלמו לכ״ד דבזה פסק שם דלא מהני והכי נמי בסיכתו׳ בל׳ שמעבו ודו״ק ומ״מ לדברי ר״ת שכתב הטור בשמו שם ס׳ כ״ם דכל העדים שרחו׳ להעיד שאינם אילמים שולמין לכתשילה עדותן כתבה לכ״ד דס״ל נמי כזה דרשאין לכתוב כל׳ שמעבו ואפשר דמ״ה סתם הטו׳ וכתב שיכתבו המחאה ולא כתב כאיזה ל׳ יכתבו מהיום דכס׳ כ״ם הני׳ דברי ר״ת כאחרונה ומשמע שהסכי׳ לדבריו ואף דהמחבר פסק בסי׳ כ״ם בסרמ״כם וכאן נ״כ סתם וכתב שיכתבו המחאה י״ל דהמחבר העתיק ל׳ הרמ״כם שהעתיק הגמרא כדרכו וכגמר׳ לא נזכרו אלוקים אלו מש״ל הטור שכתבן בסי׳ כ״ם ודו״ק : יב וכיון שמיח׳ בשנה ראשונה וכן הוא ב״כ ל׳ הטו׳ וכפרי׳ כתבתי דבשב׳ ראשונ׳ ל״ד קאמ״ד ס״ם אם לא מיסו עד סוף השנה שלישית א״ל לעשות מחאה אחרת עד שיזור לרביעית ג׳ שנים ויש כו לד רבות׳ במ״ם שמיסה בשנה ראשונ׳ דאף דנילה דעתו לעשות מחאה מיד לא אמרינן מידשתק א״כ כ״כ חזר מחאתו קמ״ל : יג שאם שהה כו׳ לא עלתה כו׳ הטעם דיכול להתנגל בחזיק לומר בשראיתי דשתק ג׳ שנים לא נזרתי עוד בשעדי ואחרתי דחזר בו מחאתו ראשונ׳ : יד אבל אם מכרה המערער כו׳ ככר כתבאר זה בס״ם קמ״ד ויתבאר עוד בסי׳ זה בסעיף י״ח : טו אם מחמת טענה ראשונה ערער כו׳ כן הוא ל׳ הגמר׳ והטו׳ פ״י כתב זה לשונו ורמ״ה אילך בדבר וכתב דהיינו דוקא בשמוכח מתוך הסנייה שמבטל הראשונה כגון שטען בשניה שמעיקרא בשירד המחזיק בתוכה ירד בה בטעל׳ שטען עתה כו׳ ע״ם ועד״ר שם כתבתי דבראה דנם ברא״ם שהניא הטור יכול להיות דמודה לבר״מה :

טו אבל בשמכרה הראשון פ׳ המחזיק הראשון ולפני זה בסעיף ו׳ מיירי שמכרה המערער וע׳ ד״מ : יז אינו צריך למחות בהלוקח כו׳ שם פיים בשעמו וכתב ז״ל שהרי אין הלוקח מחזיק בה בשעה שקנהו מהמערער אלא מחזיק כו׳ מוכח מזה דבא דכתם אין צריך לעשות מחאה בהלוקח היינו דוקא בשהוא מוכשה בהלוקח שלא יעקר לטעון שקנהו מהמערער או שהודה הלוקח כן בפני עדים דא״כ צריך לעשות כו מחאה כדי שלא יטעון הלוקח שהמערער קנהו והרי יש לו עדי חזקה : יח הביא עדים תחזור כו׳ בסור כתב ז״ל בשבע ובוטל כו׳ והמחבר הסתיק ל׳ הרמ״כם דלא הזכיר כאן שבועה ונם בדין הנזכר בריש סימן ק״מ בתערער על המחזיק שטוען לקחתיה ולא הקזיק עדיין בו נ״ם לא הזכיר הרמ״כם שם דיבבע המערער ושם כתב המחבר דצריך שבועה ע״ם וי״ל דשתוך כאן אמ״ם שם מיסו יש לתלק דשאני התם דטוען המחזיק שהקרקע שלו שלקחו או ירש מאבותיו ומפ״כ בדין זה ועפ״ר שם כתבתי בעם לפיוב שבועה זו : יט ומוליאין תמנו כל הפירות כ״כ הרמב״ם שם והטעם פשוט דהא אין לו שטענה לא בקרקע ולא בפירות ועפ״ר ודריסה שכתבתי שאף שהטור כתב כזה שם בסי׳ ד ז״ל ודין פירות שאכל פירשתי שאכלה מתי צריך לחזור אבל לא כתב ל׳ אלא כתב ל׳ מתי מזום דלפעמים א״ל לחזיר אלא בבה״נ דאין לו טענה לעולם צריך להחזיר ושם כתבתי פי׳ ל׳ מתי דכתב פ״ם : כ

אחר פלוני מתמתם בחצירי בנזלות אבל כאן שאומר פלוני שהוא מתמתם בחצירי נזלן הוא מודים דבעינן לסיים ולומר למחר אתבעבו בדינו דאל״כ יכול המחזיק לומר סברתי שבא לחרף אותי ומה שאומר שמתמתם בחצירי לסימנא בעלמא להכיר לפלוני בקט דז״א דבא נם בריש״ם ה״נ פלוני שהוא מתמתם בחצרי כו׳ וכן הוא בהדי׳ ברת״כם שהמחבר העתי׳ לשונו ואפ״כ כתב מו״רס די״א דא״ל אתבעבו לדין ומה לי שהו׳ מתמתם או שמתמתם וק״ל : ט כותבין אע״פי שלא א״ל כתבו בטעם דוכות הוא לתערע׳ וזכין לאד׳ שלא בפניו וכתבו התו׳ אע״פ שאחר שטרות אין כותבין אלא מדע׳ מי שהוא מוכתו תקנ׳ היא זו שיהא מקום עדות כדי לבטל החזקה בעדו׳ כל דהו ונם תקנה הוא להמחזיק כדי שע״ז יפזיק בשטרו כשיוודע המחאה :

יוד ויכתבו בלשון שליחות פלוני בעדנו כו׳ פי׳ בעדנו הוא ל׳ שליחות שבעיד אותנו לדבר זה ואף שלא נזיה לכם בפירוש לכתוב מ״מ כיון דיבוד עדים לדבר ועשה כדי שיוודע הדבר מסתמא היה דעתו שיכתבו כי הכתיב בשטר מוליא הקול ומ״ם לא יכתוב פלוני שלא נזו לו אם עשה לו שלוחים כיון דבאחת אינם שלוחים מתם שברי אם רוצים יסתקו ואפ״ה הוי מחאה ומ״ם בספי׳ נ׳ : יא דהוי עדות מפי כתבם פי׳ וכתוב על פי שני עדים ולא מפי כתב׳ וכמ״ם הטור בשם רש״י והרמב״ם בסימן כ״ה ובוותייהו פסק המחבר שם סי׳ א ודוקא בל׳ בעדנו יכולין לכתוב שטו׳ל׳ שטר וכמ״ם הטו׳ והמחבר׳ לעי׳ בסי׳ ס״א ס״י ע״ם ובל׳ בשטר כ״ע מודים דמועיל עדות׳ משו׳ תקון העולם כמ״ם בסי׳ כ״ע מש״לא בשכותב עדותן בכתיבת

ידו ושלמו לכ״ד דבזה פסק שם דלא מהני והכי נמי בסיכתו׳ בל׳ שמעבו ודו״ק ומ״מ לדברי ר״ת שכתב הטור בשמו שם ס׳ כ״ם דכל העדים שרחו׳ להעיד שאינם אילמים שולמין לכתשילה עדותן כתבה לכ״ד דס״ל נמי כזה דרשאין לכתוב כל׳ שמעבו ואפשר דמ״ה סתם הטו׳ וכתב שיכתבו המחאה ולא כתב כאיזה ל׳ יכתבו מהיום דכס׳ כ״ם הני׳ דברי ר״ת כאחרונה ומשמע שהסכי׳ לדבריו ואף דהמחבר פסק בסי׳ כ״ם בסרמ״כם וכאן נ״כ סתם וכתב שיכתבו המחאה י״ל דהמחבר העתיק ל׳ הרמ״כם שהעתיק הגמרא כדרכו וכגמר׳ לא נזכרו אלוקים אלו מש״ל הטור שכתבן בסי׳ כ״ם ודו״ק : יב וכיון שמיח׳ בשנה ראשונ׳ וכפרי׳ כתבתי דבשב׳ ראשונ׳ ל״ד קאמ״ד ס״ם אם לא מיסו עד סוף השנה שלישית א״ל לעשות מחאה אחרת עד שיזור לרביעית ג׳ שנים ויש כו לד רבות׳ במ״ם שמיסה בשנה ראשונ׳ דאף דנילה דעתו לעשות מחאה מיד לא אמרינן מידשתק א״כ כ״כ חזר מחאתו קמ״ל : יג שאם שהה כו׳ לא עלתה כו׳ הטעם דיכול להתנגל בחזיק לומר בשראיתי דשתק ג׳ שנים לא נזרתי עוד בשעדי ואחרתי דחזר בו מחאתו ראשונ׳ : יד אבל אם מכרה המערער כו׳ ככר כתבאר זה בס״ם קמ״ד ויתבאר עוד בסי׳ זה בסעיף י״ח : טו אם מחמת טענה ראשונה ערער כו׳ כן הוא ל׳ הגמר׳ והטו׳ פ״י כתב זה לשונו ורמ״ה אילך בדבר וכתב דהיינו דוקא בשמוכח מתוך הסנייה שמבטל הראשונה כגון שטען בשניה שמעיקרא בשירד המחזיק בתוכה ירד בה בטעל׳ שטען עתה כו׳ ע״ם ועד״ר שם כתבתי דבראה דנם ברא״ם שהניא הטור יכול להיות דמודה לבר״מה :

טו אבל בשמכרה הראשון פ׳ המחזיק הראשון ולפני זה בסעיף ו׳ מיירי שמכרה המערער וע׳ ד״מ : יז אינו צריך למחות בהלוקח כו׳ שם פיים בשעמו וכתב ז״ל שהרי אין הלוקח מחזיק בה בשעה שקנהו מהמערער אלא מחזיק כו׳ מוכח מזה דבא דכתם אין צריך לעשות מחאה בהלוקח היינו דוקא בשהוא מוכשה בהלוקח שלא יעקר לטעון שקנהו מהמערער או שהודה הלוקח כן בפני עדים דא״כ צריך לעשות כו מחאה כדי שלא יטעון הלוקח שהמערער קנהו והרי יש לו עדי חזקה : יח הביא עדים תחזור כו׳ בסור כתב ז״ל בשבע ובוטל כו׳ והמחבר הסתיק ל׳ הרמ״כם דלא הזכיר כאן שבועה ונם בדין הנזכר בריש סימן ק״מ בתערער על המחזיק שטוען לקחתיה ולא הקזיק עדיין בו נ״ם לא הזכיר הרמ״כם שם דיבבע המערער ושם כתב המחבר דצריך שבועה ע״ם וי״ל דשתוך כאן אמ״ם שם מיסו יש לתלק דשאני התם דטוען המחזיק שהקרקע שלו שלקחו או ירש מאבותיו ומפ״כ בדין זה ועפ״ר שם כתבתי בעם לפיוב שבועה זו : יט ומוליאין תמנו כל הפירות כ״כ הרמב״ם שם והטעם פשוט דהא אין לו שטענה לא בקרקע ולא בפירות ועפ״ר ודריסה שכתבתי שאף שהטור כתב כזה שם בסי׳ ד ז״ל ודין פירות שאכל פירשתי שאכלה מתי צריך לחזור אבל לא כתב ל׳ אלא כתב ל׳ מתי מזום דלפעמים א״ל לחזיר אלא בבה״נ דאין לו טענה לעולם צריך להחזיר ושם כתבתי פי׳ ל׳ מתי דכתב פ״ם : כ

אבל כאן שאומר פלוני שהוא מתמתם בחצרי נזלן הוא מודים דבעינן לסיים ולומר למחר אתבעבו בדינו לדין ומה לי שהו׳ מתמתם או שמתמתם וק״ל : ט כותבין אע״פי שלא א״ל כתבו בטעם דוכות הוא לתערע׳ וזכין לאד׳ שלא בפניו וכתבו התו׳ אע״פ שאחר שטרות אין כותבין אלא מדע׳ מי שהוא מוכתו תקנ׳ היא זו שיהא מקום עדות כדי לבטל החזקה בעדו׳ כל דהו ונם תקנה הוא להמחזיק כדי שע״ז יפזיק בשטרו כשיוודע המחאה :

יוד ויכתבו בלשון שליחות פלוני בעדנו כו׳ פי׳ בעדנו הוא ל׳ שליחות שבעיד אותנו לדבר זה ואף שלא נזיה לכם בפירוש לכתוב מ״מ כיון דיבוד עדים לדבר ועשה כדי שיוודע הדבר מסתמא היה דעתו שיכתבו כי הכתיב בשטר מוליא הקול ומ״ם לא יכתוב פלוני שלא נזו לו אם עשה לו שלוחים כיון דבאחת אינם שלוחים מתם שברי אם רוצים יסתקו ואפ״ה הוי מחאה ומ״ם בספי׳ נ׳ : יא דהוי עדות מפי כתבם פי׳ וכתוב על פי שני עדים ולא מפי כתב׳ וכמ״ם הטור בשם רש״י והרמב״ם בסימן כ״ה ובוותייהו פסק המחבר שם סי׳ א ודוקא בל׳ בעדנו יכולין לכתוב שטו׳ל׳ שטר וכמ״ם הטו׳ והמחבר׳ לעי׳ בסי׳ ס״א ס״י ע״ם ובל׳ בשטר כ״ע מודים דמועיל עדות׳ משו׳ תקון העולם כמ״ם בסי׳ כ״ע מש״לא בשכותב עדותן בכתיבת

דקנסו מהמערער כך טוענין לנוקף סדר כיה המוכר נ"ם והוא לא הסזיק בו כלל אז שהוא דר בו נ"ם והמוכר יו"ל וכן לכ"ם שנכה מלוה שלו סדר כיה נ"ם והא דלא אמרו נ"כ דטוענין לכ"ם כמו לוקח נראה משום דהתלו שנבה הסדה מהלו בקונו נ"כ לוקח מיקרי וסיים וכתב דאפילו אם יאמרו שלוה אז המוכר שלא קנאוהו מהמערע' אינם נאמנים בהודאתם לאוב לוה המחויב בו לע"ע: כב והביא עדי' סברה בו' ה"ם דבולי האי לא עבד אם לא שכבר קנהו: כג מוקמינן הקרקע בחזקת הלוקח מל"סנ"ם זו וסדרה ושעמו משתע דאפילו לא הפו' כה הלוקח נ"ם מחזקינן הקרקע בידו ועיין בסנ"דמ מ"ם שם בזה: כד ובאותו זמן לא הייתי במדינה בו' וע"ל סי' ק"מ סי' נ שם כתבתי דהרי"ף והרמב"ם פרשו כן בהוא דאמר בסבוב' נוחי הוא הנוב' כר"פ ה"ם ובתרב"ם והר"א פרשוה שבונה נוחי ר"ל דרתי עמך בבית והנה דעת ראשונה דכתב המחבר כאן דס"ל דצריך להביא ראייה שהמערער היה בהזמן הזה פירשוהו שבונה נוחי בהרי"ף הנ"ל דבגמרא הצריכו להביא ראייה שתם דמשמע בכל ענין ודעת הי"א שכתב המחבר ס"ל דאין פירשוהו דשבונה נוחי כן ומ"ם ס"ל דאם אינה מעשה כן א"צ להביא ראיי' אלא בשמוכי' המחזיק מעצמו היום שמכרה לו ולי"א בשני דוקא בשהוה בשעת חירום ועפ"ר מ"ם בפי' העור שכתב נ"כ בל הני דעות ודו"ק: כה דדוקא בשמוכיר היום כו' נראה דהיום ל"ד קאמר: דה"ם אם מוכיר הזמן בנון בשודם פלוני אז בימי הקיץ צריך להביא ראיי' שהיה באותו זמן פעם א' במדינה ואם אינו מוכיר הזמן אלא אומר קניתיו קודם נ"ם ולא ידעתי באיזה זמן דאין מכריחין אותו להגיד הזמן אא"כ הוכירו מעצמו דאז צריך להביא ראיי': כו ואפי' אם יאמר המערער כו' פי' ל"מ דלא טענינן לי אלא אפי' אם טוען המערער מעצמו אין שותפין לוכזה: כז ו"ל דדוק בשע' חירום כו' פי' באותו שעת שקנאה ממנו הוה שעת חירום ולא היו הסיירו' מצוות דאל"כ פשיט דלא הוה אבל אם במשך נ"ם היו הסיירות מצוות דאל"כ פשיט דלא הוה חזקה די"ל לא ידעתי הסחוי' בנכסי כל הנ"ם כמש"ל כר"ם קמ"נ ונם לא שייך מפלה כל שאין הסיירות מצוות כמ"ם כר"ם זה וכל שאי' לאמות אינו יכול להחזיק ועפ"ר: כח דדלמא מכר לו ע"י שליח ואפי' אמר אמך זכיתי ולא ע"י שליח באמינו וכן כתב העור בשם הרמ"ה ז"ל אבל אלא בשעת חירום אע"ג דאמר זכיתי אמך בריום אמר אמר מכר לו אמינו אמר אמר אמר

יפ עדים שפלו׳ שמכר לו דר בו אפילו יום א׳ כו׳ אבל אם לא הניח עדי׳ אפי׳ סוכן הוא שברור לו דר בו בקניו יום א׳ לא הוי הזקה כן כתב בסו׳ וכן מבואר בגמ׳ המלחמות שם אבל בתוספות דף ל״ע״א ובתרוכי שם פירש דס״ם אם סוכן בעלי דר בו יום א׳ הזקה וכן הוא בהגהת מבר״י בשם רבינו ל״ם וכן מוכח בתוספות לפרים קחים דיני דר בית מר זומא דיבו כיס עדים וכן מוכח בגורה שם וכהגה׳ מיימוני פ״ם י״ר מהלכות סוכן ובשמ״ג עמין ב״ם רים דף קפ״ר ע״ם וכן כ״ל ובשם מכתב הבעל המאור דאם פירש דדר בית מר זומא פיו ע״ים יודעים קשה אליו שהרי יוכל לחיות שהעדים שכתו אז מתו או הלכו למה״י או לא רצו כלל וכי אפי׳ בונא הסיב אליו בשלמתו שם ובשם מ״ם בשם המלחמות בשם מהוס דכתב״ג לא שאינו אלא בשם לו עדים בדירה וכ״כ בתרוטיו בני בסוף עובר׳ דר׳ מיי בשריכות וכ״כ הגי׳ שם ובשם״ג כתב בגמ״ם ואין זה כלשון לשון עיקר הכיון שהוא סוכן בבני אחמי לא יהא נאמן בתנו אלא העיקר כשפו׳ שבגמתי דאף בכי אפי בוונא ובאמן ועוד בסוכן אל כלי לקחתיו אפלוני לא יהא נאמן בשאינו יודע שהיה אותו אלוני ויהא דנאמן ובמה״ל מי ע״ב ס״ק ב״ג וס׳ קל״ג וקל״ד מ״ו אחרי׳ שהו׳ נאמן שהיה בית אותו אלוני בתנו שהיה אומר לקחתיו ממך או שמרתיו לך ובזה שבינין לים שאותו ע׳ לקחו משתעבד בתנו שהיה יכול לתקון שמרתי והוא הדין הכי נאמן שאותו ע׳ דר בו מר זומא בתנו שהיה אלו׳ לקחו כיון שהיה זה בכחו נ׳ שהיה

השדה וכל הפירות לשתעבד אע״פ שאין לזה המשתעבד עדים שהיה שלו לא ואין המחזיק יכול לגבות מעותיו מהמוכר ° (סור סכ״ה בשם הרי״) מפני שיאמר לו אילו לא הודית לו שהיתה שלו לא היו מוציאין אותה מידך :

יד ° (שם בגרמא״ם) הביא זה המחזיק עדים לכ (יא) שפלו׳ שמכר לו (יב) דר בה אפילו יום א׳ (או אפילו שנה אחת ° (שם בשעיף כ׳ וכתבו החתר בשעיף י׳) לג ודוקא שיש עדים שדר בו המוכר בתורת דירה אבל אם אינן עומדים על הדירה רק שראוהו ובכנס בו למדור לא מהני) או שאל״ל בפני לקחה ממך ואח״כ מכרה לי מעמידין אותה בידו (יג) שהרי יש לו טענה עם חזקתו ואילו רצה טען שסך לקחתיה שהרי יש לו שני חזקה : ואם

לא ואין המחזיק יכול לגבות כו׳ אלו לא הודית לו שהיה שלו כו׳ ז״ל הטור בשם״ם ויש״ר יונה כתב שאינו חוזר אלינו כיון שבשעתו הפסד אם אחר קניתים מאלוני ולא יותר לא היה המשתעבד יכול להוציאו מידו אמר׳ לא המחזיק בה עדיין כיון שאין לו עדים שהיתה שלו ונם הוא לא הודה לו שהיה׳ שלו ויאחר לו המוכר איך הכשיל להודות לו שלו הוא ואלו נא לדון אתי כייתי פוש׳ אנמי בטעמי׳ שלך היה׳ ולקחתיה ממך בתינו דלא היתה שלך אעפ״ג דאתה מעולם אע״ג דאתה מיכל לתקון אמרתי לקחן דהמיקר בזה כבראש״ן ומייתו מ״כ הוא הדין בסוכן בני שדר בו מר זומא דאל״כ לא תוציא אזקתו בתשלומין בתשלומין כה״ג ודו״ק וכן כתב בהגהת מבר״י פרק אזקה הבתים וז״ל אבל רשב״ם אומר אע״ג אלא המחזיק ג׳ אינים אם אין עדים לשתעבד שהיתה שלו נאמן לומר קמי דירי זבנה מינך אי דר בית יום א׳ מנו דאי בעי אמר לא היתה שלך אעולם כו׳ אם״ר ומבריי״ם הפריך יומר אל״ל וכן הוא בשמיקי תוספות שם וז״ל אם אין עדים לשתעבד אמר לומר קמי דירי זבנה מינך אי דר בה מר זומא בתנו דאי בעי אמר לא היה שלך אעולם אל״ל וכן הוא בהגהות מיימוני פ״ם י״ר מה״מ שומן בשם ר״י וז״ל ור״י אומר דכדבריהם כן הוא הכא דיש עדים לשתעבד שהקרקע היתה שלו אבל בשאי עוכנא אלא היה לו עדים אפילו לא המחזיק בה ג׳ אינים כי אמר קמא דירי זבנה מינך אי דר בה מר זומא מסיתן שלך אעולם אל״ל וכן מיקר (עיין בתשו׳ מהי״ם מ״ם סימן קי״ם) : יב דר בו אפי׳ יום א׳ כו׳ ושומן אחר כך קניתים אפלוני אפילו אינו אומר דזבנה מינך אלא רק שסוכן שבור בייתי שזבנה מינך הוי אזקה כיון שמגיע עדים שדר בו יום א׳ והמחזיק זה ג׳ אינים לו שסוכן שברור לו בשומן אחר שקנה אחרונו וכן כתב בעל המיגוש דף ע״ו וכן מוכח בפירש״ם דף מ״ם ע״ב (עיין בתשו׳ מהרי״ם סי׳ קי״ם) : יג שהרי״ם לו שבנה שם אזקתו כו׳ שהרי״ם לו אזקה כו׳ ברשם לפי עניות דעתי דלא מוכרח לזה אלא מיכא מהכרע דעדים שהיתה שלו אבל אם לא הניח המשתעבד עדים שהיתה שלו אפילו לא המחזיק בה אינו אזקה כאחרון בשמיון בפני לקחה ממך בתנו אפי׳ אומר לא היתה שלך מעולם אז אינים שומן לקחתיה ממך ואין לך תנו אזקה אזה ועיין בס״ם שפי׳ הכיון אם אינו אסוגן הרבנים הנעשים להשמיע ולהסכיר אז מיכא אינים שהעקירו אבלו ושומן אחרונו לקחתיה שקנאה ממך בפני מי לא אמרתן בתנו דלקח זאו ממך אף על פי שיעוש אינים אל המשתעבד אע״ג דאיכא תרי אפיקא אפק אחא קנאו אחא מהמוכר אז אחא קנאו המוכר אז אחא מהמוכר כדאיתא לפרש בפרק אז״ה (דף ח״ם) ובשמעתא דאותן בתנו דאי בעי אל״ל אחרונו זבנתה מי אל״ל זבנתה מאותן ובכה ניחלים אחרונו ובכה ניחלים אחרונו ואמתבר לעיל סימן קל״ד ואם נחי דכותי בית ובלי אפק אנש אכ״ם לא עיין בפירש רשב״ם ובתוס״ם ובתוס״ם סבר דרשב״ם ובתוס״ם כתבו כן לפרש״ם ובתוס״ם כתבו לאסף וכמ״ם לקמן לא אי כתב כן) ולא כנית יוסף שתמרים דברי הרמב״ם אלא אפי׳ לא הניח המשתעבד עדים דאל״ם אין לזה אם בלא ונם אם רבינו״ם לא ירחתי לפוף דעתו ובראה לפי מכיות דעתי דרוב דרשב״ם מודה לת״ם שהרי רשב״ם מקשה דיבא בתנו ומתר׳ כיון שאין ידוע לו שלקחה המוכר אלא ע״פ המוכר א״כ הוא עכשו אינו ידוע ומשמע להריא הא אם ידוע בברור בתנו ובזיבנו המשעבד רשב״ם ובכה בהתי מובר אפילו אמר בהו עדים שהזיק בה אינו ע״אותו המוכר אבל אין ידוע לם לקח אותה אם לא אינו מודיע כלום מאחר שזה לא הזיק ג׳ אינים אל״ל ומה מהיים בשמרה אלא אמר בפני לקחה ממך כו׳ (הת״ם רשב״ם לעיל מיגיה בהחיון אם אחר בפני לקחה אז אחר בפני לקחה אז אחר בפני לקחה אז

לד ואם לאחר שטען קניתיה כו' עד אין שומעין לו הטע' דכיון דאמר תחלה שאמר שקנאה דמשמע המוכר אמר לו כן והו' כענמו לא ידע מהאחיכה ואיך יחזיר ויאמ' שקנאה ממך כפני משא"כ כשאחר מתחלה מפלוגי קניתי אתם וכדמשיק וכמ"ש כשאחר מתחל' מפלוגי קניתיה שקנאה ממך שא"ל לאוסיף על דבריו הראשוני' אלא תיבות כפני כן הוא דעת הרא"ש אבל התו' ס"ל דבכ"נ איכו יכול לתרץ דיבוריה ועד"ר שם מבואר . והמחבר קיצר מאוד וכטור האריי' בחלוקי דיני' אלו וכפרי' ודרים' ביאורתיו בש"ד כל הנוע"ש : לא שומעין לו שייכו דוקא קודם שיצא מבית"ד אבל משיצ' מב"ד אין שומעין לו בכל ענין כמ"ש הטו' בסי' זה בסעיף מ"ג והמחבר כתב' כ"ד ע"ש : לו ונפטר ממנו כיון כו' פי' נפטר בטענת שלם הית' וקניתי ממך דנאמן כמנו דלא היה שלדמעול' וכ"ל : לו אבל אם לא אמן לא טענו' ליה נראה דה"ט משום דאין אדם רגיל להוציא מעותיו בכדי ומטעם זה כתי בדין שבת' בסי' ש אם הניח המשיק ראיה שמערע' א"ל לקחתו מהמוכר גם שם נרי' המערע' לטען בעצמו עכיד אינם דוכין דיני' וכמ"ש בפרישה ולא טופיכין כן עבורו כיון שראה המערער להוציא ממון משא"כ בחזיעת' בהניח המשיק עדים שיעצו המערע' לקנתו לו דשם טיעכין עבור המערער דיעלו כן משום דהוא נוח לו יותר מ"ש מסיק הטור והמחבר שם וכתבו דאם המערער דמשמע הא אינו כופר אף אינו טוען עמ' לחה יעלו אחן טופכין עבורו ודו"ק : לא אתה נוח לי דוק' כל כה"נ דלא עני' מעש' אבל עני' מעש' לא אמרי' כי כדאמרי' בר"ס קמ"ז : לא נוח לי בהנה רבות בשתלמוד בפוסקי' דמהני טעב' לדינ' מ"מ נראה דלא שפי' עבד שנתן לו עצה לעוכתו ומכשילו ומזיל ממון שלו כמתון מבירו ועל כזה יקראו מז"ל בא דבתיב לפני עור לא תתן מכשול ולא תשנה עיור בדרך : מ אבל אם כופר כו' עד וזה מביא עדי' שיעלו כו' נראה דאפי' אם אחר שבאו עדים הודה ואמ' שמפני דהשני נוח לי יעלו לא מהני כיון שבבר כפר ולא אמרינן כוח מילי דבדי לא דבירי אינשי ועפ"ר מא שא"ל

לה ואם לאחר שטען קניתיה מפלוגי שאמר שקנאה ממך חזר וטען קנאה ממך בפני אין שומעין לו (סו) אבל אם מתחילה אמר מפלוגי קניתיה שתם ° (סור שכ"ם) ושוב הוסיף ואמר שקנאה ממך בפני לא שומעין לו :

טו אם עמד המוכר בדין עם המערער קודם שמכר' למחזיק לו ונפטר ממנו כיון שלא היו לו עדים שהיתה שלו אף ע"פ שלאחר שמכרה לזה המחזיק ערער עליו המערער והודה לו שהיתה שלו על פי המוכר שאמר שהיתה שלו וקנאו הוא ממנו ° (ע"ל סי"נ) לא הפסיד בזה כיון שכבר יצא זכאי מב"ד המוכר שמכרה לו :

טז הביא המחזיק עדים שדר בו המוכר יום א' ואח' כך הביא המערער עדים שהמחזיק רצה לקנותה ממנו וטוען אילו קנית מפלו' כמו שאתה טוען למה רצית לקנותה ממני אינה טענה שאומ' רציתי לפייסך במעט מעות כדי לסלק תרעומתך לו (אבל אם לא אמן הוא לא טענינן ליה) ° (הרמב"ם סוף פ' סוטן) :

יז אבל לא הביא המחזיק עדים שדר בו המוכר יום א' וטוען המערער שהמוכר גזלה אז אפילו יש לו עדים שדר בו המוכר יום א' אלא שיש למערער עדים שהוחזק המוכר גזלן על שדה זו וגזלן אין לו חזקה והביא המחזיק עדים שנתייעץ עם המערער אם יקחנה ויעצו לקנותה וטוען זה אילו היתה גזולה ממך למה יעצתני לקנותה אינה טענה שיאמר המערע' לא אתה לם נוח לי להוציאה מידך יותר ממה שאוציאנ' מיד הגזלן מ אבל אם כופר ואומר מעולם לא יעצתיך לקנותה ° (סור סעיף כ"ם בשם הר"ר יונה) זה מביא עדים שיעצו מחייבים למערער :

יח אם

לא טענינן ללוקח כ"ש הרמב"ן לדעת הרשב"ם ע"ם וגם פ' המ' כתב שם מחלוקת בין המפרשים בזה ויש מי שכתב שצריך שי חזקה (ומיהו כדעת רשב"ם) ולזה שסכים הרשב"ם וכן נראה מל' הרמב"ם שכ"ל (ומין כוונתו למ"ם הרמב"ם שהרי יש לו שטנם שם מוקמו כו' שהרי כאן ע"כ מיירי בירוש שסיתה שלו ולא"כ אפילו בלא שי חזקה כאמן שבעני לקחה ממך וכדפי' אבל כונתו מדבחה הרמב"ם בריש פומ' ויהודה אמוה שלו ובלא לקחה ממנו מחזיר הסדה כו' ולא מילק בין הניח המחזיק עדים שדר בם יום א' או לא מטעם דכל מסתם רבכל שכיון א"ל להחזיר ומ"ל רא"כ אמאי לא מילק כמי בפומן בפני קנאה ממך שזהו עשוה הוא ולא סוברך לכתבו ודו"ק) מיהו בתוספות והגהות אמר"י כתבו דרשב"ם ס"ל דאם הניח עדים שדר בו המוכר יום א' אפ"ע שלא המחזיק בם שי חזק' כאמן ושעינן ללוקח (וכוא הרשב"ם אחר ולא הרשב"ם שהוזכר בה"מ יו"ל) וכן הוא בהגהות מיימוני סוף פרק י"ד דטוען בשם ר"י והבאתי לפנים לעיל (ונראה דמשמע לטו לפנסו' מיימוני מתוך דברי ר"י שכתו' שאינו חולק על דין של רשב"ם אלא על ראייתו אבל לדינ' מודה ליה שמשמע מחלת דברי התוס' בשם שם ובדברי ר"י והמרדכי (בגורה משמע לטו דכיון דר"י דוחה ראית רשב"ם משמע דמספקא ליה אבל מה שכתב המר"ם אינו לא דר"י חולק מדינו של רשב"ם ליה ס"ל דר"ל מ"ל ובעל שיטור בחות מחלה דף ע"ז ע"ם וכן דעת הרמב"ן במדוסיו וכתב וה"ז דוחה להמקיר אבל מבני בעדים ומת ותבע המקיר את היורשים שהוא ביד מאביהם דאיכא עדים ולא רא' הוא מי לא שטענינן לזה כן אלא דמכיח שבוסון למשען חזרתיו ולקחתיו ממך דהו' נאמן בתנו דהחזרתיו לך ואמ"ש שם מודים בפקדון עכ"ל והביא כל' דבריו וכתב ומיהו מבדולי המחרוכים ולפי עניות דעתי נראה סדין זה של יורשי נפקר אחת וכתו שכתבתי לקמן דכ"ז ומ"ת דין הכא ל"ע דל"ד לדידי דהתם המקיר מודה שבא לשם אבל אם כן אבן שטענינן לטו שאם אנייסם לקחו הם אמין כן הכא די"ל שמחזיק לא לקחו מהמערער כלל ומיכ' בטעון אבן ליה בסמין אנו יודעים בבירור שהוא לקחה ואמ"ג דהיכא דהמזיק נ' שנים א"כ לבדר שהוא יודע אז לוקח וכתב מי' זה בשם הרמב"ן והרא"ם וכן הסכים הרב המגיד פי"ד משונן שאני כתם כיון שהמזיק נ' שנים א"כ שטענינן ליה שהמוכר לקחה אפילו בלא אנו שהרי המזיק בם נ' שנים הלוקח בכתו ומשתמש לקחה דאם לא לקחה לא היה מכיחו לחזיק נ' שנים ואם כן שטנת לקוח שטנה מעליותא היא אפילו בלא אנו אם אמין כן סב' דלא היה המוכר נאמן לומר לקוח אלא בתנו אלכך לא שטענינן ללוקח זה כל זמן שאינו מבדר שהוא לוקח כיון שמודה שהיתה הקרקע של המערער ולפ"ז אם מבדר שלקחה מפלוגי או שהמערער מודה לו שלקח מפלוגי לכ"ע שטענינן ליה שהמוכר לקחה אנו בתנו שהיה המוכר טוען לא היתה שלך המולם ודו"ק . מיהו נראה עיקר כהרמב"ן ובייעתו דאיכא לדחויי לחי שטוען אם אנו כלי שלי הוא כיון והוא תשיבו קניתיהו מפלוגי שאינו לי שקנאה ממך והביא המערער עדים שהקידון אבל אותו פ' ולא ראוהו עכשיו ביד

בשעון מי לא מהיתן שבשעון שלקחו מאותו פ' ואמן מי לא שטענינן שאותו שלוקי לקחו ממנו בתנו שהיה אמרתי דע"כ לא קאמרינן דאם שוטן הלוקח האותן אחר לי שלקחו ממך שצריך להחזיר אלא בראיכא עדי ראה וכתו שכתב הסמ"ע סימן קל"ר ס"ק י"ד וכן משמע בפוסקים הא לא"ה היה נאמן בתנו שהאותן אחר לו ואמן שטענינן לאותן שהיה נאמן בתנו דהחזרתי שלקחו ממנו אף על גב דאותן אף על פי שלא אמרו לו בפירש דיבו בהאמרו לו בעדים ובברורים הפעדים לשמעיל ולהשביר אפילו אכי הוה שטענינן ליה ועוד דאם לא תאמר כן אם כן אין לך מי שקונה הקרקע מהבורו דאי אז אחר ניבא עדים שהיתה שלו ואם אמרת שאם אפילו יבא אחר ואמי אפילו יבא אחר ויביא עדים נשעון שאבדו לקחו בתנו שהיה יכול לשמען בחזרתי וכן אפילו לעיל מי"ב סעיף י"ח ס"ק כ"ג ואם כן ס"ה שכא ואין לאלק ולומר דשאני התם דאין הנשען מוד' אבא דפקדון ליה אותו פ' דמה לכך דבין שהפקידו בידו ע"כ מודה הוא לאודו' ואין לך ידיעה גדולה מעדים מ"ו שעיקר כהרמב"ן ובייעתו . נראה לי דו"ק היטב : יד ואם לאחר כו' אין טוטען לו אפילו טען כן בעני בית דין דכיון שכבר הודה שהיתה שלו בתנו דלא הוה שהיה ראוי להפרע לא אמרינן שבבר הודה שהיתה שלו והיה שבור שיוכה בטענה שטען שאחר שקנאה אלא יזכה בטענה זו חוזר וטוען קנאה ממך בפני לא אמרינן דאו ליה שיה מנו וכן הוא בתוספות והגהות מיימוני : טו אבל אם מתחלה אחר מפלוגי קניתיה שתם כו' דין זה תמוה בעיני דהרא"ם לא קאמר אלא כשאחר מתחלה מפלוגי קניתיה דזכנה מיכן שאני מה שבודיתי מתחלה שהיתה שלו בודיתי על פי מה שאמרת דזכנה מיכן וכוונתי דזכנה מיכן ובני ולא הוה תנו לאפרע אבל בשאחר מתחלה קניתיה שתם אם כן אינו יכול עתה לחזור ולטען בפני קנאה ממך שבעיו אין לו אוה מנו ומעיקרא הוה שהיתה שלו ואין לך תנו לאפרע גדול מזה ולא יכול לומר הם שאחרתי שתם מפלוגי קניתיה כוונתי אקנאה ממך שאני עיקר הדין תלוי בזה ואין לא אחר אנשא ממך ובלכך כיון שבתחלה הודה בשתם שהיתה שלו ולא פי' שאותו פ' לקחה ממנו והשתא הוא טוען כן אינו נאמן אלא הוה' מתחלה ואוה תנו לאפרע וכתו שכתבו התוספות פרק חזקת הבתים והגהת מיימוני סוף פרק י"ד דטוען ואחר פוסקים והבי מוכח נמי לדבריו מתה שכתבו התוספות פרק הבונה דף פ"ם ע"ב בני הסוא אינתא דתפא תלונא דשטרא ואמרה מתיים תפיסנא לא דלא מהימנא לומר שתבעות מתנו מתיים בתנו דאי בעי אחרים לקוחים הן בידי וזה לשונו ואומר ר"י דלא מהיב תנו הוא"ל ובכשיו אינם יכולים לטען לקוח שבבר אחרה מתיים תפיסנא ומשום דאי בעיא אחרים לקוחים הן בידי בשעה אחרים מתיים תפיסנא לא מהימנא הא דבאותו שעה אחרים מתיים תפיסנא שבורים היתה שהיא שעה מעולם ולא היתה זורעת שבריכה לטען דתבעתיכו מיכם מתיים תפיסנא לטען זה כמשמעות לטון זה דתבעתיכו מתנו מתיים מה שאינו שבא רק קניתים מפלוגי ואין כמשמעותו כלל שאותו פלוגי קנאה ממנו דאין כאן תנו דהוי תנו לאפרע ודו"ק . (עיין בתו' הרא"ם סימן ז' ובעיין מ"ם בעיל ס"ם כ"ה) ונראה לי דבור אבשטות סופר הוא בחור ואשור שני תיבות אלו בשור וכן כ"ל אבל אם אחר מתחלה מפלוגי קניתיהו דזכנה מיכן אתם ושוב מוסיף וכן הוא ברמזי הרא"ש שמיבר הטור ולא כדבית יוסף ומתש"ע מתשמע לדבריהם שנורפים כמ"ש שמחבר אז בב"ל בהשגות מיימוני אלא הודה מתחלה שהיתה אלו רק אחר אתם מפלוגי קניתים אבל קנאה על זה

מ״ש שא״ל המערער ליקחנה לו מיד המוכר אינה טענה לומ״ל אם היא שלך

יח (מז) אם הביא המחזיק עדים

לומה רצית לקנות מה רעביר אינש דובין דיניה :

הגס (רשב״ם בתשו׳) מי שקנה קרקע מאת שני פעמי׳ ותוב׳ המוכר בתעות הסניים אם טוען המוכר שחזר ולקחה מן הלוקח מה ולכן חזר ומכרו לו שנית נאמן מה׳ ואי אינו טוען׳ צריך הלוקח לברר למה קנאה כ׳ פעמים אם אמר שטעה נאמן ואם אמר שידע ולקחה כ׳ פעמים הדין עם המוכר דודאי נתן לו

התעות (יז) לאם מתנה :

יט טען המחזיק מפלו׳ קניתי׳ והחזקתי בה שני חזקה ויש לו ערים מה (יח) שדר בה המוכר יומם א׳ השיב המערער והלא יש בידי שטר מקויים שאותו פלו׳ מכר׳ לי מהיום ד׳ שני׳ וקדם׳ קנייתי לקנייתך חזר המחזיק וטען שני חזקה שאמרתי לא בשביל ג׳ שנים בלבד אלא שנים רבות יש לי שקנותי ואני קדמתיך הרי טענת המחזיק טענ׳ (ג׳ רמב״ם פס״ז מטוען) שאר׳ קורא לשנים רבות שני חזקה לפיכך אם הביא המחזיק מו ערים שאכל׳ ד׳ שני׳ שנמצא שאכלה שני חזקה קוד׳ שקנא׳ המערער מעמידין אותה בירן מז (יט) אכל אם אכלה פחות מז׳ שנים מוציאין אותו מידו מה שאין לך מחאה גדולה מזו שהרי מכר׳ בשטר קודם שנגמרה החזקה (פור סל״ב כנסס הרא״ם) והיה לו ליזהר בשטרו לעולם ואם לא עשה לו שטר אלא מכר״ה לו בעדים אין לו קול ולא חשיב כמחאה מה ודי לו בחזק׳ ג״ש :

כ (פור מס כנסס הר״ר יונה) בר״א כשאמר תחלת שני חזקה סתם אכל אם פירש ג׳ שנים ואח״כ הוציא המערע׳ השטר של ד׳ שנים ? אפילו הביא המחזיק עדים שהחזיק בו שב׳ שנים אינו כלום וי״א (כ״י ס״ם נסס רשב״ם) דה״ה אם אמ׳ אכלתי ג׳ שנים שיכול לחזור ולטעון שני חזקה טובא קאמינא כיון שלא אמר ולא יותר :

כא (פור סל״ג כנסס ר׳ יפע״ם) (כ) אם היו הטענות בענין שנורע למחזיק קודם שיטעון טענתו שיש למערע׳ שטר עליה אם טען המחזיק השתא מקמי דזבנה לך זבנה לי (כא) חר יומא נאמן נמ (כב) כמנו ראי בעי אמר מינך זבינתיה :

כב (פרמב״ם פס״ו מטוען דין י׳) שנים שהיו עוררים על שדה זה אומר שלי וזה אומר שלי ואין לאחר מהם ראיה או שהביא כל אחר מהם עדים שהיא שלו או של אבותיו או שהביא כל אחר משניהם עדים שאכלה שני חזקה והשנים שהעידו בהם אלו׳ נב הם השנים עצמם שהעידו בהם אלו׳ אם היה אחר מחזיק בה מקודם תשאר בידו ואם לא היה אחר מחזיק בה נג מניחין אותה בידיהם על המתגבר וכל

מסיסה דלא מוסיף מותין לו מסרי לא מורה כלל מסיסה מלו לא ע״ם עכמו זלא ע״ם המוכ׳ ועוד דמסתם דדוק׳ מסו׳ מומעין לו ולא מיתא הא בלא מוקמה כ״ם דא״ל לחזיר ונם בנית יוסף ומס״ע לא מסמע כן מבתנו דדין זה מבתב הסור מוי רבותא יותר מת״ם מרם״ם ולא מיתא מרדנא מסיסה מוא ודין הרמ״ם מוי רבותא דלא מתחלה מורה מסיסה מלו מסרי אמר קיבתים מס׳ מאמר מקנאה מתן ומכו מסמע כמו מת״ם הסמ״ע מ״ק ל״ם דמיינו דוקא מורה מיכא מהנ״ר ולא מיתא מסילו יכא חבית מין נמי מסרי מסילו לא מוסיף כלו׳ היו הכ״ר מוסקי׳ לו מא״כ לחזיר כיון מלא מורה כלל מבית׳ מלו מ״ו מייתי מסור׳ מבית׳ מלו כגון מאמר היתה מלך מבל מע׳ מקנאתים ולא כן הרמ״ם מוסיף לרוכתא ולא מרי ליה הנו לחמרא ע״כ כ״ל ברור מס״ם הוא בשור וכת״ם ולא כבר׳ יוסף ומס״ע ודו״ק : יז אם מכר׳ המחזי׳ עדים בו׳ מין נחסו׳ המרבר״ם מימן מנ״ל : יז לאם מתנה - וכתו מאמרו בע״ק דמנינע נבי הניר נם מסיכה מלו ולקחה ובחרים לת מחותו דמיעלנו רת ומחומל דהלכה כמחומל עכ״ל מחוכות רבנ״ם מבנית יוסף ומתיה לי ראה אם יק רנא בערק קחת דמכיעא מס דהלכתא מעות מן לו ומיכרר לא כמחומל וכ״ע כל המוסקי׳ וכרלקמן מיתן מע״נ ומע״נ דלנבי מוקרם לחותו קיימא לן דאין המעות מחרים וכת״ם הרמב״ם ומחמ׳ נמ״ע מ״ל׳ ומיכו מחיים מכתב ה״ל מת׳ רקי׳ל כחמומל ברינא מאני מתם וכת״ם הרמ״ם ע״ק דמכיעא ומ״ל מתא רמסק רבא רחעות יש לו מין לרוקק דהלכה כרב בחרים לחותו דמילחא מאני נין לחזתו לנוכר לא עכ״ל וכי מאי נוונא מחלקים נמ״ם אם ומוחק לומר דמאני מכא כיון דמכיר נם מאיכה מלו מלא מל ענחו מילו רבא מוכם ומור דמ״כ לא מים ברוך מרבנ״ם לומר דהלכה כחמומל ומא כיון דרבא מוכם אם כן נם רב מוכ׳ ומ״ע : יח מרר בה המוכ׳ כו׳ עין בנמ״ע מ״ק מ״ם ומ״ם מכך מים מעמה בנמר׳ כו׳ מין זם נמ״ם ומיין בכ״ת מ״ם בזם ודברינו דמוקים יח מבל אם אכלה פחות מחמע מנים כו׳ ל׳ מסור ומא רמינו נאמן לומר מחזיק קנייני קודמת לקנייתך מחנו מנים יכול לומר קנימי מחך מחר מקנים מה לומם ומחזקתי בם מני חזקה לפי מאין זה מנו סוב מנים ירא לומר מלקחה מחנו מלא מים יודע מים לו מטר מהמוכר לו ואם יאמר מלקח מחנו יחבעבו המוכר לדין וכו׳ ומכיתו נ״כ נמ״ע ומע״ב מחכרה נמסר ומית ליה קלא מ״מ נסי דמי׳ לים קול מחכרה מ״מ מין קול מ מחכרה לים ודלא כמ׳ חורת חיים ודברי הכ״מ בבאן לא מחוורים כלל דמ״כ בכל תנו ניחא מחמ מכמתן יורע לים דבר ודו״ק : ך אם מיש הסמנות בענין כו׳ כ״ל דמ״ם אם ים עדים מאחר מחכרה המוכר למערער דר נו המוכר חד יומא נאמן מחזיק מקרמה קנייתו בחנו דמי נבי הום מנן מהמוכר מור ולקחה מהמערער וכן חוכה לבריה בחרוסי הרמב״ן ע״ם : ך מי יומא נאמן כו׳ מע״ם מאין לו מרים רק מל מלם מנים ולא יומר נאמן מע״ם מחכרה המוכר נאמר נאמן מלקחה קודם ואם כן מחבו רה היתה מלא בנין ומין לה מוס מחמה וכזה מחיה מפיר קומית המומפות נמס ריב״ם בפסוטו ולא כמרב״ם מירלם מפירם הקומי׳ קמי דוקא לפירם רשב״ם ולמע״ר לא כיון מאמת ודו״ק : ך בחנו דמי נבי מאר מנן זבנת בו ובמ׳ ת״ה ברמה דלא מוי מנו דמוי הענום ולא רק כדמוכח נס״ם ופוסקים נכחם דוכתי ולקמן מעיף כ״ד וכן לקמן מיתן קת״ם מעיף נ׳ ע״ם :

ך אם

קמ״ד דעת הפולקין מי כביכן מטר ומיים כמס מר״אם דבביכן מטר וכאן לא כתב אלא כתמקנת הר״אם דבביכן מטר : מט ודי לו בחזקת נ״ם מפ״ר מס כתבתי דנ׳ מנים אלו נריכין מיתמילו קודם קניית המערע׳ ומפי׳ יום מ׳ ומני בהכי כמאכל מסם והלאה נ״ם ומ״ם כתב הטור והמחבר בחזקת נ״ם ולא כתב בחזקה נ״ם עכ״ל ודו״ק : נ מפי׳ הביא המחזיק עדים הנעם מבואר בטור דבודאת פיו נאמר נ״ם דמחמתם ולא יותר מוסל הנעדים מחמידי׳ מל חזקת נ״ם ומיכו יכול לטמון ולמזור ולטעון ביכי דמתר דבריו הראמוני׳ : כא בתינו דמי בני אחר מנך זכיית מת״ם לעיל בסמוך כס״ק מ״ו : כב הם הנים מלחם מנבעידו דאלו הנעידו כו׳ מל מנים מנן זה אחר זה הדין נותן מיתנן ליד מי מנמזיק בה נ״ם המאחרוני׳ מפי׳ אם הוא מתחה כיד הנני : נג מניחין אותן בידיהן כו׳ ל״ד בידיהן קאמר דהא כאן אוס אחד מחזיק בו מיירי אלא ר״ל כרשות ומוקמת מניהן וכל הנוכר כו׳ :

כד וכל

מא שא״ל המערער לקחת׳ לו מיד המוכר כתב לקחנה לו מיד המוכר : מב דבכוד מינים דוכין דיניה ומ״ל כי׳ קמ״ב מס״ת מ״ם כאה : מג ולכן חזר ומכרו לו מנית נאמן ד״ל המוכ׳ מס נאמן מאחר מרלוכן עבה מעבה וקנאה מתנו ז רמייה נמורה מחו׳ ומכר׳ לו ול״ד להא דאמריכן דבביד מינם דוכין דיניה דהתם בהיכו חזור ותוכע המעות מיירי כו׳ ע״ם : מד ומי מינו טוען כן פי׳ אלא טוען ומאי לאתכ׳ כיון הלוקח כיון מנתנה לו מנית ול״ל דמיירי מידוע מקנאה מני פעמים ודו״ק : מה מדר כה כו׳ כן הוא ג״כ בנמרא וכטו׳ מל״ת ולפי מאי מחיק מבעבת המערע׳ היה מבוה קנא׳ המוכ׳ קודם קנייתו דהמחזיק לא היה צריך המחזיק להביא עדים מדר כה המוכר יום ג׳ מברי נם המערער מודה לו מבי׳ מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ד׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ה׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ו׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ז׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ח׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ט׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י״א מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י״ב מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י״ג מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י״ד מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ט״ו מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ט״ז מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י״ז מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י״ח מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום י״ט מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״א מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ב מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ג מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ד מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ה מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ו מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ז מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ח מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום כ״ט מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״א מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ב מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ג מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ד מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ה מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ו מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ז מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ח מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום ל״ט מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״א מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ב מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ג מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ד מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ה מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ו מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ז מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ח מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום מ״ט מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ׳ מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״א מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ב מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ג מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ד מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ה מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ו מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ז מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ח מבדה מל׳ מעדים מלו הוא המחזיק מדר כה המוכר יום נ״ט

כד וכל המתגבר ירד כה כו׳ פירוש דין דכל אלם גבר שנתבאר דינו לעיל בר״ם קל״ט ומ״ם כאן דאם כח שליחי כו׳ מסלקין אותו כו׳ הייכו כשיש לכל אחד מהשניהן רגליה ולזה השליחי אין רגליה אז מסלקין אותו אף שכח השליחי ואומר דשלו הוא קודם שנבר אחד מהשניהן הוא בודאי כיון דיש לכן רגליה ולו אין רגליה ונם קאי אכתפין לשון אחד רגלי׳ הכ״ל אלא שכל א׳ משניהן עומדן שלו הוא וזה כנ׳ תוקף כלא טענ׳ שלי הוא דאונ״כ מוציאין אותו מידו כמ״ש בסי׳ קל״ט ס״ב ע״ש: כה והרי הוא תחת ידו פי׳ לפי עדותו הדין נותן שהוא שלו והרשתו ולפ״ו צריך לבנים נס אחר זה וכל״ל השנים עצמ׳ והרי הוא תחת ידו כמנא כו׳ וכן הוא שם ברמב״ם: כו שהעידו עליו עידי הזקה כו׳ דאף דהוכשרו עדים הללו במקנת עדות מ״מ במאי דלא אתכשרו מאמינן להן כיון דלא ידענן איזה כת העידו שקר וכעין זה כתב הטו׳ והמחב׳ בר״ם ל״א דשני כיתי עדים המכחישין זה את זה כל אח׳ כאה בפני עצמה ומעידה בעדות אחרת ע״ש: כז חוזרים ב״ד ומסלקין כו׳ והייכו טעמא דדוק׳ בדין שלפני זה שדינו כל דאליס גבר אחרינן הוא כיון שנבר הא׳ וכח לידו תו לא מפקינן מידו כ״א בעדות ברורה דלא שלא הוא משא״כ בדין זה שהכ״ד אתקוהו השה להא׳ ולכסוף כתבר שלא ה״ל לאסקוהו כיון שנם יש להשני עדי׳ כמוהו אחרינן הכ״ד אתקוהו והם יסלקוהו ממנו ויהיו שניהן שווין הו ככתלה ויחזור דינו לכל דאליס נבר וכ״כ הטור של״ו בשם הר״אש ולאפוקי ר״ת ורמב״ן שם ע״ש בטור: כח זה בניא עדים שהיא שלו אכותיו מעולם׳ תיכ׳ מעולם׳ ליתה שם ברמב״ם ומור״ם שהוסיפו מש׳ דהטו׳ כ״כ דא׳ אחרו עידי המערע׳ דשל אכותיו היה מעולם ולא מכרוהו אזי בכל ענין תוציאין מיד המחזיק דהא לא מצי המחזי׳ למטען שאכותיו קנאוהו מאכות המערער דשא העידו שלא מכרוהו מעולם וע״ז אמר׳ וכתב ברים הם״נה ז״ל אכל אם לא העידו העדי׳ שלא מכרוהו: כט שהרי לא טען כלום כו׳ ר״ל כיון שבמה שטען שהיא שלו אכותיו כבר אתכחיש ואין לו זכות אלא שזקתו שאוכל הוא הפירות נ״ם ולזה אין לו טענת שהרי אינו טוען שאכל הפירות משום שלקח הוא שדה ממנו וה״ל חזקה שאין עמה טענה: ס ומ״ם בסב״ם ז״ל אם אפשר לפרש כו׳ הייכו כגון שטען המחזיק ירשתי מאכותי: סא ומ״ם שומעין למחזיק פי׳ שומעין לו אמר׳ לא טען כן המחזיק לפרש דברי אלא אכן טוענין עכורו ומפרשינן דברי כן: סב ומ״ם אכל אין טען תחלה שהיא שלו אכותיו מעולם אינו חוזר וטוען ר״ל ל״מ שאלו אין טוענין עכורו שאכותיו קנאוהו מאכו׳ המערער אלא אפילו אם הוא בעצמו בא לפרש כן אין שומעין לו דוה שות׳ דברי הראשונים דאמר שהיא שלו אכותיו מעולם והטור כתב כך אאם טוען המחזיק מתחלה שלו אכותי ושל אכותיך והיא היא עיין שם ואח״כ כתב דאם המחזיק טען שלו אכותי כו׳ כזה אכן אין טוענים לו אח״כ מפרש ר״ל שמ״ם שלו אכותי שאכותי לקחו מאכותיך שומעין לו כן נראה׳ מוכרח כוונת מו״רם וכן כן כדברי הטור שערבב דברי הטור עם הרמב״ם שהעתיק המחבר והרי אי אפשר לפרש דברי הרמב״ם שלו אכותיו דהמערער מעולם לא מכרוהו שהרי מסיק וכתב ע״ז זה לשונו אז שאמר שלו אכותיך הרי זה טענת ברורה כו׳ וזה אי אפשר לומר כשהעידו מתחלה שלא מכרוהו מעולם

רגלו לומר שלא מכרוהו אלא רגלו לומר שהיה מתחלה שלו אבי אבי אכותיו ומ״מ שלו אבי אכותיו דו״א אדרבה דא״כ למה ליה למו״רם לסוסיף תיכת מעולם ועוד דא״כ איך התחיל בסב״ם וכתב ז״ל אבל אם לא העידו העדים כו׳ ואין מעידין שלא מכרוהו ס״מ דלפני זה מיירי שמעידים

כג אם אפשר לפרש דבריו וכו׳ באמת כן כתב הטור וז״ל אילו שנן המחזי׳ ירשתים מאכותי לשון שאינו משמע מתנו שהיה שלו אכותיו מעולם וזאי׳ אינו שומעין לו ושייכו מפרשי׳ דברין שאכותיו לקחום מזה או מאכותיו כו׳ אבל אחי׳ לי על הטור אל״ל אם לאי מהזה שכתבו אח ושפו׳ תיאמ לרשב״ם כו׳ ותירצו דשל אכותיו מעולם משמע כו׳ הייכו מהזה דאזלי לשמתם ברף שלפני זה לאם שונן מקמא דירי דר ביה אד יומא והמזיק כה ב׳ שנים מהני כתו בהניא ערים שדר ביה אד יומא וכמו שהבאתי דכו׳ ביה לעיל שעיף י״ר וא״כ שפיר מקשי מאאי הוי חנו כתקו׳ עדים דהא כבר הבעיים מעדים שהיה שלו אכותיו של האחר מ״מ זה שטען שלו אכותי עשיה שכוונתו שאכותיו דרו בה ואם כן כאחד יומא לא סוכחים איכו׳ לפיו׳ שאכותיו דרו בה אד יומא וא״כ כיון שטען שאכותיו דרו בה נטען ליה אבן שאכותיו לקחו׳ וכן תרוקיק לסריא בדברי הפוסקות שכתבו דהא שטענין לייורש ומהימנין ליה כמאי דקאמר שאכותיו דרו בה יום ג׳ ובהנו דאי כמי אמר מיהך זכיתתה כו׳ אבל לאחי׳ אשם׳ אסור לעיל שעיף כ״א דרוקא כשהניא ערים דדר בה אד יומא מהני מזק׳ נ״ם אבל כשטענן הוא כמי דירי בר ביה אד יומא לא מהני אא״כ ס״ם שבא ולינא למיתי׳ דת״מ נטענן ליה ובאמת שכונתו שאכותיו לקחו׳ ממנו דא״כ אמאי לא סוקם׳ הכוס׳ כשהיה ביומא שכונתו שאכותיו לקחו׳ ולמה׳ לאו להקשו׳ דביומא שאכותיו דרו בה יו׳ א׳ דמהימני׳ ליורש כמאי דקאמ׳ שאכותיו דרו בי יו׳ א׳ וכו׳ ועוד דאם כן נם בלוקת נטענן ליה שכוונתו שהמוכר לקחו מחכו ומאי כתב הטור לעיל שעיף כ״א דכשטענן הפלגיא זכיתתה דזכיתתה חיכך דלא מהני אלא כשמוסיף ואומר קנא׳ מחך בפני הא אפילו חיכו מוסיף כיומא שכוונתו היה כך ס״ל כל שאינו סופך בפירוש שאכותיו לקחום׳ ממנו אין אנו אומר׳ שכוונתו היה כן עד שיפרש אמר כך רק שהחוס׳ מקשי כיון דמהיית׳ ליורש כתם דקאמר שאכותיו דרו בו יום ג׳ ושטני׳ ליה שמא שאכותיו לקחום׳ א״כ הכא כשטענן על אלותי ע״כ אמר שדרו בה זכתר יום׳ לא הוכחם ונטענן ליה שמא שאכותיו לקחום׳ כמו שטענינן לכל יורש - כן נלענ״ר ברור כוונת התוספות וא״כ דברי הטור ל״ע - ועוד קשיא לי על הטור מכ״ל דל׳ ירשתי מאכותי משמע שלקחום שפי מל׳ על אכותי הא מדרבא ירשתי מאכותי משמע ירושה היה לי מאכותיי שמעולם היה שלהם ובתוספ׳ שתירצו דשל אכותי משמע מעול׳ היה של אכותי לא אתי לאפוקי כשטענן ירשתי מאכותי אלא אתי לאפוקי כשטענן אכותי דרו בה ולשמה אזלי אבל כשטענן ירשתי מאכותי י״ל דנם לשמו׳ים שבטענן קמא דירי דר ביה אד יומא מהניא ליה שאכותיו לקחו׳ הייכו דוק׳ כשטענן אכותי דרו בה אבל ל׳ ירשתי מאכותי משמ׳ כמו של אכותי ולא אפני׳ ליה וכ״ם: דר והמחזי׳ אומר שלו אכותי ושמשמ׳ ולא של אכותיך כו׳ כן כתב הטור וז״ל אבל אם שטען שלו אכותי שמשמ׳ מר״ל שמעולם היה שלו אכותי לעיל׳ אין מערערין דברין כו׳ וזה אדברי המו׳ דלעיל ולענ״ר אין דברי הפוס׳ מוכרחים שכ״כ מבת תמיהת הרשב״ם ולפמ״כ דאפילו היה אומר בפירוש שלו אכותי מעולם אין בהמשמ כלשון זה ולא שלקחוהו מאכותיך דהא יכול לחיות שאכותיו דרו בו מעולם ואמ״כ בשוף לקחום׳ מאכותיו וא״כ הרי׳ קושיות הרשב״ם לדונתם דכתי דהכתם שאמר מעולם מ״מ כמר יומא לא הוכחם וא״כ הרי שטן שאכותיו דרו בו אד יומא ונטענן ליה שמא לקחוהו אכותיו כמו שטענינן לכל יורש אבל בשמת תעיקרא תמיהת הרשב״ם לא אתמיהא היא דתיירי שהעדים שעידו שהיה שלו אכותיו האחר ולא דרו בו אכותיו של האחר ודרו בו אכותיו אר״ל אפילו יום א׳ כגון שהעדים בנית אכותי

שפתי כהן חושן משפט קמו קמז הלכות הזקת קרקעות מאירת עינים

כה אם שאמר של אבותי שלקח׳ ואתך איין בשמ״ע פ״ק פ״ב ער משמ״כ בשופן שאבותיו לקחו מאבותיו דאין המערער יכול לטעון כרי שלא מכרו אבותיו עכ״ל ואני מוכך בזה דאם בכך פ״ם המערער טוען כרי שיש של אביתיו אם שטוען שאיש של אבותיו חזקה שאין עמה טענ׳ היא ובעי ראיה שאבותיו דרן בו יום א׳ ורו״ק : כו הביא המערער ערים כו׳ וכ״ל דגם הרי״ף גר״מ מוריים לזה לדיו׳ אלא לפי דרחוק בחביאות לקיים ספר מזוייף פירשום אחמר׳ דאל״כ מה שיש לחלק בין אתכם למזויף כן נלפע״ד אע״פ שכשור ומאר אמרונים לא משמע כן ורו״ק : כז וסוביא ספר מקויים כו׳ וכשור כתב כאן רבותא דאפי׳ פינו מקויים אלא שיכול לקיימם אם״כ מאסני וכן מוכרח לדעת הרמב״ן והרשב״א שבאמתי לעיל פ״ם פ״ג דמערערים להר פונים בפינו מקויים ויקיימו אם״כ ואפ״נ הפשור והרמב״ם שם מערערי לא בחקויים ברא״ם דל״ל דבין בחקויים ובין שפינו מקויים ויקיימנו מר דינא שיש ליה וכן משמע בהרא״ם פ׳ חזי פ״ם ומוכר הבליתי לעיל פ״ם פ״ג דאי אבר מריין עובדא ומחזיק למערער בקרקע או שמחזיק המערער מעבמו בקרקע אפילו שיש הפשר מקויים אין מוציאים מהמערער פ״ם : כח הואיל ופילו רבא הים אומר בשפרו כו׳ אי׳ אף בלא המוי׳ נ״ם וכ״כ הסו׳ נמ״ם י׳ נמ׳ רשב״ם ומרא״ם מכ״ל מח״ע ולא נמצא זה בשור בשם רשב״ם ורא״ם אחר הם מערערי לפריא דבלא חזקה מיירי פ״ם ד״ם שרא״ם ציפא ונם המוספו׳ כ״כ לפריא ומב״ח פסק כדעת רי״א ובפלס דעתו בגר דעת רשב״ם ומוספות ומרא״ם ומשור ויש לחמוה עליו היאך אחר שכמו עליו בגר כל הגר רבותא וק״ל ונם אין דבריו מכוונים כלל מכמה טעמים עיין שם דרו״ק בא״ם ובחדושי הרמב״ן נ״כ פוכים דבלא המזיק מיירי פ״ם :

קמז א ראובן שמכר שדה לשמעון בתנאי מבי״ם פ״א פיתן פ״א ובתנאי מהרשב״ם פיתן כ״ו ומיין בתשובת מבי״ם מ״ב פיתן רי״ר :

ב ושמעון

קמז המערער על השדה והוא ער או דיין ובו ה׳ סעיפים :

א (ג׳ רמב״ם פ׳ י״ו משפטים) (א) ראובן שמכר לשמעון שדה והיה לוי מערי השט׳ בא לוי לערע׳ על השד׳ ולטעון שראובן גזל אותה ממנו אין שומעין לו ב ואין משגיחין על ראיות שיביא על אותה שדה והרי איבר כל זכותו שאומרים לו ג היאך תעיר על המקח ותבא ותערער :

הגה (כ״כ ריטב״א) ודוקא שתתם שם עד א׳ אבל אם אתם לבד לא איכד זכותו דיש לומר שם שתתם כי היה יודע שאין תקימת עד א׳ כלום וכן אם לא אתם בעד רק לבבוד בעלמא לא אבד זכותו : (ריב״ם פי׳ רכ״ב)

ב (שם ברמב״ם) ג וכן אם העיר לוי בשטר שכתוב בו השדה פלוני של ראובן מצר מזרח

אז

בכה״ג אפי׳ לפתור דבריו הראשוני׳ וכ״ם בשבועתן אמתלא לדבריו הראשוני׳ וק״ל : שם שאפי׳ אמר אין לכל בכ״ד כו׳ ויש מי שאול׳ כוה שיש פלונתתן מפורש׳ בטור ז״ל ור׳ יונה כתב אא״י לאזו׳ ולטעון שכל האומר של אבותי ולא של אבותיך כאלו אמ״ל לקחוהו אבותי מאבותיך דמי נמצ׳ שהוד׳ אין לכ״ד והודא׳ כבל דין אפי׳ אין לכ״ד על אבותו בק׳ עדים דמי ואע״פ שהמודה לחבירו שאייב לחבירו כל זמן שלא אמר אתם עידי׳ ל׳ משמה אבי כך שאני הכא שלזכו׳ ענמו הוא בא בטענתו והרי הודה בחובתו מכלל הטענה שבא לזכות בה את עצמו אבל ל׳ : סו והוליא שטר מקויים המשכר ל׳ הרמב״ם דפט״ו דטוען תפס וטס קאי אהוליא שטר מקויי׳ ומ״ה נקט הרמ״ם גם כוה שם מקויי׳ אבל בטו׳ כתב דכאן רבות׳ דאפי׳ אם א״י לקיימו כו׳ ועפ״ר : סז הואיל ואלו רצה הרי עומד בשטרו כו׳ אף בלא האמ״ם וכ״כ הטו׳ כם״ם בשם רשב״ם והרא״ם ולאפוקי רי״א שם שפי׳ דמיירי בהסוי׳ם : סח הרי זה נאמן ואין מוציאין הסד׳ כו׳ וכשטר הלוה׳ בכה״ג אין הולכין אחר השטר רמ״ם הטור והמח׳ לעיל ס״ם פ״ג ושטע׳ דלעול׳ אין מוציאון בכה״ג מתם׳ יד המזיק וכל אד לפי עני׳ ועפ״ר : סט והמערע׳ הביא ראיה שנתבטל המקח ז״ל התשובה והמערער הביא ראיה שנתבטל הקנין כו׳ עד ועוד הואיל ונקו מתפלה בקנין נמור לא נתבטל אא״כ הקנין בחה שבתנו בפנקס שנתבטל הקנין כו׳ וזהו שבת׳ מור״ם והמערר הביא ראיה שנתבטל כו׳ ר״ל ראיה שנכתב בפנקס שנתבטל הקנין ונם ביים ובתב ועוד דבתיב כזו כו׳ ור״ל דקי״ל כשבתים דאחרו הבותן מתנה לחבירו בשטר והשור לו השטר דלא מוזה מתנתו עד שיחזור ויקנה מתנו בקנין או בחתנה נמורה ובתבו השור והמשכר לקחן הסי׳ רמ״ג ולעיל סי׳ם ס״ג ע״ם :

קמז ב ואין משגיחין על ראיות שיביא כו׳ כתב רים״ם דמיירי אפי׳ בשאין לראובן המוכר עדים שבוה שלו מבות או בקנייה

ג היאך תעיד ותבא ותערער דוקא בכה״ג דעביד לוי המערער מעשה דתתם בשם׳ או בעיו בכ״ד מ״ם א״כ בנתן לשמעון המחזי׳ אלא לקנותו וכמ״ם השור והמשכר בפי׳ קמ״ו סי׳ ו ונם בס״ם זה אור ובתבו המשכר ונם דוקא בשמערער ואמר שהשדה היתה נזולה מידו אבל מלוה שתתם בעד בשתבבה הלוה לאחר אור ושורף מידו כמ״ם השור והמשכר בסימן ק״א דבין דאין לו אלא שיעבד על השדה של הלוה שעיר קתתם מעיקר׳ וכמ״ם שם וע״ל סי׳ קכ״ם בהגב״ם ועד״ר ופרים׳ : ג וכן אם העי׳ לוי בשם׳ שבתוב כו׳ המ״ת כתב שם הרמ״בם בין בזה לדין הבתוב בירושלמי והוא דמיירי שאים אחר מכר שדה שלו לאים אחר וכתב שדה זו (המערער עליו לוי) למיגר מורש בשם המזיק ולוי המערע׳ אתם עליו ומדין זה נלמד דב״ם בשהמערע׳ נוטו מכר שדה שלו ובות׳ שד׳

שלא מכרוהו וזה אינו מפורש ב״א בחשר נפרש תיבת מעול׳ דר״ל שלא מכרו ונ״ל דבווב׳ מו״רם היה דאף דידע פשוט דדברי הרמב׳ שמה בשלא הבית המערער עדי׳ שלא מכרוהו אבותיו מעולם מ״מ בין דהמשכר לא הוכי׳ בדבריו שם הרמב״ם לכתוב בך בשמו אלא בתב וסידר הדינים זא״ו מ״ה הוסיף נם מור״ם ונירף דיני הטו׳ לדינים הרמ״בם וכוונתו לבוולם יפד ובאלו הם תפירים בדברי המשכר בתה נמצא דמ״ם המשכר חור זה המחזיק ואמר בן בו׳ עד אז שאמרתו אבותי ולא אמר בן בו׳ ולא אמר אבותי שלקחוהו אבותיך אמר אבותי ולא אמר אבותיך אמר אבותי ולא אמר אבותיך אמר אבותי ולא אמר

שמערער עליו למצר מוזרח כשם המחזיק או כשהמקוי מכר שדה שלו לאחר וכתב שדה זו שמערער עליו לוי למצר מוזרח כשמו ולוי המערער מתם עליו לעד כל זה כתב הרמ"ם שם וכזה נ"כ מיושבי דברי המגיד דקיצר והעתיק ל' הרמב"ם ומה נ"ל הוסיף מור"ם ז"ל כל הנך ככי וגם אם עשאה המקוי' סי' כשם המערער דנותנים להמערער כמ"ם כל זה הטור מהוס דסתם פל זה דנלחדו בתכ"ם מהאי דינא דנק' המחבר וק"ל: ד ועשה השדה פי' לאחר ° כתב כ"י ס"כ ג"ל ואחרי' בגמרא דוקא לאחר אכל לעצמו לא איכל זכותו דמיתר אחר אי לאו דעבדי אכי לא הוי מוכין ליה מאי איכא למיתי' איכבי ליה למסו' מודעא אבראה אבראה אית לי וכ"כ הרי"ף והרא"ש עכ"ל ד"מ כ': ה לא אבדו זכותן שם הריב"ם כתי' בל' זה לא אבדו זכותן שיש לבן על קרקע הבוא תחת' חוב ושיבבו' ע"ש וכן מור וכתב שם בסוף התשובה ע"ש ° וכ"ל דדוק' קאמר זכות שיש לבן מחמת חוב ושיעבוד' דכיון דאין נוף הקרקע של הב"ד שפיר עבדי דזכני דהבדי בעת הבוא לגבות חובם מתקום אחר מהא"כ כשבאו הב"ד לערער ולערוף בט מנה שהיתה גזולה בידם כי ע"ן כתב הריב"ם בסי' רכ"ב שאבד הדיין את זכותו כיון שבב' הנבה את השדה לאחר והביאו מור"ם בהנ"ם בחמיך סעיף ד' בכ"ל לייסב וכשלק בדברי ריב"ם שהביאם מור"ם בשני הנבות הב"ל דלא יסתרו אהדדי והמחבר נ"כ כתב האי דינא לעיל בסי' קי"ח ס"ו וסיים וכתב שם ז"ל אחרי' ואורפים בחוב' וסיינו כמ"ם וכן מוכח מתם שאור

ב ועשה הבדה סימן לאחר כו' דוקא לאחר אבל לעצמו לא איבד זכותו דמיתר אמר אי לאו דעבדי אכי לא הוי מוכין ליה כ"כ הרי"ף והרא"ש מביאו נ"כ בפי' ובמ"מ עיין בתשובת מ"מ סימן מ"ו: ג מזר ושבן מזרתי ולקחתי כו' וה"ם כיתתי שבינן לו אמא אחר ולקחו אבוהן אבל אם ירוש אבא אחר ולקחה לא אבינן לו אחרוש דמילתא דלא אביחא הוא כן אוא בתום' ע' אבי דייני בזירות ולפי מה שאבליתי לעיל אי' ס"ם ולקחן אי' רב"ו דבל מילי אבינן ליתתי אי"כ ס"ם אבא ורו"ק וגם בל"ע אל הרא"ש דבראה להריא דאייבו דוקא לאבאת ר"ל אבינאו התום' ע' תי אבים כשוי רק ב"ר ע"כ ולכן אם האם לא אי"ל בר' ובראשיל אי' ק"ו ומ"כ ה"ם אבא ומ"כ דברי הרא"ם ב"ע ורו"ק (הנ"ל ע"ל ס' ק"ו אביף ד' מ"ם מחז"ל אם) ביין בתשובת מהר"י לבית לוי סימן נ' דף פ' ע"ב וב' ודף י"ב:

קמה ה מי שהלך למדינת הים עיין בתשובת רמ"ם סימן ק"ע: ב אם אחזיר לכל אחד אסרו כו' ואם אתו הד' מייב ליתן לו דרך אחד כדלעיל סימן קי"ח ס"ם ע"ם ורו"ק:

ב ואם

או מערב הואיל ד (ב) ועשה השדה סימן לאחר והעיר בשטר איבר זכותו ואינו יכול לחזור ולערע':

הנ"ה אפוטרופוס אם כ"ד דזכוכי של יתומי' בכסף נ"ג ה לא אבדו זכותם שלו' על הבדה ° (כ"כ ריב"ם בתשו' ס' רמ"ד וע"ל קי"ח ורכ"ו ס"ד) ו אם המערע' סבר הקרק' מן המקוי' כי כתתם עליה בעד ואבד זכותו ° (הרא"ם בתשו' כלל ע"ם ע"ל ר"ם קמ"ב: ג ° (אם נרתב"ם ר"ד) טען הער ואמר תלם אחר הוא שעשיתי סימן ולא כל השדה ואותו תלם הסמוך למצר בלבד הוא של ראובן הרי זה טענה הנשמעת ויש לערער על כל השדה חוץ מאותו תלם והוא שיש בתלם ט' קבין ° (פור ר"ד נאם ר"י) שהוא שיעור שדה ז אם כתוב שדה ואם אין כתוב שדה אלא קרקע אין לו אלא תלם קטן: ° (כ"כ נ"י ס"ד)

הנ"ה ° (פור ס"ם) ח (ג) אזר ושבן אזרתי ולקחתי ממנו תלם אחר אם אין כתב ידו יולא ממקום אחר אם אם בתלם כידו והמזיק בו אם"כ נאמן טען מה שעשאו סימן לאחר לא מהוס שהוא שלו ° (ריב"ם) רק שבכנסים נקראים כך שהיו שלו תקלה שעבת שעבה אם"כ פי' בהדיא שהם שלו:

ד דיין החתום בקיום השטר יכול לערער שפני שיכול לומר לא ידעתי מה היה כתוב בשטר שפני שהריינים יכולים לקיים השטר אע"פ שלא קראוהו: (הגה"ם: יוד פיש דיין והבנכה לזה הקרקע אבר זכותו): ° (ריב"ם סי' רכ"ב)

ה ° (אם נרתב"ם וכבר כתבו המחבר ובסוד בסי' קמ"ב) יא בא שמעון ונמלך בלוי ואמר ליה הנני קונה שדה פלוני מראובן ובעצתך אקנה אותה אמר לוי לך וקנה אותה שהיא טובה יש ללוי לערע' עליה ולא איבד זכותו ° (פור אם בשם ר"י והמחבר אם) שהרי לא עשה מעשה ויש מי שאומר דדוקא כשהודה המערער שיעצו בכך אבל אם כפר ואמר לא היה דברים מעולם והלא הביא עדים לדבריו מחייבים המערער בכך:

קמה מי שאבד לו דרך שדהו ובו ב' סעיפים:

א ° (פרמב"ם פ' י' מהטוען דיי"ם) (א) מי שהלך למדינת הים ואבד דרך שדהו א בין שהיו ארבע השדות המקיפים אותה לארבעה אנשים בין שהיו ארבעה שקנו מאחד הרי כל אחד מהם רוחה ואומ' שמא דרך שלך על חבירי הוא לפיכך יקנה לו דרך במאה מנה או יפרח באוי':

ב ° (נרתב"ם אם) וכן אם היו ד' השדות לאיש אחר שקנה אותם מר' אין לו עליו דרך שהרי אוסר לו עתה ב (ב) אם אחזיר לכל אחד שטרו אין אתה יכול לעבו' על א' מהם ואני קניתי מכל א' מהם

כל

וכתבו המחבר בר"ם רב"ו בדינא אחריות דבא לחזור ולערוף כאוכה מיירי • ואע"ג דבסי' קי"ח סי"ו כתב הטור והמחבר האי דינא דלא אבד זכותו גם כאיבא דעלמא דאתם בעדים מ"מ כתבו נ"כ בב"ד ובאפטרופוס פמי של"ת לאלק כין אתם בעד לב"ד או אפטרופוס דוכנו אותו אד' עצמו המשופבר לו סברהה כמוכל מיבבודו שפי וזה ברור ומור"ם שבתב כאן ז"ל אפטרופוס או ב"ד שזכנו של יתומים בבה"ג אל תעשה לומר אר"ל בבה"ג אתם עליה במכירה או בעשות סימן דאיירי מיניה המחבר לפני זה דא"כ מב"ל דבא הריב"ם לא איירי בזה וכמ"ם ובד"מ לא כתב תיבת בבה"ג ע"ש וג"ל דמ"ם בבה"ג אדלמשה נתי אקי יה"ק בבה"ג לא אבדו זכותם ור"ל אע"פ שעבדו מעשה ומכרוה ועיין הריב"ם שרגא ב"ב לדחות הענינים יבד ומילק כיניהן שבת"סס ז"ל ולכא למימר דאבדו את זכותם כדאמרי' בבעור' על בשדה ובא ואתם עליה בעד דאבד את זכותו כיון דעבד מעשה וה"כ כו' עד שאני אתם כיון דאתם בעד אבד אותו זכותו לומר שהוא שלו כו' אבל זכותו מחמת אוב או שיעבוד שיש לו על השדה לא איבד ולזה כיון מור"ם ב"כ כאן לומר שאין לדחות ודו"ק ולא ° כע"ם * דלא עיין במולא דין זה ופרשהו כפשוטו דקאי נתי אב"ד או אפטרופוס שאתתו אשדה או שעשאוהו סימן שמעוררין אח"כ לומר שהוא שלהן ומילק בדברים רפוקים וגם הן איבד האתת דלא איירי מהן הריב"ם בכלל וכמ"ם ודו"ק: ו אם המערער אבר כו' עד ע"ל ר"ם קמ"ב ר"ל שם בסוף הנ"ה כתב כן בדין אדם שאבר ממנו אוקת יאוב ואע"פ שם שעם דלא אייך בשבירות לומר אביד אינם דוכון דינא: ז אם כתב שדה כו' דאין שדה פחות מבדי ס"ורעו עליו ט' קבין וכמ"ם הטור והמחבר לקמן הריש סימן קפ"ה אלא אל תלם א' וגם אותו תלם אזרתי ולקחתי כו' בדרישה הוכיחתי דאיירי אפילו לא שבן כן מיד בפעם אחד מעולם לא הודיתי לאזור ולומר גם אותו תלם אינו מכיתו כידו כי אבר אזרתי ולקחתי ממנו אלא גם לאחר שבן תקלה בב"ד לא הודיתי לו אלא על תלם א' יכול לאחר כך בחינו דמעולם לא אעיתי לו סימן וזה אינו כתב ירו וה"ם אינו באמן לומ' שלא הודיתי לו כ"א אל תלם א' שהוא פחות מע' קבין דב"ל בחינו במקום אריש דאבן בהדי דאין שדה פחות מע' קבין: יוד ריש דיין והבנכה כו' וז"ל ריב"ם שם ואין מעשה בית דין דיבורא בעלמא דבחמה דעביד איכא דמיקרי ואחר (כדאמר בגמרא בעד המעיד) אלא מעשה רבה הוא ואע"פ שלא אתתו הבית דין בשטר גוביינא אלא נו לעדים ואתתו שלוחין כתוכן כו' ע"ש ואע"ש לעיל בסמוך בסמ"ע ס"ב: יא כא שמעון ונמלך בלוי כו' המחבר כאן אחר דברי הרמב"ם שכתב דינים הללו יחד בסי' ו מהטוען ולעיל סימן קמ"ו ס"ו אם נמלך בדבריו אחר לשון הטור מ"ה כתב האי דינא גם כן שם ומה"ש כתב גם כן כאן בלשון וים מי שאומר דוקא כשהודה כו' ולעיל סי' קמ"ו וסי' ו אתם וכ"כ ע"ש מהוס דברמב"ם לא כזכר דין זה מ"ה כתב בלשון וים מי שאומר ודו"ק:

קמח א בין שהיו הד' שדות כו' פי' כך היו מעולם וכן הוא אתם כיד ד' אנשים בין שהיו מתחלה של אדם א' מעולם ומכרו אותן לד' אנשים ואח"כ בא אחד ומשיק וכתב ז"ל וכן אם היו הד' שדות לאיש א' פי' אתם בשע' הערעור שבן של איש אחד שקנהו מ ד' אנשים וק"ל: ב דאם אחזור לכל א' שטרו כו' בבר בתבאר לעיל פי' קי"ח וקי"ט ס"ב דהיכא דאית ליה לאדם ריוח

בהחזרת

ג ואם המחזיק בדרך בדין הזקה כן פי' הת"ם לדברי המרדכי"ם וקצי' מכל ברכי רזנים כפי' זה דלמסר שהמחזיק אין מסלקין אותו ולא כתב"ם דפי' החזיק שתעם בו בחזקה בע"כ של בעל השדה ומשמע מדבריו דלא קאי אלא אתחלת דשתיך ליה ע"ם עכ"ל מה"ם בלחתם וכן משמע לכאורה בכ"מ וכב"ם ע"ם וצ"ל דקאי אכל הסי' ואפ"ם לא כפי חזקה נ' סנים אלא כיון שהחזיק בו ושוכן בדרי ה"ל מיהך חזקה וכיון שהוכיחו שמעכין שמא אין יכולין להוציא אלא בראיה ברורה כן כ"ל ברור ולדברי הסמ"ע קשה עכ"ל :

קמט ה רבונן אמרל שדה שמעון כו' עיין בתשו' מהרי"ם סי' קי"ב דף קל"ו ובתשו' מהרי"ם מ"ה סי' רכ"ב ובתשו' מהרא"ן סמן סי' קפ"ב בחורף ב שדה של שני שותפין עיין בתשו' ר"ם כהן ס"ב סימן קל"ה ובתשובות ן' לב כלל ס"ו ס"ם ס"ם : ג יש מי שאמר דס"ה לאחן כו' עיין מ"ה בב"מ בזה : ד אם בנכסי הבת כו' ע"ל סי' קכ"ד סכ"ה ועיין בתשו' הרשא"ם ס"ם רב"ב ובתשו' מהרי"ם מ"ה ס"ם כ' : ה בחתים שאוכלים עיין בתשו' ר"מ אלפקר ס"ם ת' : ו אם אם אפר עשיר כו' עיין מ"ם כ"ה כזה : ז לא הוי חזקה מה"ל כדאם אפילו אינו שתיך על אלמה' וכ"ע לריבא ועיין בתשו' ר"ם כהן ס"ב סי' ו' : ח ובנם

כל זכות שיש לו אבל אם היה בעל ר' השדות המקיפות איש אחר ג והוא בעל המצר מתחלה ועד סוף ה"ז אומר מ"מ דרכי עליך וילך לו בקצרה ד באיזו שדה שירצה בעל השדה (ג) ואם החזיק בדרך ה (כדין חזקה) (ה' הת' סס) ואומר היא דרכי אין מסלקין אותו ממנה אלא בראיה ברורה :

קמט אלו שאין להם הזקה השותפין והאריסין והאחין והאפוטרופסים והגזלנין והשיו ובו לא סעיפים :

א (פרמב"ם פ"ג מהזיון ר"ג) (ה) ראובן שאכל שדה שמעון שני חזקה וטען שהיא לקוחה בידו וסביא שמעון עדים שהיא ירושה לו וכן הביא עדים שראובן ירוע ו שהוא שותפו או אריסו או אפוטרופוס ומפני זה לא מיחה תחזור השדה לשמעון וישבע היסת שלא מכר ולא נתן ב אבל אם לא הביא שמעון ראיה שראובן היה שותף או אריס אלא ראובן הורה מעצמו (ואומר) כן הוא שותפי ומכר לי נאמן במגו שהיה י"ל שלא היה שותפו מעולם :

כנס (כ"כ רשב"ם) שני שותפי' בקרקע אחת כח א' והקזיק בקרקע אלמן אע"ג דלגבי הא' לאדוי חזקה ג כגון שהיה אריסו או אפוטרופו' אלו אז אלא היה עתו בחדיב' מ"מ מועיל חזקתו נגד השותף השני לאלקו (פסור ס"ג בפס הרא"ם) ועי"ל סי' קכ"ד סי"ו :

ב (סס ברמב"ם דין ס') (ב) שדה של שני שותפי' שאין בה דין חלוקה אע"פ ג שאכל אחר מהם כולה כמה שנים הרי היא בחזקת שניהם ואם יש בה דין חלוקה ואכלה האחר כולה שני חזקה יש לו חזקה :

כנס (סור ס"ח בסס י"מ ובהרא"ם) אבל אם הקזיק בסניה ואחר זה סניה לאלקי לא הוי חזקה וכן אפי' הקזיק בכולה והשותף נותן אני המס הוי בחמאה ואינה חזקה (ג' סי' קמ"ו בפ' רשב"ם)

ג הבן שהוא סומך על שלחן אביו ונחשב בכלל בני ביתו אם אכל נכסי אביו שני חזקה וכן האב שאכל נכסי זה שהוא סומך עליו שני חזקה לא עלתה להם חזקה :

ד נסתלק מעל שולחנו מחזיקין זה על זה :

ה (ג) יש מי שאומר דהוא הדין לחתן בנכסיו חמיו :

ו (מהרדכי פ' מסולל) (ד) אב בנכסי הבת ד וכן הבת או הבן בנכסי האם דינא כבן בנכסי האב ואב בנכסי הבן (רשב"ם סי' תתק"ן סנ"ל בפ"ג) :

כנס ה וה"ה כשאר קרובים שאין מפקידין זה ע"ז לפי ראות הדיינים (סס ברשב"ם כ"כ) :

ז (ה) האחים שאוכלים על שלחן אחד ו וכים אחר לכולם יש מי שאומר שאין להם חזקה זה על זה (ר"י ברבלוני וסור סניאו ס"ם)

ח (ז) אם אח אחר עשיר ואחר עני ואין לו כלום ואחיו מוציא עליו ז והעני הוא דר בבית המיוחד לאחיו אין לו בה חזקה (סס בשם ר"י) :

כנס ט אשה שלות לתתנה מקום בב"ה ויש בעליה (ז) לא הוי חזקה שכן דרך לשתיל זה מזו (עפקי מהרא"י סימן ע"ז) :

ט (סס ברמב"ם) האיש שאכל בנכסי אשתו שני חזקה ט אף על פי שהתנה עמה שאין לו הפירות בנכסיה ואפילו שהתנה עמה כשהיא ארוסה שלא יירשנה ואחר כך אכל ובנה

בהסורת הסטר יכול לומר כן ואף אם לא הקזירו כאלו הקזירו דמי וה"כ יש לו ריוח דאם יקזו' הסטר יסזור לו דמי כל השדות ועפ"ר :

ג והוא כבל המצר מתחלה ועד סוף ל"ד שזה שהוא עתה בה סוה כבל המ' מעשה ראשון' אלא ה"ה אם זהו הוא אחר ונם קנהו מא' כמוהו וז"ם והיה ר"ל כמוהו

ד נאיזה שדה שירצה כאלו אמר לו כאיזה שדה שירצה דהכרירה ביד בעלי השדות דלפעמים לא כיש' ליה שילך באותו דרך בקצר מכני שנריך הוא לאותו מקום וק"ל ועפ"ר :

ה בדין חזקה כן פי' הת"מ לדברי הרמב"ם ונקי' אכל פרטי דיניה דסי' זה דלאם' שהחזיק אין מסלקין אותו ולא כב"מ דפי' דהחזי' שתעם בו בחזק' בע"כ של בעל השדה ומשמע מדברי' דס"ל דלא קאי אלא אמתיך דסמיך ליה ע"ם ועפ"ר :

קמט ה שהוא שותפו או אריסו כו' דלהני אין חזקה מעשה שיתבאר בסמוך ס"ב וכ"ב ע"ם והרמב"ם כפי"ג דשותפין הקדיש וכתב לפני דין זה כל הני דאין להן חזקת המפורסין בתשובה ונמרא דפרק חזקה הבתים דרך כלל ואח"כ כתב פרטיהן והתחיל בדין זה שהתחיל בו המחבר בסעיף זה ע"ם : ב אבל אם לא הביא שמעון ראיה כו' עד כאמן כמינו כו' כמינו כי אלי שהוא לאפטורי' מתון כ"ע מודי' ולא פליגי הרמב' עם הרא"ם בר"ם ס"ג כ"א כמינו לאפטורי מסבות' ע"ם : ג כגון שהיה אריסו או אפטרופוס שלו כו' דאף דלא מועיל חזקתו בשלקו דא' מאלו אם"ה מועיל בשלקו שלו זה הסני ואע"פי דלא אלקו ואין בריה מ"מ ה"ל לאמר' כדי שלא יאמר קניתי אלקך לעמוד במקומך בשותפות עם שותפך ועיין בטו' בתשו' הרא"ש ס"ג ועפ"ר : ג שאכל א' מהן כו' אמר כמה שנים כו' הטעם דשתא עשו כך אלוקה ביניהן שוה יאכל פירותיה כך וכך שנים ראופים ואח"כ יאכלנה גם כן הסני ב"כ שנים כיון דאין לה שיעור אלוק' להשתתף ולאכול מחב' שניהן בכל שנה משא"כ כיש בה דין

שלוקה והקזיק בכולה דכיון דאפשר לחלקה ולא חלקו הוי חזקה אבל אם שניהן אוכלין כל א' הפני מן השדה וחלק הא' עדיף מהשני לא יוכל זה שחלק השוב כידו לומר בנורלי אלה זה שחלק דיאמר שותפו כן השכמתו שהוא יאכל פירות הללו נ"ם מתניה זו הטוב ואני מתניה השניה וכנ"ם שאחריו בהיפך וק"ל : ד ה"נ וכן הכת כו' וכן בכף ולא וכן בני"ת ואתא לאמדינו דכת אז כן בנכסי אמם יש לאן דין כבן בנכסי האב הכ"ל בם"ג : ה וה"ה כשאר קרובים וכו' כתב בפי"ג הנ"ל ז' ואין שם מקומה אלא לפעיף זה שייכי' דכאן כתב אב בנכסי כת כו' ע"ז פסיק מור"ם וכתב וה"ה כשאר קרובים וכ"כ הרשב"א יחד בתשוב' א' והביאה הד"מ ע"ם : ו וכים אחד לכולם בתשוב' רשב"א והביאו הב"י בתשובה ס"ר כתב דבמה שיורשו אחיו מאביהן יחד הן בשותפין בו ואין מקזיקין זה על זה ומשמע מהם דאפי' אין כים א' לאן אין מקזיקי' בלאותה יורשי' ובמשבר' למדינו כאן דבים כים א' לאן אין מקזיקין זה על זה אפי' בדב' שהיה שלו א' מהן לבד וכן מוכח בטור בסי' זה סל"ו שהם כתב דין זה בש"ר"י אברבלוני"ר שדיים' אחיו בלאו לאחר וכנו ובלאו וכנו אין מקזיקין הא' אל בשני אפי' בדבר שאין לו חלק בו ועפ"ר מ"ש עוד מזה : ז ובפני בוה דר בבית המיוחד לאחיו בו' כ"ב נ"ב הטו' בסי' זה סל"ו ואם יראו אותו הבית יחד דבר פשוט הוא דלא יוכל זה שאם הבני שדר בו נ"ם לומר קניתי גם חלק אפי' בעשיר והקזקתי בו נ"ם ולא ניתן לכתוב דהרי"ם לו חלק בו ולא עדיף מהשתפין לכך כתב בבית המיוחד לאחיו : ח אשה שלותה לתתנה מקום בבית הלכסת עיין בתשובתי מה שהדפתי וכתבתי בזה בס"ד : ט אע"פ שהתנה עמה שאין לו פירות בנכסיה ואפי' התנה עמה בשהוא ארוסה שלא ירשנה בו' עד אין מניחין ראיה המחבר נמשך בזה אחר ל' הרמב"ם שמקולק עם הרא"ם והטור כמ"ם בטור א"ע סי' כ"ב ומפני שהטור והמחבר קצרו כאן מהם דמהכו אמ"ם שם לכן אכתבנו כאן כדי שתבין את דבריהן דע דבפ' כ"ב דאישות מבואר מתוך דברי הרמב"ם שמ"ם דלסילוק פירות אפי' מילק נפשו מהן אחר הנישואין ואמר לה אפי' בלא כתיב' דין ודבריה אין לי בנכסיך ולא בפירותיהן וקנו מידו

אלים

אליס מילתא דקנין דאיכו אוכל הפירות ואם מכרה או נתנה קיי׳ ואם התנה כן בעודה ארוסה א״ל קנין אלא באמירה נרידא דדין ודברים אין לי בנכסיך ובפירו׳ סני ול״מ לענין סילו׳ הפירו׳ ומכיר׳ להקרקע אלא אפילו התנה בעודה ארוסה שלא ירשנה מהני

סילו׳ דדין ודברים כו׳ בדבורא בעלמא ובלא קנין אבל אם התנ׳ שלא יורשנה אחר כישואו׳ אפילו קנין לא מהני דכיון דיש לירושה צד דאוריית׳ עלמוה רבנן ואמרו דלא יכול לסלק נפשו ממנו כ״א כשהתנה בעודה ארוסה דאז מהני בכל דבר כדר׳ כהנא דאמ׳ בגלה הבאה לאדם ממקום אחר אדם מתנ׳ עליה שלא יורשנ׳ דכיון שעליין לא בא הנכסים לידו בסילוקו בדבור בעלמא דדין ודברים ובלא קנין סני ולא דמי לנ׳ שותפי בא להעיד לנכ׳ דלא סני בסילו׳ דדין ודברים כו׳ אם לא שקנו מידו כדאיתא בפ׳ ק״ם (וכתבו הטור בר״ס ל״ז) דשם הקרקע בבר הפליה היא שלו אבל לאחר שנגלה ידו כידה ובדיפא מידה ע״ם ותמצא כמ״ם והרא״ם והטור הביאו בא״ע סי׳ נ״ב נ״כ וכתב דבהתנה בעודה ארוסה בסילו׳ דדין ודברים בלחירה ובלא קנין אפי׳ לענין שלא ירשנה סני אלא שבאה סולק עמו דלאחר כישואין לא מהני אפי׳ בקנין ואפי׳ לענין סילו׳ מפירותיה לעוד • אע״פ שבשותף מהני בסילו׳ דדין ודברים כו׳ דקנין וכנ״ל בהיש בנכסי אשתו אחר הכשואין ל״מ ומ״פ הקדמה דברים הללו מכין דברים׳ ומ״ם כאן הטור דדקד׳ וכתב כאן ז״ל אין לאיש עוקה בנכסי אשתו כו׳ עד כנון שכתב לה בעודה ארוסה דין ודברי׳ אין לי בנכסיך ולא בפירות׳ כן כו׳ מ״ם שכתב לה נ״ד כו׳ אלא ס״ה אחר לה כן הוי סילו׳ נבה וכן הוא בהדיא בגמרא ר״פ הכותבים הטור בא״ע ר״ם נ״ב ע״ם נם דקדק הטור כאן וכתב בעודה ארוסה נם לסילו׳ מפירתיה ואו מהני אפילו בלא קנין מ״ה לא הזכיר בדבריו קנין משא״כ בהתנה אחר כישואי דל״מ אפילו קנין אפילו לסילוק הפירות לעוד אבל ברמב״ם פי״ג מטושן והמחבר כאן לא הזכירו בעודה ארוסה כ״א בסיפא בהתנה בל הירוסה ולא בריש בסילו׳ בפשו מפירותיה ובנ״ל והיינו כמ״ם וג״כ תבין ממ״ם דהני התנה שבתב המחבר בריש ובסיפא אינן שוים דהתנה דריש בסילוק מפירות דמיירי אפילו אחר כישואין וכמ״ם בפי דוקא קנין • והתנה דסיפא בסילו׳ מירושתה בעודה ארוסה מהני אפילו בלא קנין וכן מפורש בדברי המ״מ שם בפכ״ג דאישות ומשום דאין כאן מקום דדינים הללו קיצרו הטור והמחבר כאן ודו״ק ואחר שכתבתי פי׳ בלל דברי המחבר אשיב ידי ואכתוב פירוש פרטי דבריו מ״ם אע״פ שהתנה עמה כו׳ ר״ל אע״פ שהתנאי׳ הללו אינו לקיימם אפי׳ תנאי דירושה לדעת הרי״ף והרמב״ם והרא״ם וכמ״ם הטור והמחבר בשמם בטור א״ע ס״ם נ״ב (וכמ״ם הטור כאן בס״ו דאפי׳ התנה עמה שלא תרשנה אפ״ה הוא יורש אותה בשם ר״י הוא דכתב מן אבל הוא לא ס״ל כן אלא בהרי״ף והרמב״ם והרא״ם וכמ״ם שם בא״ע ס״ם נ״ב וקיצר כאן וסתם אמ״ם שם ועד״ר) מ״מ כיון דאין מדרך האשה להקפיד על בעל׳ ומכיחו לאכול פירות בכסי׳ מ״ה אין לו עוקה : יוד וכנ״ה והרם המ״מ דייק מזה שברמב״ם ס״ל שאפי׳ אם אפר בה הבעל בורות שיתין ומערות בשדותיה אין לו עוקה וכמ״ם הטור בשם הרי״ף והרא״ם וא״כ יש לדקד׳ על מ״ם מוהר״ם בהנ״ה פ״ז ז״ל ודוקא אלא הוא׳ נופה אל קרקע אבל אפר בו בורות׳ והו׳ דעת הרמ״ם והטור דלא הל״ל בל׳ ודוקא כו׳ כאלו בא לבוסיף לפרש דברי המחבר ומ״ם בתבא׳ דפליגי אהדדי אלא הל״ל בל׳ וי״א כדברו וצ״ע : יא אבל אפר בקרקע בורו׳ כו׳ מדשת׳ מור״ם ס״מ ס״ל דאפי׳ אם לא כתב לה דין ודברי׳ בנכסיך ובפירותיהן אפ״ה עוקה בשאפר בורו׳ והוא כדע׳ הטור ולאפוקי ממ״ם הטור בשם הרמ״ה פ״ם בס״ו ופיי׳ בא״ע בסי׳ פ״ז דלא הזכיר מור״ם אילוק זה דאפר בורות וה״ם מטוש דשם אין מקור לדיני עוקה מ״ה קיצר ולא נתת להבריע בדבר התלוי בפלונת׳ בפרש מאחר שברי״ף והרמב״ם והרא״ם לא ס״ל הכי (הנ״ה והריב״ם סי׳ רנ״ב כתם דאפטרוף׳ ומורשה שבנכסו ברשות אפשר דלב״ע לא הוי עוקה אף בפירות בורו׳ ועד״מ ס״ו וכב״ שבביאו) : יב וכן עוקת נויקין כו׳ בשור בשם ר״י הלוי כתב הטעם דכיון דאיכו מחזי׳ בנוף הקרקע שלה אלא שבא לבשתמש בה לפרקי׳ לרשות בה מבלונו מניכו דבקילו בו חו׳ל בעלמא דלא הצריכו בחזקתו לא טעבה ולא עוקה נ״ם אלא בראיי׳ בבעלים ושתק אמרי׳ דמשומל לבו מיד מה״כ בקילו בו נבי עוקת בנכסי אשת אים שיביה עוקה בעניבים כאלו בין לבעלה בין לאחר (ובסי׳ א״ם המחבר דאין לאחר עוקה) מיד שראה שפת׳ אלונו אל מצירה ושתקה • ומסי׳ הטור וכתב דר״י חול׳ ומצריך גם בחזקת הינו׳ ניזקין בלאו טעבה וחזקה נ׳ שנים ור״ל ומחילה אין עוקה לאים ולא לאחר בנכסי א״ל גם בהינו׳ ניזקין אלו ואפילו הנזי׳ בה נ׳ שנים כמו שאין לה עוקה נ׳ שנים בחכילת פירות בנכסיה וכ״כ הרשב״א בתבתי לשונו בדריסה : ול״ד לפירות בורות למאן דס״ל דהוי ביה עוקה בנכסים דשם מקלקל הקרקע עצמה ולא ה״ל לנתו׳ וכיאור זה הוכחתי בפריסה ודריסה ע״ש וכן נראה לי בביאור דברי מור״ם דכתב בספר בה בורות סתם דהוי עוקה ובחזקת ניזקין כתב בלשון פלונתא • והא דכתב דעת י״א זה דהוי עוקה בנזקין לחול ולא כתב נמי דעת ר״י הנ״ל דלפי דבריו אין לבשם בהן עוקה משום דדעת מור״ם נוטה להלכה שפי לדעת הרא״ם דא״ל עוקתם נ״ם ושעבה ובמ״ם בסי׳ קכ״ה סל״ה ע״ש • ומה״ש נמי נראה דסתם מור״ם בא״ע ס״ם פ״ז בהנ״ה וכתב שם דבחזקת נזיקין הוי ליה עוקה ע״ש ועיין בסמ״ם בסי׳ קכ״נ בסי׳ו שם בתבתי בלל הדבר בענין זה ודו״ק : יג כנון פתיחת בלונות וכיולא פי׳ בל הניזקין דבתב הטור והמחבר בסי׳ קכ״נ וקנ״ד וקנ״ה : יד בתנרשה אפילו ספ׳ נירושין כו׳ ואע״פ שעדיין אייב מזונותיה ולא יחד לה שדה לאחרת אפ״ה יש לה עוקה כיון דמסתמא אינכו נותן לה הפירות לחזונתיה בלא דין ומדהניחה לאכלו בסופי ודאי קבלא כ״ה הרשב״ם ומביאו נ״ב בסמ״ע וכ״ב ה רא״ש ובתוספות בתבו דגם בלן מיירי בשייחד לה שדה לאחרת לחזונתיה : יא אין מחזיקין בנכסי אשת איש בסו שנתבאר בטור האבן העזר בסימן פ״ז : יב (סור ס״ז בסס הרמ״ם) ראובן שמכר פירות שדהו לשמעון לשלש שנים סז ובא לוי ואכלן אותן שלש השנים לא עלתה לו חזקה :

יג מי

ם ובכה ופרש עיין בסמ״ע ס״ק י׳ ועיין בב״ח שבתב דבבה ופרש ל״ד לאפר בירות ע״ם בסמ״ע בסמ״ק ל״ה דף פ״ז ע״ב : ס וכן חזקת ניזקין כו׳ עיין בסמ״ע ס״ק י״ב עד לדעת הרא״ם כו׳ וס״ם יש סס דהרא״ם ס״ל דבתי סעבה וב״ל הרמב״ם • יוד כתבשם אפילו ספק בירושין כו׳ ולפ״ז אל דבריין מייב מזונתיה ולא יחד לה שדה אחרת אפ״ה יש לה חזקה כיון דמסתמא אינכו נותן לה הפירו׳ לחזונתיה בלא דין ומדהניחה לאכול בסופי ודאי קבלא כ״ה הרשב״ם ומביאו נ״ב בסמ״ע וכ״ב ה רא״ש ובתוספות בתבו דגם בלן מיירי בשייחד לה שדה אחרת לחזונתיה : יא אין מחזיקין בנכסי אשת איש בסו שנתבאר בטור האבן העזר בסימן פ״ז :

יג מי

(ב) וכנה והרס ועשה כל מה שעשה וכן האשה שאכל פירו׳ בנכסי בעלה ונשתמש׳ בהם כחפצה כמה שנים אע״פ שייחד לה שדה במזונתיה ואכלה שדות אחרות אין אכילתן ראייה : הנ״ם (עוד פ״י בסס הרמב״ם ובמרדכי פ׳ מו״ם) ודוקא שלא הזיק נופה אל קרקע יא אבל אפר בקרקע בורות שיתין ומערות וכיו׳ בה שקלקל הקרקע והיא לא מתתה בו׳ עוקה יב (ג) וכן עוקת נזיקין (סור סי״ם בסס ר״י הלוי) יג כנון פתיחת בלונות וכיולא בו׳ א״ל דהוי עוקה :

יוד יד (י) נתנרשה אפילו ספק נירושין הרי היא כשאר כל ארם (אלתנה אבל יתומים בל זמן שיש לה מזונות אין לה עוקה בנכסי בעלה) : (בס במרדכי)

יא טו (יא) אין מחזיקין בנכסי אשת איש בסו שנתבאר בטור האבן העזר בסימן פ״ז : יב (סור ס״ז בסס הרמ״ם) ראובן שמכר פירות שדהו לשמעון לשלש שנים סז ובא לוי ואכלן אותן שלש השנים לא עלתה לו חזקה :

יב מי שהוחזק גזלן • עיין בסמ"ע ס"ק ס"ו שכתב דהמחבר הסמיכ דינ' דס"ם וסו' דבס דכי ריש גלותא מין לסס חזקה בנכסי אחרים משום שהוא דין שאינו נוהג בזמנינו כו' ועיין בתשו'ן לב מסר א'כלל ס"ו סיחן ע"ו כתב בס"ב

יג ותחזור הסדה לבעלים • עיין בס מ"ס ס"ק כ"ג ח"ם בשם הת"ת עד וברא"ם דאפילו להסוברים כן בשוטן שפ"ל הכותי כן אסר עיסס דבר שוא ומיך כתבב זס לבני כו' • ותחזורות הרא"ם שכיון כ"י לעיל סי' ע"ב סי"ח ולקמן ס"ס ק"ע מחמת להניח דמשכיחן שעבת כותי לבני ובשתעיין בס"מ דמשמ שס"ל דאפילו בישראל מין משבעיכן בשל"ס שפק ע"ע אסר ומ"ב י"ל דכתב זס לרווחא דמלתא ומס כן לדינן דקי"ל לעיל ס"ס ע"ה דמשבעיכן בשעבר בני ע"ע אסר ס"ס ע"ע הכותי ומ"מ כאן אין לדיך לשנס זס אלא כיון שהכותי נוגע בדבר ודאי דלא עדיף מישראל דכתבאר לעיל סיחן ע"ס בב"ג בשל"ס דאין משבעיכ' כשאינו' כן כ"ל ודו"ק ועיל סיחן קנ"ו סל"ו בתנ"ם ומ"ס שם : יד אין מחזיקין בו' עיין בתשו' מר"ם כהן ס"ס כ' סיחן כ"ם : טו וי"ל דאינו חזקה כו' וכן עיקר בס"ם ר"ם המפקיר ע"ם : יז טוי חזקה בו' אפי' שחוזק בו יום א' משעה חנו וכמ"ם בסיחן ק"מ וקמ"ו בכתם דוכתי וכ"כ הנ"מ וק"ל וכ"כ בסמ"ע ס"ק ל"ב ופשוט : יח בתנו שהיה שוטן לא מיתם אל מריך בו' ומש"ג שהיה מעיז שעיר אחרי' מנו בכמ"ג כ"כ התוספות ומרדכי פרק חזק"ם ועיין לעיל סיחן נ"ב מ"ם על מ"ם בשפ"ע ס"ק ס' : יט מי

יא (יב) מי שהוחזק גזלן על שדה אחר או מי שהוחזקו אבותיו שהם הורגים נפשות על עסקי ממון אע"פ שאכל שדה זו כמה שנים לא החזיק (יג) ותחזור שדה לבעלים יט וכן המחזיק בנכסיו אינה ראיה ° (סור סי' ר') :

יב הכותי שאכל כמה שנים כ קרקע הירוע לישראל כא אין אכילתו ראיה ואם לא הביא שטר כב תחזור השדה לבעלים בלא שום שבועה :

יג וישראל שקנה מכותי קרקע הירוע שהיה של ישראל כג דינו כמותו ואין אכילתו ראיה :

יד הנס ° (תרומי פ' מז"ם) וישראל שי שקנה מישראל שקנה מן הכותי כיון דטוענין לזקה טוענין לישראל שי שמא ישראל ראשון ראה שטר אצל הכותי או שבאינו לקחה הכותי דאז מהני חזקה כמו שיתבאר בסמוך וכ"מ דיכולין לכוף הכותי בדיניהם ° (סס בשם רמנים) אם כא לחזיק בכל ישראל אבל כדין ים לישראל הבא מכחו חזקה • מומר דינו ככותי ° (סס) והבא מכחו אין לו חזקה וכ"ו אבל מיסה המערער בחזקה כלל אבל אם מיסה פסס אחת ושוב שתק אבל אם בנים ולא מיסה הוי חזקה דברי נילס דעתו שאינו ירא לחטות :

טו ° (סס בתמ"ס פי' ז' דין ס') טען זה הישראל הבא מחטרת כותי ואמר כד בפני לקחה הכותי שמכרה לי מזה הישראל המערער ה"ז נאמן בשבועה כה מתוך שיכול לומר אני לקחתי מסך והרי אכלתי' שני חזקה :

יז החזיק כותי בקרקע ונתגייר ושהת' בירו ג"ש אח"כ ושוטן כו קניתי מסך אחר שנתגיירתי נאמן : ° (סור סי' ס' בשם ברא"ם)

יח חש"ו אין אכילתם ראיה מפני שאין להם טענה כדי שתעמוד הקרקע בירם אלא תחזור לבעלים וכן המחזיק בנכסיהם אין אכילתם ראיה : ° (סור סכ"ם בשם ברמב"ם)

יט * ל'רמב"ם פי' ר' דשוטן) (יד) אין מחזיקין בנכסי קטן אפי' הגדיל כיצד כו אכלה בפניו כשהוא קטן (שנהושתים) אחר שהגדיל ושטען אתה נתת לי אתה מכרתי לי אינו כלום עד שיאכל שלש שנים רצופות אחר שהגדיל :

כא הנס (סו) וי"ל דאינו חזקה דהואיל וירד לסד' כשה' קטן לא ידע שסית' שלו שימש' ° (סו' סכ"ג בשם ברא"ם וכ"כ בתמ' סי' ר' שם וכ"ו ע' התפקיר ותרו' פמ"ם) וכן נ"ל עיק' : כב הא

מי שהוחזק גזלן כו' המחבר הסמיכ דינא דגמרא וכתבוהו ברמב"ם והטו' וסו' דבי ריש גלותא אין לסן חזק' בנכסי אחרי' ולא אחרים מחזיקין בנכסייהו • וברא"ש הסמיכו משום שהוא דין שאינו נוהג בזמנינו שרי מיסק הטור כסי' נ' וכתב בשם ברא"ם דדוקא בדבי ריש גלות אחרו כן דהוא חזרא המלוכה והיו כוהנין כעין מלוכ' על ישראל' כו' אבל אין הדין כן לע"ע אפילו בגדולים ומושלי הגולה' בעכו' המלך כו' ע"ם : יח או מי שהוחזקו אבותיו אבותיו שהן הורגין נפשו' כו' כן הוא ל' המיימוני סוף פי' ד' דשוטן והוא חל' הגמר' דאמרינן ה"ד גזלן שאין לו חזקה ר' יוחנן אמר כגון שהוחזק גזלן על אותו שדה רב אסדא אמ' כגון דבית פלוני שהורגין על עסקי ממון עכ"ל הגמרא והביאו המ"מ שם מדברי הרמ"כם ור"ל כיון דאבותיו הוחזקו להרוג כל מי שבני ביתו מחזיק' ירא'ים לאתו' בהן דסברי דגם זה המחזי' הוא כאחד מהן ומה שכת' ז"ל אע"פי שאכל שדה זו כמה שנים ר"ל בכאלי דהורגין נפשות כל שדה שמעבר עליה שדה זו מיקרי וק"ל אבל בטור לא כתב שהוחזקו אבותיו כו' אלא ז"ל אם הוא הוחזק שהורג נפשות על עסקו ממון כו' וע"ם דכתב דאם הוא בחזקת שהורג נפשו' או אין לו חזקה בשום דבר ואם אינו בחזקת הורג נפשות אלא שהחזיקו גזלן על שדה זו יש לו חזק' בשדו' אחרות • ועד"ר שם כתבתי מדלא כיאורו דין מי שהוחזק' גזלן על כמה ענינ' אבל אין יודעין בו שהורג נפשות אם דינו דברא' דכל כי האי מוחזק' בהורג נפשו' מיקרי דכיון דיוד' שאדם כהילו על ממונו ויעמו' בכנדו לפנילו ודאי כא לגרוג או לגרוג ע"ם ודו"ק וכן נ"ל נ"כ לשיטת הרמב"ם והמחבר עיין בס"מ שם : יט וכן המשנ' בנכסיו כו' נראה דאמי שהוחזק' שהורג נפשו' לאוד קאי אבל מפירו' ל' הטו' שכת' תחל' שגזלן אין לו חזק' ונס אין מחזיקין כו' משמ' דאפי' אינו גזלן אלא על שדה זו דמיקרי נ"כ סתם גזלן אין מחזיקין בנכסיו והטעם דכיון שמטיל חורם על שדה זו שלאחר כ"ש כשמטיל חורם על שדה של עצמו ועד"ר : כ קרקע הידוע לישראל עיין ברמב"ם פי"ד דטוען בדין זה דלא כתב תיכת ידוע לא בחזקת הכותי ולא בחזק' ישראל הקול' ממנו והטו' לא כתבו בחזק' הכותי וכתבו בחזק' ישראל הקול' ממנו והמחבר כתבו בכניסן והדין עמו משום דהאי ידוע שכתב הטור בחזק' ישראל אינו ר"ל שהו' ידו' לכל עד שאחר שה"ה אין לו חזק' לישראל הקונה מהכו' משום דנס הוא ודאי ידע ולא ס"ל לקנותו כיון ידיעה דהוא ודאי שלישראל ופסק אם קנהו ממנו דו"ק אלא אפי' אינו ידוע לכל אלא שאחר' ישראל המערער בכשיו לפני הב"ד שהוא שלו ג"כ מוציא מיד הישראל זה המחזיק משום דאתם כותי אינו גזלן הוא וכל היכא שמוציא' את שלו גזלו וכמ"ש בפריסה וכיון שכן גם כשבא להוציא מיד הכותי צ"ל ידוע בעדים שהיה של ישראל ומשום הכי אתי שפי' אלא כתב הרמב"ם תיכת הידוע בשום אחד מהן משום דהוא פשוט דבלא עדי' אינו מוציא לא מיד ישראל לא מיד הכותי וק"ל : כא אין מכילתו ראיה כו' די"ל דיראה לתחות כו ונס בישראל שבא מכחו וכדין הקונה מגזלן וע"ל פי' קנ"ב ° וכתב הראב"ד והתרדכי והר"ן אם הסזיק הכותי אלו הישראל הבאה מכחו ת' שבא הוי חזקה כדאמרינן פ"ם (דף כ"ה) הני מריסי דפרסי עד מ' שנין : כב תחזור השדה לבעלי' בלא שום שבועה פי' הישראל המוציאה מיד הכותי מ"ל ליטבע לא ס"ם ולא שבוע' הים והרמ"ן סייס שם בשעתו שלא תקנו הישה אלא לישראל וכתב עליו המ"מ ז"ל דברי' ברורים שם שאין טענת הכותי טענת לבסנ' עליה וכתב עוד ז"ל ונראה מדברי רבינו שאף הישראל הקונה מהכותי ישראל המערער עליו מוני' מידו בלא שבועה וה"ה שאם וכת' דינו כמוהו ושעמא בזה הוא שבבר כתבאר שאין בשבעין הישה על עצמו' שמא וישראל זה אינו יודע בבירור שקנה הכותי והראב"ד הסיג עליו וס"ל דישראל הבא מכח הכותי צריך הישראל המערער ליסב' הישה ושעמו שם ל' אחה שעבד כך מ"ל אחה שעבד' כרי הוא (וע"ל סוף סי' ע' פלונת' בזה) ונראה דאפי' להסוברים כן אין הדין כן בטוען אל' הכותי כן אחר הישה דבר שוא ואין בשבע זה לטענת כרי אב"ל המ"מ : כג דינו כמותו כבר כתבתי בשם המ"מ דגם בזה המערער מ"ל ליטבע לו ס"ם : כד בפני לקחה הכותי הטור כתב עוד ז"ל או הראני שטר שקנאה מחך נאמן כתבו כו' ° ונראה דהיינו דוקא בשאומר שהי' אשר אחרים אם בכיר הסתימות דאל"כ בשטר אבלת בעלת' הוא (הנ"ם וכתב כ"י סי' ו בשם תשובת הריטב"א דש"ה אם אמר שדוה לו שלקחה הכותי מישראל בחוכו ומכרה לו דנאמן בתינו ע"ם ועד"מ י"ם) : כה מתוך שיכול לומר אני לקחתי מחך ואם הייה נאמן אם אמר שדוה הוא שבא לידו מהכותי כתבתי שעמו לקמן בסי' ק"ן בס"ג ע"ם וע"ל ר"ם ק"כ הכלל שבתב ז"ל כל אלו שאחרו שאין לבם אחה לכיכין חזקה יש לבכיכן חזקה כשטוענים חזרו ולקחו מהבעלים אף שמודים שבא לידן מבא אלו שאין לבן חזקה כו' ע"ם בטור וכפ"ע : כו קניתי מחך אחר שנתגיירתי נאמן הטור בשם הרא"ם מסיים בשעמו וכתב ז"ל נאמן מינו דאם הישראל הבא מחמ' כותי שנאמן לומר קניתי מחך ודקד' המחבר וכת' קניתיו אחר שנתגיירתי ולא ° כת"ם שכתב שנאמן לומר קניתיו אפי' קודם שנתגיירתי וכמ"ם בדברי ע"ם : כז הנ"ג אבלה בפניו בשהוא קטן ושתים * אחר שהגדיל וכן הוא הרמב"ם : כח וי"ל דאינו חזקה כי' אפי' בסזיק כה נ"ם אחר שהגדיל ונראה דאפי' שטן קניתי מחך אחר שהגדלת ואבדתי הטטר לאחר שהחזקתי כה נ"ם מוחזק נדלותך אינו נאמן אם ד"ם דאמרינן דלא קנהו והקשן אף אחר שהגדיל לא ידע שהיה של אביו שמחזיק בו ועד"ר : כט דוקא

כט דוקא כשידוע שהיה של אביו וכשראוהו עדים שהיה שלו וכמ"ש בריש סי' ק"מ ע"ש:

ל אבל אם אינו ידוע הוי חזקה פי' כל זמן שלא יודע הדבר דכשידע הדבר אחר זמן שהיה של אביו חוזרין ומוציאין אות מידו

ועפ"ר שם כתבתי דתקור דין זה מתשלה ונתרא ולא כך:

לא אע"פ שהמערער קטן דאף דאין מקבלין עדו כפני קטן שאני הכא דוקא הוזי' כראוי והוא עתה בחזקתו עוד ר"ל לאפוקי אם לא היה בשאר בחזקתו וכמ"ש הטור והמחבר בסעיף כ"ג ומק' הדברים כתבתי לעיל בסי' ק"י ע"ש בסמ"ע: לב וכלו הסני' אחר מות אביהן בפריסה כתבתי דנרסו' וכלו היא עיקר וכוונתו דסני המשכנת' הם כלים אחר מות אביהן ממילא בטילו אותן הסנים ועדיין מקוים בידו מסתמא אביהן בחייו לא מכר לו וכיון שהם קטנים והלי נ"כ לא קנו מידם וממילא כתור' נול הוא בידו ולפ"ז מה שסיים וכתב דבטילא הקול אחר נ"ם ואח"כ מת דאינו מבטל הקוקה ר"ל אפי' יצא הקול שיכלו סני המשכנ' אחרי מות אביהם. ופ"ל סי' ק"ן שכתב הטור והמחבר בס"ג פלונתא בלשון כלו ימי המשכנתא והקוקה בו אח"כ נ"ם ועפר"ד מ"ש עוד מזה: לג מי שהשוי' בנכסי קטן ואחר משכונא הם בידי ויש לי עליהם חוב כו' מ"ם המחבר בסעי' זה וכסעיף שאחר זה אבלה שני חזקה כו' אין מקומן בסימן זה דאיירי בחי יכול לטעון לקוח' היא בידי כמה שהקוקה בה נ"ם או לא ולא איירי בחי נאמן על טענת אחרת בחינו דלקוח ותקוח המיוחד לזה הוא בסי' ק"ן כמו שסדרן הטור שם והמחבר שור וכתבו שם ע"ם בסעיף ד"ה אבלה שהמחבר בחשך אחר סדר דברי הרמב"ם (והוא לא כתב לא"ם הטור שם בסי' ק"ן וגם משמע לכאורה דלא ס"ל כוותי' וכמ"ש שם ד") וגם מפני שהני הסעיפים הללו כ"ל ב"ש לא מיבור לא"ם המחבר לפניהם כ"ד דשם התחיל וכתב הא דאין מקוקין הוקה בסידוע שהיה של אביו אבל אם אינו ידוע ה"ל חזקה בחינו שלא היתה של אביו שהיה בידו ולא אחר כאן בחזקת מעולם וע"ז כתב כאן בסי"ח דאם אינו ידוע שהיה של אבי הקטן ל"מ דנאמן לומר לקוחה היא בידי אלא נ"ב נאמן לומר משכנת' היא בידי וכלה הזמן ואני רוצ' להחזיק בה עוד עד שאנכ' משכנת' הטור שהיה לי מתקום אחר בחינו דלא היתה של אביו מעולם וסעיף כ"ב נ"ב אפי' אמ"ם בפיל דבסוף שהיה של אבי הקטן והקוקה בה נ"ם נאמן לטעון לקוחה היא בידי ע"ז כתב נ"ב דל"מ דנאמן לטעון לקוח' היא בידי אלא אפי' לטעון משכנ' היא בידי וכלה הזמן רק שסוכים לי על אביהן מתקו' אחר כו' נאמן בחינו דלקוח היא בידי ומ"ש בלאחר דמ"ם המחבר בר"ס כ"א (והוא מל' הרמב"ם) מי שהחזיק בנכסי קטן אינו ר"ל שהחזיק בה נ"ם דכיון שאינו ידוע שהיה של אבי הקטן אפי' יום א' נקרא מוחזק בה והמערער עליו צריך להביא עדים שהיה שלו מתחלתו לא שהיה בידו נ"ם וטוען קניתיהו ואבר שטרי וכמוכחר בר"ם ק"מ וזה ברו'. ולא הוצרכתי להאריך בה אלא כדי לעורר על מה שסת' וכתב המחבר כאן בסני סעיפים הנ"ל והוא מדברי הרמב"ם שהוא ברא כסותר לא"ם המחבר בסי' ק"ן בסעי' ה' שהוא מדברי ר"יוב' כתב הטור שם וכנ"ל והוא שחסיק וכתב בסעיף זה ז"ל אבל אם יצא הקול שהוא של יתומים בעינן הקול שבחבנו בסמו' אינו נאמן דר"ל בסמוך לפני זה בסעיף כ' שם כתב דאם יצא הקול בתוך נ' שני חזקה אותו קול מגרע הזקוק ואינו נאמן לומר לקוח' היא בידי ואם יצא הקול אחר נ"ם בחוק' אינו מגרע הזקה ומשמ' מזה שם ל' המחבר' דגם בזה שטוען חוב היה לי עליו דוק' בקול שיג' תוך נ"ם הוא דאינו נאמן הא לאחר נ"ם נאמן גם משמע הכי מ"ש בסב"ב בהחזיק בה נ"ם דנאמן לומר כן בחינו כו' ומשמע מדברי הרמב' ודברי המחבר דאמ"ם בסעיף שלפני זה אפי' דאפי' יצא עליה הקול מהימן (כי שני הדינין שווי' כאין ידו' שני' של אביו ואפי' לא הזקו' בה נ"ם או ידו' והני' בה נ"ם וכנ"ל) וכן פי' הראב"ד בהדי' לדברי הרמב"ם והביאה המ"מ וראה מסם דהסכים לדברי הזה. וכמ' ק"ן ס"ם כתב דאף בינא הקול אחר נ"ם דוקא בטוען לקוחה הוא דנאמן ולא בטוען משכנת'

כ הא דאין מחזיקין בנכסי קטן כם דוקא כשידוע שהיא של אביו ל אבל אם אינו ידוע (מז) הוי חזקה (יז) במנו שהיה טוען לא היתה של אביך מעולם ואם החזיק בה ג' שנים בחיי האב ואח' מיתת האב בא בני הקטן לערער אין שומעין לו ואם צריך להביא עדים על חזקתו סביא ומקבלים עדותם לא אע"פ שהמערער קטן ואם יצא קול המגרע החזק' כגון שיצא קול שבתורת משכונ' באה לידו אם יצא הקול בחיי האב קודם שהחזיק בו ג' שנים שהיתה המשכונא בידו לשנים ידועות לב וכלו השנים אחרי מות אביהן הא הוי חזקה (סו' ס"ו בסס הר"י והרמ"ם) אבל אם החזיק בה ג' שנים בחיי האב קוד' שיצא הקול ואח"כ מת הוי חזקה: כא (סס הרמב"ם ר"ם ופסו' כתבו בסי' ק"ל ע"ם) לג (יח) מי שהחזיק בנכסי קטן ואמר משכונ' הם בידי ויש ליעליה' חוב כך וכך יט הואיל ואילו רצה אמר לקוחי' הם

ים מי שהחזיק בנכסי קטן כו' בסמ"ע סתריך מאר בכאן וכל דברי אינם ברשון לפע"ר בפרס מ"ם דמ"ם המחבר אבל אם יבא עליה קול שהי' של יתומי' כעינן הקול שכתבו בסמוך כו' דר"ל מיבא קול קודם שהחזיק שני חזקה שהיה של יתומים ונתשכונא בא לידו ומ"ם נם"ב אבלה שני חזקה כו' בלא יבא קול דאי כיבא קול הא כתב לקמן סימן ק"ן ס"ם דאינו נאמן לטעון שנעם מחרת בחנו דלקוח ודלא כתרמב"ם שהעתיק המחבר שבכיר דברי הרמב"ם המחבר כאן בסעיף כ"ם אבל אם יבא עליה קול שהי' של יתומים ואינו אף אם יבא הקול אחר ג' שנים אז יותר ותמיע דהא שעמה הוא כיון שיבא הקול לא היה יכול לטעון חוב יש לי עליה אז לקוח היא בידי בחנו דבלא הים של אביכם תעולם וחזקה שהחזיק בה עתה אינו כלום מפני שאין מחזיקין בנכסי קטן וכמ"ם הרמב"ם והמחבר ואם כן מה בכך אלא יבא הקול אר אחר שלשה שנים ס"ם חזקה שהחזיק בפני הקטן אינו כלום ואין לו שום שעבוד אלא לא היתה של אביכם תעולם וזה לאו שעבוד הוא כיון שיבא הקול וכן משמע לפרש דברי הם מ"ם ע"ם והסור והעוסקים שפלקו לעיל בסמוך סעיף ד' כיבא הקול קודם שהחזיק ג' שנים הוינו חסום דהתם החזיק בחיי האב לכך בינא הקול קודם שהחזיק ג' שנים הוי כאתחלה כתרמ"ם וסור לפרי' דהשעם הוא חסום דהוי כאתחלה וה"ל לאחר בשטרו כיון שמשמע קול שיבא ע"ם ולכך אם יבא הקול אחר ג' שנים הוי חזקה דאתחלה אחר ג' שנים אינו כלום מה כ אבל שהחזיק בנכסי קטן וח"ם המחבר בענין הקול שכתבנו בסמוך ר"ל קודם שהחזיק ג' שנים כרין כלומר לאפוקי שיבא בהחזיק ג' שנים בחיי האב אז בהחזיק ג' שנים אחר שבגיל (לרמב"ם והמחבר לעיל סעיף י"ם) ובינא הקול אח"כ דאותו קול אינו כלום כיון שהחזיק ג' שנים כרין (וכן מבאתי בס"ל סעי' ר' דף ע"ם ע"ב דבסור וכ"ם ל' דהרמב"ם מודם לפ"ד יוכה הוינו דבהחזיק בחיי האב ים מילוק בין יבא הקול קודם ג' שנים אז אח"כ אבל לחזקה שבפני הקטן יפעיק הקול הבאה אחרים לבטלה אפני שאין מחזיקין בנכסי יתומים שאין בהם בר מתאלה דברי' ובכוכים בסעמן עכ"ל ופ"ם) ולעכון מה שהאריך בחיי הם מ"ע לשקטות הא"כ הילוך כתב המחבר בסעיף ד"כ דבאחן לומר מוכים לי כו' בחנו דלוקח הא לקמן סימן ק"ן בסעיף ס"כתב דאינו נאמן בחנו דלקוח כיון שיבא קול ופ"כ דחק לומר דחיירי בלא יבא הקול ודלא הבראב"ד ולפע"ד ז"ם דא"כ ס"ל לברכיבו ולחיבו ולכתו' כול' בחר בבא בסעיף כ"ם וחרכתב בבא בפני עצמה אבלה שני חזקה בחיי אביו כו' חסת' לפרי' דאלמלא קאי דבבה"ב אפילו יבא הקול יכול לטעון חוב יש לי בחנו דלקוח נם מ"ם הסמ"ע ורואים לזה דבסי' ק"ן ס"ם כתב אפי' על דברי ס"ר יונה דע"ע מי אזיל לשטת הראב"ד כו' אלא"ד שבגנה יבא לפנינו בזה דב"י קאי שם אעבין אחר דה"ר יונה חייבי שם בלא יבא הקול כלל לא בחתל' ולא בסיף ופע"ם כתב דאינו נאמן לענב הקרקע לפירות דלהבא בחנו דלקוח וע"ז כתב הב"י דע"ע מי אזיל לשטת הראב"ד כו' חסום הרמב"ד חול' על הרמב"ם וס"ל דאינו נאמן בלא שנוטה אלא בעירות אבל בבר ירבה בר הרשום בעי לחיבטר נפשם בשנוטה אחר מבילה קאמר ע"ם ודו"ק אבל בחמת הדברים בשטן והסור והמחבר הבינו דברי הרמב"ם בשטן דמ"ם אבלה שני חזקה בחיי אביהן חייבי אפילו בינא קול וכמו שבנין הראב"ד (ומ"ם הסור וכ"ל ובכ"ח דהרמב"ם ס"ל ברב אפי' אינו לענין זה דחפרס הם"ם לקחה בירי לא חנים אחרת בשטן דלוקח עכמו לא הוה יכול לטעון לאפוקי ר"ז בחוסף' וגם יכול להיות שהרמב"ם חוב' לדיל' לרב אפי' לבי' פי' ר' יונה ודו"ק) ולא קפ' מחם אבל המחבר לקמן סי' ק"ן ס"ם דהתם יבא הקול שבתורת משכונ' בא לידו וא"כ שעבוד לקוח שבנ' בדוש היא ולכך אמרי' דבים' ליה לטעון חוב' יש לי משעבד' לקוח חבא"ד אבי אבא יבא הקול רק שבים של יתומים (וכדחשת' לפרי' מדברי הם הפרס הם"ם בשטון לקוחה בידי לא חנים אחרת דאם דאם בקפ עליה בלא דאתי הוא דהיינו שבים של יתומים שבתה תומק' לאביהם (ולא בינא הקול בתורת משכונ' בתחם לירם) וא"כ לא מ"ל דידי היא ולא היה של אביך תעולם אז לוקח הוא בידי בחנו דבלא הים' של אביך תעול' ונם בשבנו' הראב"ד ום' אם' חשת' לפרי' דהרמב"ם אע' הם' שבבי ע"ם) דהיינו שבים' מוחזקת לאביהם א"כ ל"ל דבאתה ליה לטעון חוב יש לי עליה חבעבנם לקוח דהא כיון דאין כאן קול שבתשכונ' בתה לידו אחרבא חנב' לקוחה עדים' דחם בכך שיבא קול שהיתה של אביהם. דהא שיר יכול לטעון אחת שבים' של אביכם והקול הוא אחת ולקחתיהו אחנו ואמקתי בחיי ג' שנים ואחנע עכמן דוראי קול לא עדיף מעדים ופשיטא אפילו הו כאן עדים שהיתה של אביהם הים יכול לטעון בעדים אומרים אחת אלא שלקחתי אחנו ופשיטא אב"כ הים נאמן לטעון חוב יש לי עליו בחנו דלקוח וכן חוכח להריש בחוספות ע' חי' סוף דף ל"ב שם דבבה"ב יכול לטעון לקוח או משכנת' בחנו דלקוח וכן בבנודם שם שבני כתבו דהא דאחרי' לקוח בידי לא חנים אחרת אי' אי' לטעון עכיך כיון שיבא הקול שבא לידו אלא אם שעון לקוח הוא בידי הים נאמן ופע"ם כתבו שם דחיירי שיבא הקול שבים של יתומים עתה אבל אם יבא הקול שהתחלה הים של אביהם מ"ל הבחה לקוחה בידי אע"ל אלא שהם מעבדים הם"ם בהחזיק ג' שנים והרמב"ם חעבה אלא הקזיק ג' שנים ולא היתה ידוע שהיא של אביהם אבל לענין דינא ס"ל מעם כהרמב"ם וכדע' ודו"ק שיטב כי כל זה ברור:

ל"ם פוסל ופלו רבא אחר לקומי' כו' המ"ל פוסל ופלו רבא אחר אלא היה של מניכם תעול' אלא כיון דשבל' אלא היה של מניכ' תעול' ושבל' לקות בשם' כמה' כיסו בקם לקומי' וכן ר"ל בס"ם לדעת הרמב"ם ובזה מתורץ מה שהיא עליו הרמב"ר ר"ל לרבא בר ברשוס לומר הנו דאי בתי אחר דידי היא ע"ם: כ וס"ו נוכם פו' כה' הסמ"ע ר"ל סבור' ומתבו לאמ' מביתתו שהרי כת' וסבו' כפי' קין ס"ד דאינו כאמן אלא נתם שכב' אכלאבל אינו נאמן לעכב הקרקע' כו' בסילכל כרי הביעתו דהוי הנו לכוכי' ובה"ם ובנם ל' הסור והמתכר שם הוא ארוכה לאכול ולעכב עירותיו ושערים אמ"כ דאיינו כעכבר אכל אכ"ל ולפ"ר לאון וסרי הם בוכם שכת' הרמב"ם לא מתחת כן וכן מוכם לסרי' בהרמב"ר ר"ל אלא אכל מרין דאל"כ מאי בפיג הרמב"ר על הרמב"ם וכן ס' הת' חאי הוכרך לומ' שים אלוק בין המכון המלבלים לקרקע וכ"כ הס"ם ובסמ"ע נופים לקמן הם גם הרמב"ם לא חיירי אלא בעכבר אכל וק"ל וכן חבולר לפר' כתבו' מהרי"ם פי' ק"ב דהרמב"ם מיירי אלא אכל מרין וכת' שם הרמב"ם אלינ אחר' יוכם ויסור רם"ל לקמן פי' ק"ן אלא אחרי' חני מתתון ל' חתון ומ"ל אחיך אביו דמוסרי' ומחרכי רים הנוקא המנו לחוניא לא מרינן וכן מוכם הרבני בע"ם מער י"ר ח"ם שבאמי לקמן פי' ק"ן מעיף ר' יעיין שם מסרלתי כוסן כ"ם בוכם מסמה כן ל' ובמ"י כתוב בסבוקם וס"ם הוא דהא הרמב"ם ס"ל דאינם בכם"ב אלא אבוקם ובמ"ם המתכר בהריא בסבי' כ"ב ומוא ב"ב מהרבי הרמ"ם שם ובאור הת"ם שם שמתו ובכיון דאין נסבנין על הקרקעות ס"ם דסבוקו' הוכם לא תקנו לחסל' בהא בינרם זה אמ"י לשיון כרי ת"ם כאמן בשמתו אלא אבוקם וס"ם בעבנין מתב' ה"כ ל' משבחם וכן הוא הרמב"ם שם אמרי דינא ור"ל בוכם הפירו' שינדלו על הקרקע (ת"ם שינרילו אינו תרוקי' ב"ל דוקא אבדלו דאל"כ אינו בוכם וכמ"ם הסור לקמן פי' ק"ן בשם ס"ר יוכם וכן המתכר שם מעיף ר' ר"ל) ולא כמ"ם שכתב בוכם בסבוקם כתו אמנא כתוב לפנינו בס"ם וס"ל עכ"ל מה"ל ס"ע ובכל ספרי המתכר הרבים ובם יסבים • כתוב בסבוקם כמ"ם אמ"ם וכן הוא בהרמב"ם שבעבסו אבת ס"ו ובסמ"ר יעוסי' וכן הוא לסרי' בסמ"ב סוף עעין ל"ם בם בסנהות מייחוני כתבו ה"ל וכמ"ם כתב ל' רבינו המתכר דבוכם בסבוקם וס"כ מאי אהני לים אתנו כו' וכ"כ הרמ"ם בנו אמ"ם ריים לבוכם בסבוקם ולא כהגורסי' המבחם ע"ם ול"ל מתם שכתב הרמב"ם והמתכר בסבי' כ"ב אלא בסבוקם דאמרי אתם כיון אמתזי' בו כרין חזקם אמ"ם אמרי אתם רבי מיכא דהים מוען לקוח אלא הים בשבע מיתת כיון אמתזיק ב"ם ומיתוחי' מעבנים אתא מ"ם בסרין חוב ים לי אבל כיון אמינו נאמן אם לקוח אלא אתנו דלא היתה אל מניכם תעול' הים אמ"ם אמתזיק ב"ם בחיי אביהן מ"כ כי היכ' אמיה מוען לא הים אל מניכם תעול' הים בריך ליבל' מיסם אבבי מיורבים הין אבתמיסין לוחו בבני אבהן ובני ורתי' אמוא אל אבים אל אף בחבב' לקוח או מוב ים לי אליהם אמינו כאמן אלא בבנוקם (ומתמ"ל מי' קכ"ו ס"ק כ"ר) ולפ"ו ח"ם כאן בבנוקם אינו אבנות מיתת : כב אבל אם יבא אליה קול כו' אבר כתבתי דאפי' יבא קול אחר ב"ם אמתזיק בעבי הקטן אינו כאמן ואמתע דאפי' לקוח' בירי אינו כאמן ובאתם דאם היבא דהוא תוך אמיתם אלו ולקחה אינו כאמן בבלא אמתזיק ב"ם אלא כתבו דאלא מיתם אלך מעולם ובבתוכה לבריא בם"ם ס"ב דבתוכות בבי ותורם ר' יוחנן בתוכה אים אם זו אל מניך אים ולקחתיהו אתנו אהוא באמן אהבא אמר הוא אמתיר ובן תוכ' ולהרי"ף ורא"ם ר"ם ס"ם וכם' אמ' ריש פי' א"ם אם' סוען ובי' לעיל ר"ם ק"מ ומ"כ אבי אינו יכול לאמון לקוח אלא אתנו דאלא מיתם אל מניכם מעולם לא אמתן בכיון אינא אל אמיתם אל אמיתם אל מניכם לא כיבא לים לאמתן כך ודאי אתם לאה אבתב אמתר לקמן פי' ק"ן ס"ם הביבא דאמנת לקוח אבבה גדול אינ אל מבון אינא אל אמתבוכא באתם לי ידו אפי' לאמון מוב אחר ים לי אליהן מלבר אמתבוכא אתנו דלקוח דאל"ם אבא לא יכול לאמון אבבה מוב ים לי אלא אתנו דלקוח או אתנו דאלא כיאם אל מניכם מעולם ואבנת לקוח

מאכנת' ותוב אחר היה לי אליו אתנו דלקוח מאמר אל אמיתו דלקוח מאמר אל אמיתו אמ' אל אמיתו אמ' אל אמיתו אמ'

דמ"ם המחבר שכתבנו בסמוך ור"ל דוקא בשינה הקול קודם כלו' ג"ם חוק"ה אם אם"כ הוה נאמן שיהיו דוקא לטעון לקוח' היא בידי (ומשני שהרמב"ם לא כתב האי דינא דנאמן לטעון לקוח היא בידי קודם לכן כתבה כאן והמחבר העתיק כל"ל' הרמב"ם אע"פ שכבר

כתבוהו בס"ך) דאלו לדיו' נאמן לומ' חוב יש לי עליו בחיינו דלקו' אינו נאמן אפי' בינה הקול מסכנו' אחר ג"ם וכמ"ש בטור והמחבר בסי' ק"ן ס"ה ע"ש: לו אכלה שני חזקה בחיי אביהם בשבועה מתוך שיכול לומר שלי הן: לא החזיק בה המחזיק ג"ש בחיי האב ובשעת מיתת האב היתה בחזקת האב אבל לא החזיק בה ג"ש אח' שהוציאה מיד המחזיק ונמצא בחזק' אביו בשע' מותו ולאחר שיגדיל הקטן יביא המחזיק עדים אם מעידים שהחזיק בה ג"ש כראוי מוציאין אותו מיד הקטן ונותני' אותה למחזי' אבל אם שהתה ביד האב ג"ש או מקצת אנשים סירו אבל מה שהיתה ביד הבן שהגדיל אין מוציאין אותה סירו בעודו קטן אינו מצטרף לתשלום ג"ש הוקה של אביו:

(סור סכ"ה די"ה כן) החזיק שני חזק' בשר' יתומי' וטוענן שהאפוטרופוס מכרן לו ואבר שטרו מ"א דהוי חזקה (וי"ם (סור נסס רי"ב ורסכ"ה סי' תרמ"ב) וכן כ"ל):

מה אריס לאביו של בעל השדה' או לאנשי משפחתו אין לו חזקה (רמב"ם פי"ג מטוסן ל"ה) שכיון שהוא אריס של

לקוח מנמה לא היה נאמן אלא כתבו בסיים יכול לטעון אלא היתה של מניכם מעולם אלכך אינו יכול לטעון מוכ' או לקוח כיון דטענת אלא היה של מניכם משלם טענה גדולה היא שינה קול מניהם אלא ודאי אלו טען נאמת לא היתה של מניכם מעולם היה נאמן ואין הקול מבטל טענה וכד אחרי' לקחן מיתן ק"ן פעיף ס' ובהיכא דטען לקוח בטנמה היה נאמן אף על פי שיש הקול מבטלבונא נאמה לדיו' כיון שהחזיק מאמה מנים וכן הסכימו כל הפוסקים הקול אלא הוי כבדים והטוס קלא לא מבטלינן מוקה היכא שהוא מכחיש הקול נטענתו ואמתה אינ' לטה שכתב בסמ"ע ז"ל וגרייכין לייטב גדול' ולו' דהמחבר סבירא לים דאף דלעיר' הרמב"ם אהניא דלקוחה בידי לא מבית אחרת כו' אינו מוכרח לומר דלא אחריכן מנו כי אפי' אכל מקום מילתא דמסתבר הוא עד כאן לסוגו וזה אינו דאדרבא איכא קיימא לן דאחרינן מנו דהעמא וכמ"ש לעיל סי' פ"ג פעיף כ"ג ומיתן נ"ג ומיתן קל"ג וכמה דוכתי אלא ודאי כיפרים ת דודאי אם היה סוטן לא היה של מניכם מעולם היה נאמן דהטוס קלא לא מבטלינן נוקפסינ' כראיתא בכל הפו' ומיין בתוספות ורא"ם ורמב"ן וטור וב"י ואנו' מבוטר מדברי כולם דלא מבטלינ' נוף הטעב' הטוס קלא ודוקא לומר דאלינ הרמב"ם שם כל כל הפוסקים ועוד דברי דברי הפוסקים נדחים בטעמן וכי הטוס קלא מבטלינן טעמם ועוד דא"כ ל"ל להרמב"ם לפרוטי דאפילו סוטן לא היה של מניכם מעולם אינו נאמן אלא ודאי ס"ל להרמב"ם ככל הפוסקים דקול

אינו מבטל נוף הטעב' והא דאינו נאמן לומר לקוח היינו הטוס דאינו נאמן אלא כתבו דאלא היתה של מניכם מעולם וזה לא היתה לים לחטען כיון דינא הקול מורגא מוכח מדברי הרמב"ם כתב"ם הטור סי' ק"ן ס"ה ודו"ק נכן חוכח לסריא מדברי ס"מ' שכתב על דברי הרמב"ם וז"ל דכיון דאפי' לא אחוק בחיי מניהן ג' מניה ונפקא לא ראיתחזק בכי הינא דיתחי ניכסו הטוס קלא כי אפי' מבטלים חוקה דאחזק בפני קטן דאם לאו חזקה היא ואין נאמן מדין מגו דאלא היתה מעולם של מניהם דודאי אם יחקור הטעון ויחנא בדיורו שהיתה של מניהם כיון דנפק אלא זה דעת רבינו עכ"ל מהטע דאינו הוי טען לא היתה של מניהן נאמן דאל"כ היאך היה עולה של דעתו לומר ואין נאמן מדין מגו כיון שאפילו היה סוטן לא היה נאמן ודוחק לומר דה"ל אמר דאלעון לא מהטע כן ואכי אל"ל ואינו נאמן מדין מגו דאפילו טען כן לא היה נאמן דודאי אם יחקור כו' אי' ר"ל דאין זה מגו סוב וכדאי' וכ"כ בעיר סוטן לסריא ואין זה מגו סוב סירא לומר לא היתה של מניכם מעולם עכ"ל וכל זה ברור (סוב הגאמה דאים ברורים ליכדי נמה"ג בסוף עטין ג"ה שכתב ככל דברי הרמב"ם שהעתיק מתמנר כאן והכנים נחוך דבריו שברי אין מחזיקין בנכסי קטן וא"ל למגו בתקום קול ותחזו' הסדה ושעירות כו' עכ"ל ונם מהרא"ם שם בנימוריו כתב וז"ל ואל מגו בתקום קול פי' אינו סוטן ברכון נגד הקול אבל אי סטן נגד הקול הוה נאמן כך הקול מתמן כך תעדים בחוסקות שעדק חו"ם ר"ה לקו' בירי לא תבית אחרת עכ"ל וכן הטעמ לסריא מנבל המרדים המרבה מקום של הטמ"ג דהרמב"ם וטמ"ג ותוספות כולם בחרא סים' קיימא ע"ם):

ג"ב אבלה שני חזקה בחיי אביהם סתוך שיכול לומר לקוחה היא בידי מאביהם נאמן לומר חוב יש לי על אביהם וגובה אותו מהפירות (כד) וגובהו (כה) שלא בשבועה סתוך שיכול לומר שלי הן: לא החזיק בה המחזיק ג"ש בחיי האב ובשעת מיתת האב היתה בחזקת האב אבל לא החזיק בה ג"ש אח' שהוציאה מיד המחזיק וסה והניח בן קטן מעמידין אותה בחזקת הקטן (סור סכ"ו) ואין מקבלין עדות המחזיק להחזי' בה כיון שהבן קטן ונמצא בחזק' אביו בשע' מותו ולאחר שיגדיל הקטן יביא המחזיק עדים אם מעידים שהחזיק בה ג"ש כראוי מוציאין אותו מיד הקטן ונותני' אותה למחזי' אבל אם שהתה ביד האב ג"ש או מקצת אנשים סירו אבל מה שהיתה ביד הבן שהגדיל אין מוציאין אותה סירו בעודו קטן אינו מצטרף לתשלום ג"ש הוקה של אביו:

(סור סכ"ה די"ה כן) החזיק שני חזק' בשר' יתומי' וטוענן שהאפוטרופוס מכרן לו ואבר שטרו מ"א דהוי חזקה (וי"ם (סור נסס רי"ב ורסכ"ה סי' תרמ"ב) וכן כ"ל):

מה אריס לאביו של בעל השדה' או לאנשי משפחתו אין לו חזקה (רמב"ם פי"ג מטוסן ל"ה) שכיון שהוא אריס של

לקוח מנמה לא היה נאמן אלא כתבו בסיים יכול לטעון אלא היתה של מניכם מעולם אלכך אינו יכול לטעון מוכ' או לקוח כיון דטענת אלא היה של מניכם משלם טענה גדולה היא שינה קול מניהם אלא ודאי אלו טען נאמת לא היתה של מניכם מעולם היה נאמן ואין הקול מבטל טענה וכד אחרי' לקחן מיתן ק"ן פעיף ס' ובהיכא דטען לקוח בטנמה היה נאמן אף על פי שיש הקול מבטלבונא נאמה לדיו' כיון שהחזיק מאמה מנים וכן הסכימו כל הפוסקים הקול אלא הוי כבדים והטוס קלא לא מבטלינן מוקה היכא שהוא מכחיש הקול נטענתו ואמתה אינ' לטה שכתב בסמ"ע ז"ל וגרייכין לייטב גדול' ולו' דהמחבר סבירא לים דאף דלעיר' הרמב"ם אהניא דלקוחה בידי לא מבית אחרת כו' אינו מוכרח לומר דלא אחריכן מנו כי אפי' אכל מקום מילתא דמסתבר הוא עד כאן לסוגו וזה אינו דאדרבא איכא קיימא לן דאחרינן מנו דהעמא וכמ"ש לעיל סי' פ"ג פעיף כ"ג ומיתן נ"ג ומיתן קל"ג וכמה דוכתי אלא ודאי כיפרים ת דודאי אם היה סוטן לא היה של מניכם מעולם היה נאמן דה

כל מה דאמרי אכולהן לאחשבן אפי׳ בשאר ולפ״ז נ״ל דאסור כאן אח״ם לקמן מ״כ כאן לא קאמר אלא רא״ש שבועה מחורה דהיינו שבועה הנפוכים כדין כשבע וכוסל על המשכון : דו אריס שירר מאריסתו כו׳ עיין בתשובות מהרא״ן סימן פי׳ קס״ו ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ רמ״ט : דז הפטרופסים כו׳ עיין בתשו׳ מהרשד״ם סימן רל״ה : דח וגרלו היתומים - עיין בשאר אח״ם ק״ח ס״ד ער וסיור והרי״ם לשמעייהו כו׳ ובשור הכיא כ״ד בשם רי״ם ולא מכרים : דט המחזיק בהקרקע כו׳ עיין בתשובת מהרא״ן סימן פי׳ קפ״ב ובתשו׳ מהרי״ם סימן קל״ב ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ רכ״ו ורס״ב וסל״ב ובתשו׳ מהרי״ם סי׳ רכ״ו ורס״ב וסל״ב

ל ודוקא שם לנזכרים כו׳ עיין בתשו׳ ר״ם ן׳ סמן שהאריך בדינים אלו ביאור הסיור וחשו׳ רשב״א עיין בתשו׳ רמ״א סי׳ ל״ב : לא המחזיק בכל קבל כו׳ עיין בשמ״ם ס״ק מ״ו ער בלי טעם ורמים כו׳ ות״ח אין המחזיקן מטו׳ קרר׳ רבי׳ מותפים ומיין בב״ח : לב ולי בראם בו׳ ואם המחזיקו בכל אחריס מהרי ועיין בב״ח :

קנ

א מי שירר כו׳ עיין בתשו׳ מהרא״ן סמן סימן קכ״ם בתריבות ובתשו׳ מהרי״ם סימן קי״ב ב אין

מב אין מתחין הבעלים בירו אבל אם זה הוא שנעשה אריס תחלה הואיל ואכלה כולה שני חזקה מעמידין אותה בירו ואומרים לבעלים היאך אבל שנה אחר שנה ולא מחיתם בירו (אבל בעלים המחזיקין בכל אריסין) ° (סור שיף ג׳) :

בו אריס של בתי אבו׳ שהוריר אריסין תחת ידו יש לו חזקה שאין מורירין אריסין אחרים לנכסי ארם והוא שורתק ° (שם ברמב״ם ר״ז) מג אבל אם חילק לאריסי׳ אחרים שהיו בה אין לו חזקה שמא ממונה על האריסים עשו אותו :

בז (בו) אריס שירר מאריסותו ואכלה שלש שנים אחר שירר החזיק :

בח האומני׳ שהיו בוני׳ בקרקע או מתקנים אותו שנים רבות אין להם חזקה יררו מאומנותם אם אכלו אותה ג׳ שנים אחר שיררו מאומנות׳ יש להם חזקה (ובעלי׳ המחזיקין בכל אומני׳) ° (הסור סל״ב) :

בט ° (שם ברמב״ם ר״ז) (בו) האפוטרופסים אין להם חזקה בין שהיו אפוטרופסים על שדה זו בין על שאר נכסים (וי״ל דים לו חזקה בשדות אחרות אפילו לו רשות בכן) ° (הסור סל״ו) מד בין שמינ׳ אותם ב״ד בין שמינ׳ אותם אבי היתומים מה (בח) וגרלו היתומים והניחו אותם בין שמינה ארם אפוטרופוס על הוצאתו והכנסתו הואיל והם משתמשים ברשות אין להם חזקה (אבל בעלי׳ המחזיקין בכל אופן) ° (הסור סל״ד) :

ל עברו האפוטרופסין ממנויין ואכלו שלש שנים אחר שעברו הרי זה חזקה :

לא מי (בט) המחזיק בהקדש עניים או של בית הכנסת אין לו חזקה ואם יש לו נזכרים ממונים עליו יש לו חזקה ° (רשב״א ס׳ תרמ״ב) :

בנם ° (רשב״א סי׳ תרמ״ב) (ל) ודוקא שם לנזכרים אבל אותו הקדש אבל כולו הכי לא הוי חזקה מו דלא יפסידו הבעלי׳ משום שלא מים׳ הניזכר אמין לו אבל בהקדש מה (לא) המחזיק בכל קבל י״ח דלא הוי חזקה ° (תרוסי אנורה פ״ח ס״ם) וכן אם הם הקוניקו בכל אחריס (לב) ול״ב דדינו כמו בכל הקדש יחיד שם לו ס״ת ° (בתרוכי פ׳ בני הפיר) מה והקוניק שהניכור קורא׳ים תמיד בספר תורה שלו הם היה לנכור ספר תורה אחרת בשקרא׳ו בשלו מקרי חזקה ואסורים לשנות ואם לא היה לבן ס״ת אחר׳ לא מקרי חזקה אדם שהקוניק בתנו ° (תרוכי פ״ם ועיין בא״ח סי׳ קכ״ג) כגון בנגילה או ס״ת ואחרא אונם ונתנו הקבלות המנוה לאחר בשעבר אנשו של ראשון אויר לתנותו ג אבל אם נתן המנוה לאחר בלא אונם נתבטל׳ חזקתו בית שהיה ב״ה בביתו מימים רבים אסור לשנותו ראונן ושמעון שיראו מאביהן ° (תרוכי פ׳ המובל וכ״כ רי״ו ס״ג בשם הרמ״ם ובביאו אבי״ו בשם רש״ו פ״ם) שאין לשום אחד בה לבנות בבית הכנסת בלי רשותם אינן יכולים לחכור בוחן לאחרים דלשם ניתן הרשות ולא לאחר ולא שום שררה יכולים לחכור :

קנ מי שירר לתוך שדה בתורת משכון וחזר ועשה שטר מכירה ובו ז׳ סעיפים

א (ג) מי שירר לתוך שדה אחת בתור׳ משכונא אין לו בה חזקה אם ירוע שבתורה משכונ׳ ירר לתוכה ג ואם אין שם אלא קול בעלמא נתבאר בסימן קמ״ט (ס״ך) ומ״מ עצה טובה לשמשכן למחו׳ בסוף כל ג׳ וג׳ שמא יבבוש זה שטר המשכונ׳ אחר שישכח הרבר ויטעון

דדין קטני׳ שהגדילו או שהיו גדולים מתחלה שוין הן ואין בהם רבות׳ דמי שאינו אפוטרופוס שלהן חזקה בהיהן ואפוטרופוס שלהן אינו חזקה בהם ג׳ מהן והטור והר״ן לשמייהו דם״ל דלא הוה חזקה בקטנים שהגדילו גם למי שאינו אפוטרופוס שלהן כיון שכבר לידו בקטנותו ומ״ה הוצרכו לכתוב דהאי דינ׳ דאפוטרופוס אינו חזקה לא איצטרך אלא היכא דנתחנה אפוטרופוס על ככסי גדול מעיקרא וק״ל :: מו המחזיק בהקדש כו׳ עד אין לו חזקה כו׳ ז״ל הטור אין לו חזקה שאין חוקה בעבור הקדש שאם ירד שום אדם יאמר הבול׳ שירד בו לקבץ הפירות לעני׳ ויסיה אצלו עד שיצטרכו העני׳ ואם יעמוד קניתיו מעוכי כעיר והלכו לבן למדינת הים בחתר לו א״כ כ״ל אלא כו׳ ע״ם וכפרים׳ מ״ם עוד חוזה : מז דלא יפסידו העני׳ משום דלא מיחה הנוכ׳ כו׳ וכו דות׳ לא״ם מו״רם בסב״ד בחפטרופו׳ דלא מיחה והמחבר דסתם ונכתב שם די״א דהוה חזקה סתם נ״כ כאן ונכתב דאם יש לבן נזכרים דהוה חזקה ודו״ק : מח המחזיק בכל קבל י״ח דלא הוה חזקה שם בחלוסי אנורה כתב לא חזקה ויסיה בשעתא כי הן חזקה והכ״ל הכיאו בסי׳ זה סי״ב בד״ה דבי ר״נ אין מחזיקין בהו וכתב עליו הב״י נ״ב ולא נהירה עכ״ל בלי טעם ורחיה ורחיה דשעמייהו דב״ו ותור״ם מהו׳ דבין דב״ב אפיסק׳ דבי ר״נ אין מחזיקן כו׳ דמש׳ לחר זה הם״ל דאין ללמוד משם דשבי דבי ר״נ דהיו חזרה המלוכה והטילו אימה יתירה וכמ״ם שם הטור בשם הרא״ם וק״ל : מט והקוניק שהניכור קרא׳ו כו׳ עד אדם שהקוניק בחנוה כו׳ בד״מ הביא לשני הדינים בסימן זה סי״ג וכתב שכא בחזקה שים אחת שעבה כו׳ פ״ם : נ אבל אם נתן המנוה לא׳ בלי אונם כו׳ בל״ל אם נתן בלא יוד ור״ל שנתנה הוא מעצמו לאחר דאלו הקבל לאו כל המיבייהו לתנו לאחר - וזה בלחד מת״ם לפני זה לבשיה לקבל ס״ת אחרת בשקרא׳ו בשלו מיקרי חזקה ואסור לבו לשנות וק״ל :

קנ

ב ואם אין שם אלא קול בעלמא פי׳ בין הבריות אין הדבר מפורסם בבירור אלא קול בעלמא אבל המחזיק עצמו מורה ואומר שבתורת משכון בא לידו ושאל״כ קנאה ואם אומר שים לו על בעל השדה עוד חוב מלד אחר דין זה כתב בסמוך ס״ם :

ב כהוא דמשכן פרדסא לי׳ סניס כו׳ כן הוא בגמר ס״פ איזה נשך ולקמן בסי׳ ר״ס ד״ נ״כ כתב עובד׳ כי אמי וסס כתב לו׳ שני׳ והוא מפש״ה (דף מ״ב) וברא״ה סניה קר עובדא (והא ראי׳ מהרמב״ם והמחבר כתבו נם סס לי׳ סניס) וסטור כתב כאן לעסר סניס ללמד׳ כו׳ שיעסה מקאה בכל נ״ם וסס בסי׳ ר״ה קמי מאוכם סני בנ׳ סניס וק״ל: ג אוכם אלא כמלוה ע״פ דומ׳ לזה כתב הטור והמחבר לעיל ס״ס ע׳ כמי שמכר שדיהו באוכם ומסר מודעא קודם לכן וסס כתב ז״ל שיש לכן דין תלוה ע״פ ואינו טורף ממשעבדי בכם מסר שבידו אלא נתן לכתוב וגם באמן לומר פרעתי בכ״ל ונם דין זה קמי בנמר׳ המעם׳ שהיה אמר להתמושכן מכור לי מזבוגא וסס לאו אכבם סטר מסכנתא וכן כונת המחבר כאן ואסעיף מקודם לכן קמי אכל אי מכר לו אח״כ כרצון נראה דלכל הפסות למעות יש לו דין תלוה בסטר וכן מוכח בתשוב׳ רשב״א בתנו הכ״ל סס סי׳ע׳ במס״ה וכד״מ נ״כ סס בס״ס ע׳ בסטר מכירה שהיה כו ריבי׳ דמסי׳ וכתב סס נ״ל דבאמן לומר פרעתי וליכא למיסר כיון שמוכר בסטר דבך וכך מעות קיבל ממנו ס״ל כמלוה בסטר לא היא דהאי סטרא נכתב אלא כדין כיון דיש במקום זה מקום איסור ריבית כו׳ ע״ם וזהו כונת המחבר שפיש נ״כ סס בס״ס ע׳ ז״ל וה״ה לכל סטר אלא ניתן לכתוב מכח איסור בקניגו אף שהמכירה בטילה מכח המוכר שבא עליו בערמה שמכר׳ אי נתנה תלה לאחר ודאי המעות שנתן לו ונכתבו בשט׳ אי שכתב לו בשט׳ שתם שקיבל מידו כל דמי המכיר׳ יש לו דין תלוה בשט׳ לערו׳ אפי׳ מתשעבדי דקלא אית ליה לשטרא וה״ל לאקשות לאחורי ולידא שיש לו לוקח זה אחריות אנכסי דהמוכר בשיורי של שדה שקנ׳ וזה ברור ופשוט בעיני ולא כתבתיהו אלא שראיתי מנתנמין כזה כיון שכת׳ המחב׳ כאן סת׳ וע״ל בסי׳ רמ״ב בשו׳ בדברי המחב״מ בדין מתנה שמירת: ד י״א שאין לו בה קוק לעול׳ עד״ר סס כתבתי והוכחתי דלא כת׳ הרא״ם כן כ״א במשכנתא והדומ׳ לו דלא נשתנ׳ סס ועכיכ׳ משא״כ בבן אותן ואחרי׳ ומי שיר׳ לנכסי א״א או נר שבתנ״ו׳ לקבו מבכותי ופשת׳ בידו אח״כ נ״ם דאף דבתבל׳ ירידתן לתוכם לא היה לבן קוק׳ מ״מ בפסקו׳ אח״כ נ״ם ושוענין בפני הורי׳ לבע׳ או לאומן ואריס שמכרת לו באמן במינו שהיה אמר אתה מכרת לי שהיה באמן כיון דהשוי׳ בה נ״ם ובשתכה אמם ועכיכ׳ למי שבא לבן מידם וה״ל למעות ע״ם שהמרכתי בחילוקי דינים אלו ודו״ק: ה ואם בידו שמשכנ׳ אצלו שתם כו׳ לרבות׳ כ״כ וכ״ם אם בידו שמשכ׳ אצלו לשנה או שתים ובכבר עברו נ״ם אחר שכלו אותן שני משכנתא׳ דסוי׳ שוקה ועפ״ר מ״ם שם לייסב ל״הטו׳: ו ורוא׳ לעכ׳ הסדה כו׳ לא ששמעי׳ כן בפיו בפומבי אלא לשוף אנלאי תלת׳ שכן היה דעתו מתחלה ומתן בשבו אמינו דלקוח׳ בידי ובכי הוא סדע׳ הטור והמחב׳ בכ׳ פעיפי׳ הללו ומתחילה וכתב בסעי״ז זה שמי שעש׳ כן אף שבכ׳ אכל בדי דמי תביעתו אם ידו׳ לנו שבא לידו המשכנתא׳ בשעת דה״נ כמינו דלקוח דבא אף אם היה טוען לקוחה היה בידי לא היה באמן לדעת קמייתא ובתריית׳ שבשעי׳ שלבני זה אף בנ״ם אחר בלות המשכונה ואם אינו ידוע לנו בלל אפי׳ בקול אוי באמן אפי׳ אתה יאתה במינו דלקוח ואי אינו ידוע בבירור אלא מתח׳ קול בזה כתב בסעיף שאחר זה שבשעת לקוח הוא באמן ולא אתעבר האחר במינו ומעשה שבתב בס״ז ודו״ק: ז צריך להמזיר׳ מיד לפי מאי דמסי׳ הטור והמחבר דמיירי בשבכר אכל בדי דמי התביעה האי מתזיר׳ מיד ל״ר הוא אלא ר״ל צריך לשלם את כל הפירות משעה ראשונה שבלו ימי המשכון׳ וק״ל: ח ולטעון לקוח הוא בידי ובשבועה שמא ומינו בשבא לעשות אמן אם פירות אכל הכא דבא לעשה ן אם בעל הבית בשבועה בדי צריך שבועת היסת לכ״ע וכמ״ם המחבר בסמוך

ס״ו ע״ם

ויטעון לקוח הוא בידי ד כהיא דמשכן פרדסא לחבריה לעשר שנין ולבתר דאכלה ג׳ שנין אמר ליה אי מזבנת לי מוטב ואם לא אכבוש שטר משכונא ואטעון לקוח הוא בידי: ה נתנה המשכן לבנו במתנה וחזר ועשה שטר מכירה לבעל המשכונא שטר המכירה אינם כלום והמעות שנתן יותר על המשכונא ו אינה אלא כמלוה על פה: ו (סור ס״ר בשם הרמב״ן והרא״ם) היכא שירוש שירד בה בתורת משכונא ז י״א שאין לו בה חזקה לעולם אפילו אם ירוש ששלמו ימי המשכונא והחזיק בה ג׳ שנים אחר כך וי״א ח (סור שם בשם הרמ״ם והרי״ז נרבלוני) שאם אכלה ג׳ שנים אחר שכלו ימי המשכונא יש לו חזקה ויש מי שאומר ט (סור ס״ר בשם רבינו יונה) שאם העירו הערים ששדה זו משכונא אצלו ואינם יודעים לכמה שנים אפילו החזיק בה כמה שנים (ב) אין לו חזקה י ואם העירו שמשכנה אצלו שתם ואכלו ג״ש משנה ראשונה ואילך יש לו חזקה רשתם משכונא שתא: יא ראובן שירד לתוך השדה שמעון בתורת משכונא והיה לראובן אצל שמעון עוד תביעה אחרת על פה ואינו יכול להוציאה מידו וכלו ימי המשכונא יב ורוצה לעכב השדה ולאכול פירותיו עד כדי חתביע׳ שיש לו אצל שמעון ולהחזירו לו אח״כ אם ידוע לנו שירד לה בתורת משכונא אינו נאמן אפילו אם החזיק בה ג׳ שנים יג אלא צריך להחזירו מיד כיון שכלו ימי המשכונא ואם אינו ידוע נאמן על תביעתו האחרת במיגו שהיה יכול לכבוש שטר המשכונא יד ולטעון לקוח הוא בידי ובשבועה ורוקא שאכל כבר הפירות כדי התביעה שטוען עליו (ב) אבל אם בא לתובעו קודם

ב אין לו חזקה כ״ל דנזה כ״ל מזרי׳ ורו״ק וע״ל ס״ם סי״ו ומ״ם סס סיי׳ כמסו׳ מכי״ם מ״ב סי׳ ק״ן ובמסו׳ המרמ״ן בסון סי׳ קכ״ם: ג אבל אם בא לתובעו קודם שיאכל הפירות כו׳ לפי סנם אסור כתב דין זה בתחם בשם הר׳ חיים ולעע״ד אינו אתא לכן מוכרח אלי לסתריך. לבאורה משמע מדברי הר״ר יונה בפשוט דבאלי קרקע ממשלאלי כיון דקרקע בחזקת בעליה קיימא וכ״כ בסמ״ם ס״ק ע׳ בשם דבקרקע אף שכבר המזיק בה נ׳ שנים אמר שני מתשכנות׳ לא שייך בה תפיסה כמו בשמכון דמשלאלי׳ דנאמן לטעון עליו עד כדי דמיו בתנו דלזקת וכיון דחזר׳ דלא לקחה הרי היא עומדת בחזקת בעליה אלא שיש לו תנו ומנו כזה לא אמרי׳ כו׳ עכ״ל וכן רא״ה כר׳ ירוחם סוף כתיב כ״ו ז״ל וסורו הנלוגים שכל מלוה על המשכון לא יפרע אלא בשבועה שיתומים קטנים אפי׳ בשעת שמא אפי׳ המזיק נחיי אביהן וכנר כתבתי בדיני קרקע בחלק שני (חפשתי שם בדיני קרקע בחלק שני ולא מצאתי דבר) כי קרקע מעולא דאינם דעלמא אי׳ יכול לטעון כך וכך יש לי עליו אפי׳ משעה תנו ויכול לומ׳ לקוחה היא בידו ומוכח מעובדא דרבה בר ברזום בגמרא דאפילו המזיק בקרקע בחיי אביהן וטוען כך וכך יש לי על אביהן מאזיר׳ בקרקע ליתומי׳ ולכשיגדילו יטענו עמהם ואם טען שבתורת משכונא נמצ׳ לידו והיה בחיי שיכול לטעון לקוחה היא בידי נאמן לומ׳ כך וכך יש לי עליו כיון מלו׳ בשטר כיון מלוה ע״פ ואם הוא בעיין אפי׳ לטעון לקוחה היא בידי מאזיר׳ בקרקע ובשיגדילו יטענו עמהם עכ״ל (ומ״ם ומוכח מעובדא דרבה בר ברזום ר״ל דקאי׳ ליה לאם לית לרבה כ״ם דבבר אכל פ״ל ליתי לכ״ר ולטעון כן שיאכל לבנו וכמ״ם לקמן בשם הנם׳ מבדכי ריש כ״ב שמוכיחים כן אבל בבר כתבתי לקמן דאין זו הוכח׳ אלא מדרבה שמעת מהם מיבנא ומ״ם

אבל לא בשירא כללאלאלא כיון משלאלים לקרקע דבר לי קרקע בשמזיק בה נ׳ שנים כמו משלאלים בירחתא בס״ם ופוסקים בכתה דוכתי ומ״כ כיון דקי״ל לעיל סימן ע״ב ובאר דוכתי סוגי דבמשלאלים מהני תפיסה לטעון עליהם מוב יש לי עליו מתקום אחר ונאמן עליהם בשבועה עד כדי דמיהן פ״ם בקרקע ובראה לעע״ר דה״ר יונה פ״ל נם במשלאלים כן ומ״ל כמ״ם הבעל המאור ריש ב״מ ובקצת נמוגים שבכנא המרדכי ובנם׳ מרדכי ריש ב״מ דאף במשלאלי לא יוכל לטעון זה מחת זה מבוס דהוי מנו ממתון למתון וז״ל ובנם׳ מרדכי ריש ב״מ מבאתי בתשו׳ ר״ה דלא אמרינן מנו ממתון למתון וכן פסי׳ לרבני רבנ׳ שפורק וכתב דכל מנו תלוי בשותו דבר עבת ובראתר מנו דאי בעי אחר לפר״ם כי אחר בשבנו כו׳ אבל ממתון למתון לא הא לא דמיא אלא למאן דאית ליה מרשא בהשבנתא מרשונן ואבלה שנו מוקה ובטון על דאונן כיון שאתה דר בו אלי הוא דלא מסיתון על אותו בית שדר בו דאונן בתנו דאי בעי בנים לשם מסכנת׳ והיה טוען על מרשא דמשכנת׳ לקום׳ הים בידי ובזה מהיתן בה וריבכ״ל תירן כו׳ עכ״ל וכ״כ עוד הנם׳ מרדכי שם וז״ל וז״ל דה״ם בתנם כשות שתכרתי לך כשותי אי פירות בתנם בשיבנו תעות בכנר תעות ובזיין בשם למיתר מנו דיל לפר״ם אבל אחר דנרים אין יכול לתבוע רחי מכר לו לאותו תקן נדתים אי״ל כן ורואים מש״ה דרב׳ בר ברזום הוא בעיק עלי׳ קלא דאבל מרעא ריתחי כו׳ ותחיק אבילנא מיעור אזי בתנו דאי בעיב׳ למיבא לקוחה היא בידי אבל אם אחר אנו תופסי׳ בשביל תשותי אבת׳ מיי׳ לי לא סיבנו אומרי׳ מנו דהוא מוכה ואין לבקשות מהני עיזי דאבלי מושלי דהתם בעל הבנו פיש מוכה דאבלי קנת כו׳ ותכתתי בשם רבני״ם דבשבו עיזי שבני דבא נוגן בשתן מתוזלי ובוה הבעיזי כתו המזבלי אבל בשאר עבדיני׳ אין אדם יכול לעכב משל מבירו זה תחת זה וכן פירש״י בבי בזקקי׳ לתובע תבלה כו׳ עכ״ל ותכיבו כ״ל בקרם לעיל סימן ע״ם סעיף ר׳ הרי להרא״ם דבוקים אלו מבלקים כין קרקע ומשלאלי וס״ל דנם בשלאלי הרין כן אבל אם אמרינן מנו ממתון למתון וגם מוכח מהנם׳ מרדכי כתו שבתבתי דאין סבבא לחלק בין קרקע לשלאלי׳ דאל״כ מאי דאמיה מיימיתעובדא דרבה ב״ם דלמא שבני קרקע אלא ודאי בה״ם דבר לי קרקע בשמזיק בה נ׳ שנים כתו משלאלים - ומ״כ לתאי דקי״ל

ויכול לתפוס משלאלים תחת חוב אחר ה״ם בקרקע בשמזיק בה נ׳ שנים:

וא״כ כ״ל דנם ה״ם הסו׳ ו״ל ומיהו בת״ם ר״ר יונה דוק״ל שאבל בבר הפירו׳ כדי התביעה שטוען אז הוא נאמן לעכבם בתנו בתנו אבל אם נא לתובעו קודם שאבל הפירות אז אינו נאמן לעכב הקרקע בתנו דלעיל אלא מינו תנו אלא בתו שבא לזכו׳ בתתון תתו׳ שהיה יכו לזכו׳ בשותו תתון עבתו בשבנם אחרת אבל הכא מיר בשהורים אבלו ימי המשכון׳ הקרקע היא בחזקת בעליו ואין לבתמינו

ס״ו ע״ם

ס קודם

לאחיכו דתביעה מאחרת בתנו דלקוח הוא בידי אב"ל לאו דוקא קרקע דזיל
אחר שעתא הא שעתא דלא אחרינן תנו אחחון לאחון גם בחלטלים שייך
כן לומר מיד שטרום אכלי זה אל אלוני כל היכא דאתי ברשות דאחר לאיתא
ואין לאחיכו בתביעה מאחרת בתנו דלקוח הוא בידו • וה"ם הקרקע הים
בחוק בעליו הוא לאו דוקא אלא מהום דמיירי בקרקע כתב קוסם דחילתא
דקרקע בחזקת בעליו וה"ם בחלטלים ואין לומר דאמרי חלטלים אסם
אחת ידו הכא הי קרקע אחת ידו הים בחזקת גם נ"מנים ומי שים לו לב יבין
דאין שום כלל לאלק בין קרקע לחלטלים הוא • ועוד דאם שעתא הוא
דאין אומרי' תנו אחחון לאחון' דכלו זה מיד שטרום אסום אל אלוני א"י
לחפצו דמי אחר לו אותו אע"ג שים לו כלי זה כו' וכמ"ש הגמ"ת אבל בשאר דברים א"י
לחפו' דמי אחר לו אותו אע"ג שדמים שיוכל לומר כך ודאים אחרת ה"ה דדבר
בר מרשות הוא' וה"כ אי ניחא דה"ר יונה דה"ל דוקא בקרקע כן ולא בחלטלי'
אבשרך לומר דה"ל לה"ר יונה דאע"ג דבחלטלים נמי אמרי' אאן שה לך
וכדאיתא בפרק אלמנה ניזונית (דף נ"ח ע"א) מ"מ מהני בים תפיס'
לענין היכא שנתן ברי אחייב לו והא ליתא שהרי כתב הרא"ש ע"ב דכתובות
גבי חרי ואחרי ביכו ולא חבגינ'ים ולא קרעינן ליה פירש"י וכ"מ אי תפס
ואם דאחני אחרי' בע"ל שנתן ברי ואחנאתי כתוב בשם ה"ר יוי' דאחרי'
לא אחני אראחרי' בע"ל אלמנה ניזונית גבי אלמנה שתפסה דאחרי' לא אאן שה
לך ולא אחניא אחיפה אלא מיירי הכא בשאחיפיסוה ב"ר או שהאחיפו אלום
קודם שבאו שטרים כו' ואין אחם בכל אלו הדברי' דהתי' אלמנה אסת' לעצמה
מיירי לענין אפס הוקרו הנכסים כו' אבל כל היכא שאוחזק בחלטלים שונין
ברי אין כח ביד ב"ר לחוציא' מידו עכ"ל ואחיאו ב"י לעיל אי"ח ס"ל ונם
אסור עצמו אם אניא דברי ה"ר יונה והרא"ש אלו • הנם ים לאחוק ולומר
דה"ר יונה מיירי אם שתף בשרים דל"ל אנו וכ"כ אב"ח אם נשי"ח דנתפס
אלא בעני' עשים דאמור' הר"י אחמר אחר אחיפה דאחרי' עכ"ל אבל לע"ד לא
פסיר' ואין אפק אבאלם אחבר"ם אז דברי הגה"ת אבל אם אבאתי דה"ר ליירא
אמי איקפי אם אנו אמוריתא א"ו אנו אחחון לאחון לא אחרינן ואחרי
אי אחר לו אז אים לו אותו אע"ג כ"ב לא אחני אחיפה אפי' בחלטלים דבאלמא
אם הים יכול לאים אחפ' לאנאחו הים יכול לומר אני אחזיק לעצמי זה אחת זה
אבל כיון דאחרינן אאן אם לך לא אחני אחיפה כן הוא דעת הגה"ת ולדעתי
אזו ג"כ דעת ה"ר יונה שכתב דאחיפה' לא אחני' אראחרי' בע' אלמנה ניזונית
אאן אם לך כו' והשיגו שכתב ה"ר יונה אחם אחיפה' לא אחני' ולא הזכיר כלל
דלא אחני' כיון דלית ליה אנו אלא ס"ל דאחיפה לא אחני' לעולם ועוד זיל
אחר שעתא' דכיון דס"ל לה"ר יונה דלא אחרי' אנו אחחון לאחון וס"ל לה"ר
יונה דאחיפה' לא אחני בחלטלים אחיפה דאאן אם לך אפילו היכא דשונין ברי
ס"כ אפי' אם' כאלו הוא ברשות בעליו וה"כ כיון דאחרי ר' ירוחם כתב ו' מ"ה דלדברי ר' יונה אחניא הרא"ש
ע"כ דכתוכו' אפי' ס"ל אנו לא אחני' אחיפה ואנאתיו בספרו אח"כ איתן כ"ל
ואע"ג דהוכחתי אם שים שעות בדברי ר' ירוחם שיינו בא"ם אם דלהרא"ש לא
אחני' אחיפה אלא אחום אנו הא ליתא וכאן אבוכאתי דלהרא"ש ואיתקו
אחיפה בשאר אבאר אפי' ס"ל אנו אבל אם אנאה אחרינן דלא ה"ר יונה לא
אחני' אחיפה אפי' ס"ל אנו דברי אחתים • וה"כ כיון דנחבא' דהר' לאחתים
אזיל דס"ל אף בחלטלים כן ס"כ אבן דקי"ל דבחלטלים אחני' אחיפה ולא
אחרי' דאוי אנו אחחון לאחון ואע"ג דאי' לאום לעצמה אחלטלים מ"מ
יוכל לאחפו' עד שיעבר לו אחזו ואחיפה לא אלי בשותא ס"כ ס"ה בקרקע
בשאחיק אלא שים :
ועוד יאים דעת ה"ר יונה איך איאים מ"מ אוכא
אהרא"ם ואשא"ב והרא"ב ' ואם' ואנאם"ת ואם' יוסף אלוי והרא"ן
והרא"ש וכ"י ד ולא ס"ל אבי ד"בריאם איקר וכאו איתבאר דאם ר' יונה ואנאת
אזר' דלעיל אעבריי אף עובר' דרבא ב"ם אבאר אבל אבל אי לא אבל אי"ל לומר
אבי אופאים בכיל אעותי • ובזראי אבל הפוסקים הכ"ל אולקים על זה •
אהרא"ן כתב בארוכין ערק אז"ם וז"ל ואעאבי לאם ליה לרבא בר אראוה
לאיעבר אבי אי אאנאם בחנו קודם שיאזיר' לירם ובאאן אר בדי אקרקע אנו
ראי בעי אאר ובינא' כדי' דעיזי דלקאן ודאסוא בברא דאבל אביב' דאשבאת'
ולא בעי אאחבעי כיון דאיכא אנו ובראא דכיון דקאבים אום ולא אזאקינן
לפרוע אאן אר שיבדלו ליכא אנו (אין אירו' זה בראא איקר בעיני אלא ל"ל
איקר אירו' ה"ר יוסף אלוי אבים לקאן אף בקאבים באאן איכא דאל"ל אנו
וכן הוא לאריא דעת הרא"ם פ"ר אא"ם שערי' ר"א ע"ם ורו"ק) אבל לדאם בבאונים
ל"ל אאוארים אחלום אל אאאבן אן אחר אאר אאר אא

ט קורס שיאכל הפירות (סור פ"ו נסס ר"י) (י) אינו נאמן לעכבר הקרקע בידו :

ה ואם אינו ירוע שירד בתורת משכונא אלא שיצא עליה קול בכך אם יצא הקול קור' שהחזי' בה אינו נאמן לטעון לקוחה היא בידי ואם יצא הקול לאחר שהחזיק בה ג' שנים אם היה טוען לקוחה היא בידי נאמן יוד אבל אם טען שיש לו עליו תביעה אחרת ורוצ' לעכב הקרקע עד שיאכל כרי התביע' במגו שהיה יכול לטעון לקוח' היא בידי אינו נאמן שהורע כח המגו כיון שיצא קול שירד בתורת משכונא לפיכך לא היה חפץ לטעון לקוח בידי :

1 (ה) כמו שהרין בין ראובן ושמעון כן הרין בינו ובין יורשי שמעון אם מת שמעון ובא לטעון כנגד יורשיו יא שאם הוא בענין שיכול לטעון לקוח הוא בידי נאמן גם על הפירות שאכל עד כדי התביע' ואם אין יכול לטעון לקוח הוא בידי אינו נאמן גם על התביעה האחרת אלא שבזה יש מי שאומ' * (פור פ"ו נסס רבינו יונה) שיש ביניה' שהאב משביעו בטענת ברי בין בעיקר הטענה שהיא התביעה האחרת שיש לו עליו יב בין בטענת מגו שהיא לקוח' בידי אבל כנגד היתומי' שאין להם טענת בריא נוטל (י) בלא שבועה ויש מי שאומ' * (פס נסס הרא"ש) רבל מאי דמצי אבוהון למטעון ולהשביע טענינן להו ליתמי (י) אפילו בשמא :

ז ירד לתוכה בתורת משכונא ואכלה ג' שנים (ח) ואין ערים שבא לידו בתורת משכונא ואומר שעריין יש לו להחזיק בתורת משכונא כ' שנים נאמן במגו דלקוחה היא בידי יג (ח) אפי' אם טען המלוה שטר משכונא היה לי ואבד :

א כל

סיס רב' נ"ס מוכר' ליסנע מעסר לומר דבימי רבא כ"ס עדיין לא נתקנס מבוטת פיסת ומירן זס מוזכר בכסס"ת סס לו סמין כסנמיקל מעבת מחמ כמ"ס מחוסמות ובעס"ת ומאר עוסקים ונלעס"ר מנס מחוסמות יכולים לערס כמ"ר יוסף מלוי וכמ"ס דקמי מעירות דלסכמ לענין מיוסיל מחנו מיאכל מיר בלא מבוטת מנא ליערע מיחומים אלא דקמיא לבו דמ"ת מכתי יסנע מלף בחמ מבכר מכל ומדברי רבא נ"ס מסמע אלא רבא ליסנע לכך עירסנ דמקע נסנמין בחמ ולע"ז מ"ס מרא"ס מחמע לני מירון מרמסון מנס לחמר מאכל המעירות כו' מינו מוכרס לעס"ר די"ל כמ"ס דבא לני מירן מרמסון קמי מעירות דלסכמ • וכן מוכרס דמס מרמב"ם וסמ"ג וסמחבר לעיל סיחן קמ"ס מעיף כ"ב ולענין עירות דלסכמ מס מסקסס המרמ"ר דסמ"ר מרך ליסנע מבוטס מרמ"ר כי מס מסורו מנמוני' כבר ומכתי מס מס לעיל סיחן קמ"ס מעיף כ"ב מ"ס מבל בסרמ"ס כ"ל מ"ס הס"מ ומבוטס זו לא מרגין בקרקע מיסו לענין דינא כבר מליתי לעיל מי' קמ"ס מכ"ב ומבוטות מנמוניס מייכא מלף בקרקע ומבוטות פיסת ליכא כיון דמין ליתומים אלא מחמ וכמ"ס לעיל סיחן קמ"ס מעיף כ"ב ד מינו נאמן • וס"ס נעירות מאכל מינו נאמן כמסורת בח מחנו כמיוכא קול וכמ"ס לעיל ודלא כסמ"ם וכבר מסנתי עליו י ס כאו מסרין כיון דאונן כו' מיין בחמוכת מחרי"ם מי' מ"ס ו בלא מבוטס מ"ל מי' קל"נ מ"ס מעילו בחמ כו' מ"ע לעיל מיחן קמ"ס מעיף י"ב : מ ומין עדים מבא לידו כו' ונס מין קול דבקול מורע בח מחנו בדלעיל מ"ס : מ מפי' מס מומן בחלוס • ומיין בחמ"ס מר מעסר מעמקו דלא כר' יוכה מחוס דס"ל יחיד מ' מר לעמוקי מר' יוכה כו' אבל בלחמת רמיתי דעת בעל הלכות כו' יוכה וכ"ע רמב"ן דף כ"ח לחריא דקי"ל כרב זביד ורב עוירא דהא קיבל רב מפי ולא מסדר מיני מכ"ל וכן כ"ל עיקר דכיון דרב זביד ורב עוירא דאינון רבי' ובתראי לא מ"ל כרב יוחנן ונס רב מפא ורב מחי' ורב מפי מחמע דבכי מ"ל וחמ דמ"ל רבינ' לרב מפי אלא מעתה הפי מחכבתא דבור' כו' מ"כ לא מקי מרב יוחנן וכחו מפירש"י דמ"כ מ"ל לתלמוד' לומר הפי אלא מעתה מיד מחר דברי רב יוחנן קודם דברי רב מפא ומוד דמ"כ מסס מס מסקסו המום' ומ"כ כ"ל כמ"ס המום' ומ"כ מ"ע דלא מקי מרב יוחנן לחור אלא מקי נס מרב מפא ומכ"ס לפי מס מפי' מברס"ם דקמי דוקא מרב מפא ומף מפירוחו מינו אמת בדברי המום' דמ"כ ק' ל"ל לחמוס דלא בעי למיחר אלא יהא נאמן כו' מ"ם ומו"ק מ"ח יבים מיך מיסים מוכח מדבריסס דלא מקי דוק' מרב יוחנן • אבן נאמת כ"ל לפרס מסונים בענין אחר דבלאו מ"כ מסס אם דקאחר אלא מעתה בו' דאם מיס נוחא מיס ובחו מסקסו המום' מס ומיחנו בדוחק • אלא נראה דס"ם מסר לנוכייב' קמי כלומר לנכוח מוכו ולא כחו מפירש"י לאכילת פירות אוסר ומיר כו' אלכך אין לאמינו בחנו דאי בעי מעין לקוח דמסת' כיון שחוזה אמינו לקוח אחרי' לים זיל מייחי מסרך ומס מסוגן מירכם לים ודאי מחסר דכיון דעומד לנגוח מוכו כמיכלו ימי המסכוכא ודאי מוסר זמיר לים ומחסר ומסמת מוא דכנים לחסרי' כר' מיאכל עוד כ' מנים אבל בחסוגן לקחתיו אמ"כ ומכר מסר המסכוכא מחמלה נאמן דכיון אלקחו מוב לא נוסר בחסר המסכוכא אמ"כ מיכא דאוחר המסכוכא אינו נאמן בחנו דלקוח מחוס דחיטי' מחמ עחה רוכס לאכול פירות וכנים לחסרי' כדי מיאכל עוד כ' מנים ומחר כך יוכיח מחרו ויאמר מנאתי מחסר ודאיתי כדרכיך ויחל' מה מאכל בחנם כדי מינגנס בו אחוב אבל אי מוי מעין לקוח לא מיס יכו' לחוכיח מחסר לחולם לנגות בו מחרי כבר מחן לקוח אלכך אין זה חנו כלל ודריך אלא מעת' מסכבתא דבור' ובחני בחמלה מנים אלו מיבוק מרמא דא אלא כחס ר"ם דחמיחן כו' כלומר כיון דאמר' כיון דלנוכייב' קמי מ"כ מחמע דמיכא דלאו לנוכייב' קמי נאמן לחמון מיס לי וכ"ם דנאמן לחמון לקוח אמ"כ מחכב' דבור' דלאו לנוכייב' קמי דהא בחמל' מנין מיבוק אלא כחס ס"ב דנאמן לקו' דנאמן לחמ' מחמ לי' דכל מיכא דחמן מחר לי

ומכר אף אם מוחן אמ"כ לקוח אינו נאמן מחמ דאמרי' לים זיל אייתי מחרך ומע"ג דים מוקם בנ' מנים אינו כחמוחן לקחתי מחחלה אבל בחמוחן מחכון מיס בידי מחחלה בחסר ולקחתי אחר כך אינו נאמן אלא כריך להביא מחר המסכוכא וכן זמן מחסר אין לו מוקם אבל אחמ דאחרת דוקא בחסר דלנוכייב' קמי לא מוני לאיחר אירכם לי אלמא דהיכא דלאו דלנוכייב' קמי מוני לאיחר אירכם לים קנינא ודא דלא עריך בלאו אבי דיחמון לקוח מוא בידי אחחלה ל"ל דלהא לא מחו רבנן דכל מחכבתא דבור' דבור' אלא אינ לים • זה כ"ל בדור בפי' הפונים • וכזה ניחא הא דכאן אבי דחמ דחסר דחמ ר' יוכנן ובחס"ם מ"ז בני מכירות אחס כחב דנאמן בחנו ובריך לדוחק ולומר דחס כחחב אחר מחכבת אבי' ר' ובחס"ם דכאן ובחס"ם דחחס בחכירות דחסר דחכירות לאו לנוכייב' קמי אף ר' יוכנן מודה ודו"ק : מוב מבאחי כדברי לחריא בבל הפיחור כאוף דיני מוחחי דף מ"ב מאלכ מל אבי' ר' ומחחל כרב זביד ורב עוירא ועוד בחב חס אמ"כ מכן מחר ר' מחס בר מכון ואי' דלחסר לאו לנוכייב' קיימא כנון מחכבתא דבור' דבחי בא בחחלה מנים אלין חיבוק אבאל דא אלא כחס ומע"ג דבחחכבתא אחא בחרעא דלית בא מחקא וכ"י נאמן לומר לקוחה היא בידי דקי"ל מיבני לים לחחויי ומי אחר חסרא הוי לי ואינרכם נאמן חחוס מנו אבל חחכבות' בבכיית' לנוכייב' קמי ומוחר זביר נים ומכבא מוא דבבחי' ולא אחרי' מנו ובחי לחסרא אבל אף לא מבנחי חס מחחלה דרבינ' קמי כוחים דרב יוחנן דהא לע"ז מחיר קמי כרב זביד ורב עוירא' ואחר דוחר בחחת ח"ם אח"כ בחס ר"ח בר מכון ור"ל דלא"ז ורבינ' אבר כרב זביד ורב עוירא' : ואף אבל זה ל"ל בדור מ"ח לא מלאני לבי לחלוק אל הרי"ף והרחב"ם והבחחבים אחריחס אף כיון דר' חחס בר מכון והבאל הפיחור והלכות גדולות ורחב"ן ור' יוכנן חולקין עליחס ואחלי דברבי ביבחו ונס בראחס עיקר בחס"ם בדברים ובחס"ם ס"כ כ"ל ע"כ בנים לחורות דחוי חפיקא דדינא והלכך בחחכבתא בבכיית' אבל המלוה מריין הפירות אל אחי בנים רק רוצה לאבול מחקי' מינים הקרקע ובותבי' אותם לנוס הקרקע בחזקת בעלא עומד' ובחמ"ם אבל בחחכבתא דבור' אם בכירות נאמן בחנו לחפיק

ט (יב) אינו נאמן לעכבר הקרקע בידו :

ה ואם אינו ירוע שירד בתורת משכונא אלא שיצא עליה קול בכך אם יצא הקול קור' שהחזי' בה אינו נאמן לטעון לקוחה היא בידי ואם יצא הקול לאחר שהחזיק בה ג' שנים אם היה טוען לקוחה היא בידי נאמן יוד אבל אם טען שיש לו עליו תביעה אחרת ורוצ' לעכב הקרקע עד שיאכל כרי התביע' במגו שהיה יכול לטעון לקוח' היא בידי אינו נאמן שהורע כח המגו כיון שיצא קול שירד בתורת משכונא לפיכך לא היה חפץ לטעון לקוח בידי :

1 (ה) כמו שהרין בין ראובן ושמעון כן הרין בינו ובין יורשי שמעון אם מת שמעון ובא לטעון כנגד יורשיו יא שאם הוא בענין שיכול לטעון לקוח הוא בידי נאמן גם על הפירות שאכל עד כדי התביע' ואם אין יכול לטעון לקוח הוא בידי אינו נאמן גם על התביעה האחרת אלא שבזה יש מי שאומ' * (פור פ"ו נסס רבינו יונה) שיש ביניה' שהאב משביעו בטענת ברי בין בעיקר הטענה שהיא התביעה האחרת שיש לו עליו יב בין בטענת מגו שהיא לקוח' בידי אבל כנגד היתומי' שאין להם טענת בריא נוטל (י) בלא שבועה ויש מי שאומ' * (פס נסס הרא"ש) רבל מאי דמצי אבוהון למטעון ולהשביע טענינן להו ליתמי (י) אפילו בשמא :

ז ירד לתוכה בתורת משכונא ואכלה ג' שנים (ח) ואין ערים שבא לידו בתורת משכונא ואומר שעריין יש לו להחזיק בתורת משכונא כ' שנים נאמן במגו דלקוחה היא בידי יג (ח) אפי' אם טען המלוה שטר משכונא היה לי ואבד :

א כל

שפתי כהן חושן משפט קנא קנב הלכות חזקת קרקעות מאירת עינים

שקרקע עור ב׳ סכים מכל מם לאחר מאכל מ׳ סכים מושן הלוה מלא מ׳ל לאכול
רק ג׳ סכים רס״ל מחלוה מוסוק נפירות מאכל מע״ג דלית ליה מנו כגון
שמכל בעדים ומע״ב רחמו עדי מסמר וירמה לכ״ד מלא יוכל מחלוה לגרר
דכריו דנכסי״ב ליכה למיס״ל לאמרומי לכי ליכה ומפקי׳ מיני׳ מיכה דל״ל מנו
ובדלק׳ מי״ז מ״מ מכא כיון דלמרי״ף ורמ״ם ורמב״ם ומיימ׳ מ״ל מנוי
דלקום לא מפקינן מיכים מפירו׳ מאכל
אף כמשכנת׳ ובכריות׳ ורו״ק :

קנא ה מכל בנכסי מלוה ים
לו ראים כו׳ כן עיק׳
ודלא כמ״ם בב״מ ולא ידעתי מילמ
שנק דבדי הרי״ף ורמב״ם ורמ״ם
ומתך מנמו מרעת הרמ״ם למור ע״ם -

קנב ה חוק מבן הגזלן מיין
כמנו׳ רמ״ם מי׳ י״ב
דף ל״ו ע״ב :
ה כמנכם

קנא דין אלו שאין אכילתן ראיה ובו ג׳ ס׳

א ° (ברמב״ם ר״פ י״ד דסוטן) ה כל אלו שאין אכילתן ראיה
אם הביאו ערים שמכר׳ להם הבעלים שדה זו או נתנ׳ להם
במתנה ראייתן ראיה ב חוץ מהגזלן ובעל בנכסי אשתו באיזה
נכסים אמרו ג בנצ״ב או ד בשדה שייחר לה בכתובתה
ובשדה שכתב לה בכתובתה ובשדה שנתן לה משלו (ה) אבל
בנכסי מלוג יש לו ראיה :
ב אשה בנכסי בעלה שהביאה ערים שמכרם לה ו נתבאר
בטור אבן העזר (פימן פ״ם ס״ם) :

ג ° (מם ברמב״ם ר״ב) בזלן כיצר כיון שהוחז׳ בזלן על שדה זו ז אע״פ שהביא ראיה בשט׳ שהור׳
הבעל בבני ערים שמכר לו שדה מ ולקח רמים והבעלים אוסרים לא מוכרנו אלא מפני
היראה הורינו לו מוציאין את השדה מידו ואין לו כלום (ומם כתב לו ם מחריות ונכסים ר״ה דקנס
ד (מסור ס״ג כמם ר״ם) ואם העירו הערים שבפניהם מנה לו כך וכך ו (נחמות) מוציאין השדה
מיד הגזלן ומחזירין לו הבעלים הרמים :

קנב ° (מור ס״ם) ויש מומרים דאם ראו מעדים נתינת המתות ולא מסר המוכר מודעה תפלה
דקיימא לן ח תלוה וזכין וכנ״ל מיקר ופיין לקמן סימן ר״ם בדיני מסירת
מודעה :

קנב דין אלו שאין להם חזקה ומתי יש להם חזקה ובו סעיף אחד :

א כל אלו שאמרו אין להם חזקה ב בניהם יש להם חזקה שאם אכלה הבן ג׳ שנים ז
וטוען שהבעלי׳ מכרו׳ או נתנה לו יש לו חזקה ג אבל אם טען שהיא ירוש׳ לו מאביו שאכלה
שני חזקה אין לו חזקה (וכן בן מכן אם טוען מירמה מאבי אביו) ° (כ״ב מסור) וכן מי מולם אבל אם מען בן
מבן ד מירמה מאביו יש לו חזקה) ואם הביא ערים שהורו הבעלים לאביו שמכרה או נתנה לו
° (כ״ן רמב״ם מם פי״ד דין ג׳) מעמירים השדה בידו ה (וי״ם ° (מם ברמב״ם ד״ר) דאפי׳ לא מני׳ ערי׳)
רק מאמרו בפיהו מודם לאביהו שמכרם לו נאמנים כמנו מביו מומרי׳ לקוחם בידיהו ° (נמי׳ מלאני
מם ס״ג) (ה) חוק מבן הגזלן שאע״פ שהביא ראייה שהורו הבעלים לאביו שמכרו לו אינה
ראיה כמו שנתבאר : הגה

קנא ה כל אלו מאין אכילתן ראיה כו׳ פי׳ כגון האפטרופסים
והמומפים והאומנים והאריסים וכהיכך דקא מסיב
בסימן קמ״ט וק״ן וכן בן דקמני׳ מם הרמב״ם ג״כ לפני זה בסי׳ ג
ע״ם : ב מון מהגזלן מעמו ומיגיכו כתב המחבר בסמוך בס״ג
ובעל בנכסי אשתו הטעם מוס דיכול לומר לא נמרתי בדעתי
להקנות לו אלא לעשות בחת רוח לבעלי בתכוונתי ודוקא בנכסים
הפומדים ברשות בעלה בקיים מטא״כ בנכסי מלוג בתוקפין בעלה בקיים
בחריות שלה ולא שייך בו ס״ם אם ים לבעלה ראיה מעדים או
מחסר שבידו שמכרה לו מהבי
ליה : ג בנכסי ג״ב בו׳ ברמ׳
דר״ל בחן בנכסי לאן בדו׳ שהבני׳
לו שדה בבדוניה והבדוניה
בקרא ג״ב במבואר בא״ע ר״ם
פ״ה : ד בשדה שייחד לה
ר״ל אם קנה ממנה שדה שייחד
לה תחת המטלטלין שהבנים׳ לו
בבדוניה׳ ובשדה שכתב לה הוא
מה שכתב לה שדה על מנה אם
מתים של כתובה שתהא לה
מהותיקי לגבות כתובתה ממנה
ה ובשדה שנתן לה משלו
במיימוני כתוב שנתן לה בשום
משלו ור״ל בנגד תוספות כתובה
שמוסיף לה על המנה ומתחייב
וכתב לה שדה זו מהא מיוחד׳
לגבות ממנו התוספ׳ ועד׳ ופי׳
התו׳ בשם ר״ת לשלשה שדות
האחרונים ועיין בת״ת מה שכתב׳
בביאור דברי הרמב״ם בם״ל
מהל׳ מכירה ובם הרשב״ם שפיר׳
בענין אחר בת״ם בדרישה ע״ם
ומיירי כאן שקנה ממנה א׳
מהשדות הללו ונתן לה

שטר עליו שתגבה המתות מנכסיו אח׳ מותו או לכתשתנר׳ דהא בכל הני לית לה לגוף השדה כ״ל לאחר שתתאלמנה או תתגרשה
ופש״ר : ו כתבאר בטור אבן העזר ע״ם בסימן ע״ה בטור ובדברי המחבר ס״ם דמחלק וכתב אם קנתה המתות
שמוגים דאז אין קניגים כלו׳ דמני׳ לאיתר הבעל דבדי לאוניאו המתות שנגנה מתני מבדתיה לה ואם קנתה המתות שאינן מתוגין קניגים
קנין גם בסי׳ זה כ״ב בטור (ע״ם בפרישה שבתבתי טעם לחה מילק בקנה ממנה שדות ולא מילק בלוה ממנה וכתו שפתם המחבר לעיל
בסימן קכ״ז) ונתבאר מזה דאם יש לה עדי׳ או שטר דנתן לה בעלה שדה זו בתתנה קנתה בכל ענין דהא לא שייך טעם הנ״ל . ומ״ה
דקדקו הטור והמחבר וכתבו כאן שמכרה לזו בגזלן ובבעל בנכסי אשתו דלפני זה כתבו ג״ב ונתנה ופש״ר : ז אע״פ שבריא
דאיה בשטר גם בבעל בנכסי אשתו ואשה בנכסי בעלה לא מהני שטר ולא כתבו הטור והמחבר בגזלן אלא משום דבגזלן יש פלוגתא
בגמרא דלרב מהני שטרא קמ״ל דלא קי״ל הכי ופש״ר : ח ולקח דמים ס׳ בשטר כתוב כן שהוד׳ בפניהן שמכר לו׳ בשדה
גם בכל׳ קיבל דמי שמכירה אבל אין כתוב בשם׳ שבידו שראו כתינת המתות ומ״ה מסיק וכתב דאין לו כלו׳ : ט
אחריו׳ בנכסים י״ל דקנה ז״ל הטור גזלן שאינו חורם בנשות על עפקי ממון אלא שבוזו׳ גזלן על שדה זו ודאי כי
כיכי דאמרינן אם הוסוק גזלן על שדה זו יש לו חזקה על שדה אחר׳ שאין ירא לאמו׳ כו אלא בשדה זו שמוסר בנשו עליה
ה״כ אין ירחים לאתות כו על שיעבד בנכסי דשיעבד בשדה אחר׳ דמי הלכך אם כתב לו שיעבד קנה משא״כ בהורם בנשו׳ על עפקי ממון
שבו׳ גזלן לבל דבר לא מהני ליה כתיבת אחריו׳ דגם זה בחוזם כתבאה אב״ל הטור ומו״רם בשתם וכתב די״ל דמהני מוס דקאי על
דברי המחבר שהתיל בשעיף זה בגזל שדה זו ודו״ק : יוד מוניאין בשדה מיד הגזלן כו׳ כן הוא דעת הרמב״ם דהגזלן אין הגזל
צריך לאסר מודע׳ וכ״ב הטור בשמו ז״ל כיון שהוסוק גזלן על שדה זו ול״ד למאכם את מכירו עד שמוכר לו שדהו שזה הנם מיגו רוצה
לגזול ולא גזל עדיין כלו׳ לפיכך אם לא מסר הנאכם מודע׳ מכרו קיים אבל זה שהוסוק גזלן המכר בטל בלא מודע׳ וא״א הרא״ש ז״ל לא
כ״ב אב״ל הטור ועד״ר כאן וכפי׳ ר״ה שם הארכתי לבאר טעם פלוגתתן מהגמרא : יא תלוה וזכין כו׳ ר״ל שמכר אותו בחנם פ״י
שתלוהו אותו הלוקח על הכתב ואנה אותו עד שמכר לו הוה וזכיו׳ וס״ם דאמרינן אנב שמכבר מתנותו וזוזי שקיבל מלוקח זה נמ׳ והקנה
לו ופ״ל בפי׳ ר״ה בטור וכדברי המחבר כתבארו דיני׳ הללו בפריכות :

קנב ה בניהן יש להן חזקה כו׳ ואפי׳ בכן גזלן ואביו הגזלן עדיין חי ולא אמרינן דמוסוק ירחת אביו הגזלן ירא לאתות בבנו וכ״כ
בד״מ ע״ם ופ״ל בפרישה ס״ם קל״ד טעמו של דבר בהגהות מו״רם וכתב״ם שם בסמ״ע : ב ושוטן שהבעלי׳ מכרוהו
בו׳ ז״ל הטור ואפי׳ אם מודה שבאה ליד אביו בתורת אומנו׳ או אריסות או גזלנות אלא שטוען שקנאה אח״כ יש לו חזקה : ג אבל
אם טען שהיא ירושה לו מאביו בו׳ ואפי׳ אם אכלה גם הבן אח״כ שני חזקה לא מהני מוס דה״ל חזקה שאין בתה טענה : ד שרשה
מאביו יש לו חזקה מוס דטוענין ליורש כל מאי דהוה אבוהון מני לאטענן ואלו הוה אביו קיים הוה נאמן לומר שקנאה כיון דלא הוה גזלן
והשויק בה ג״ם או דר בו יום א׳ וכבו הטומד בחקומו בה בו ג״ם וכדלעיל סי׳ קת״ו ולזה כיון ג״כ המחבר בת״ם בסעי׳ זה ז״ל וכן בן גזלן
אפי׳ בא בטענות אביו יש לו חזקה אבל אם בו׳ בחנא מ״ם מו״רם כאן מיותר הוא כיון שבתבו המחבר ענאו אחר זה ומור זה שיטבא
כתב כאן מוס דגם הטור כתב כן והמחבר נחסך אחר סדר לשון הרמ״בם דפי״ד משטון דבתבו על הסדר מתחלה כתב כל״ דין בן גזלן
אחר כך כתב דין בן בנו של גזלן (ויוד י״ל דקת״ל כאן דאף באומן וכיוצא בו סדין כן) : ה הנ״ה וי״א דאפילו לא הביאו עדים
בו׳ ור״ל שאין לבניהן עדים ס״ע ז אלא שהן עצמן טוענין כן בפניהו קודו בו נאמנין

בתינו כו' ולאפוקי מ"ש המחבר לפני זה דצריכין עדי' לזה והוא פי' רש"י ותו"ס כתב ל' הטור סברא כפי' תוס' : ו בפני מכה לך אבי התפות באמן בתינו כראה דהיינו דוקא לסבר הרא"ש הכ"ל שכת' תור"ס בהג"ה בשני' שלפני זה דאפי' גזלן אם ראו העדי' כתינת התפות ולא מסר המוכר מודעא מכירתו מכירו' . דאלו לברמ"כם דס"ל דבגזלן א"ל לתסור מודעא גם כזה דמ"ל לו התפות אין כאן חזקה אלא מחזיר לו הדמים ועפ"ר : ז וכן בן הגזלן אפי' בא בל"ל וכן בכי"ת ולא וכן בכ"ף וכאשר כבר כתבתי לפני זה בסמוך ומ"ש אפי' בא ה"ם ל"מ אם בא בטענו' עצמו ם שהמערער מכרו לו נתנו לו שקנא' אלא אפי' אם בא בטענת אביו נ"כ קבלו : ח בפני הודית המכרת לאבי אבא פי' לאחר שהיתה בידי הודית בפני המכרתיהו לאבי אבא ובכה"נ בבן הגזלן לא מהני אף שהודה לפני הכן שלא בפני אביו הגזלן י"ל שהשם שיודע לאבוי וכ"כ באשר"י בהדיא ועפ"ר :

קנג א המחבק לחוליא זו זו הוא בעין נסר או ראש קורה הכולם מן העליים לחוץ ואף אם הוא עפות מטפח ואינו ראוי לשתם עליו מ"מ ראוי לתלות בו מידי ויש היוק ראייה ולא מצי למימר אתלה בו דרך אחוריי' ולא אראה בשאר חבירי דשייטינן שיספר פניו ויראה בו בכיון ויתבטל לומר דמ"ה היפך פניו דירא שמא יפול בעותדו בקצה העליים ולא יתפס על הראייה כנגד נתרא ור"ש : ב וכל זמן שלא הסירו אי' הטור לפני שיעת המ"ד דנם לזו טפח אין לו חזקה בפשו מצי' ולפשו' מטפח אין לו חזקה כלל וא"ש אבל מור"ש דכתב בזה על דברי המחבר' ק' אלא דברי המחבר הם דברי הרמ"כם והרמ"כם ס"ל דאפי' לזו בל אהנה יש לו חזקה לגלת' אם לא מיחה בו וחשתמש בו בעל הזיז ומשתמש בו בעל הזיז מטפח בו וק"ל : ג ולא מיחה בו בעל השאר לאלתר כראה דהמי לאלתר לאו דוק' הוא אלא ר"ל לאלתר מבי אתברר ליה הזיקו ושתק וכ"כ הרמ"כם בפי' המשנ' וכ"כ הטו' בפי' קב"ד סע"ז בשם הרמ"כם דס"ל נ"כ אין צריך נ"ם אלא מבי אתברר ניקו ושתק . ודוקא בלשתוק אלונו בפנינו אחרו דלאלתר הוי חזקה משום דמשתמ' נתברר לו נזקו מיד ועיין ברי"בש סי' קע"א וע"ל בפי' קב"ה סל"ה מ"ש המחבר ומו"רם בפסקן של דברי' אלו ונם בפי' קב"ד סי"ב ועוד בהרבה מקומו' כתב מו"רם מחילוקי דעות הללו והכתבתי בלל הדברים בשמ"ע בפי' זה סי' ו ע"ש ודו"ק : ד הרי' בפנו' בעל הזיז בבל' ס"ם חזי' כת' דאפי' לבר"יף וסייעתיו דס"ל דאין חזקה להיוק ראייה היינו מחלון לאחר דקביע תשתיתיה אבל מנב לאחר וכ"ם בתשמים זו מהני חזקה : ה ומשתמש בו כו' כ"כ בטו' דדין חזקת הזיז וחמילה לברמ"כם הדין בן לאלתר בלא לא מיחה בו : ו לבנות תחת הזיז ולבטל תשמישו בפריסה ודריסה הוכחתי מל' הרמ"כם והטור שהביאו ונם מל' המחבר שכתב בהזיק בחור' בחצר בנגדו דהמי תחת הזיז דקאמר ר"ל במקום הזיז עצמו קאמר בשיבנה במקומו ממש יוסר הזיז ויבטל תשמישו לגמרי ובהא דוקא יש חילו' בין זו טפח לפחות מטפח דבפשו מטפ' אף שהחזי' בו בשלא מיחה בו לאלת' לפנין זה דשוב לא יכול בעל השאר למחו' בבעל הזיז מלהשתמש בו בכל זמן שאינו רוצ' בעל השאר לבנו' בחצירו תחת הזיז מ"מ בשירנה לבנות יכול לבטל לגמרי תשמיש הזיז משא"כ בשהוא טפח דאין יכול לבטל תשמיש הזיז ע"י בנינו שיבנה במקומו אבל נם בזיז טפח ס"ל בהרי"ף והרא"ש דאין בעל הזיז יכול למנוע לבעל השנ' מלבנות תחתיו עד הזיז ומ"ה לא הזכיר נם הרמ"כם והמחבר ריחוק הבנין תחת הזיז בזיז טפח כ"א בהיותה ד' טפחי' באורך או במשך . ושוב מצאתי כ"כ בפי' המשניות לברמ"כם בפא"ם על משנה ו ו"ל ואם יש בזיז טפח יש לו חזק' ויכול בעל הזיז לבטל לבנו' שמוך לאותו זיז שלא יסיר אותו ויבנישהו בהבנין כו' והייבו כמ"ם ועפ"ר : ז ואם אין בזיז טפח כו' נם מבאן מוכח מדלא כתב לא הזיז' מאויר שתחת הזיז דלא חייבי דוק' מאוי' שתח' הזיז אלא אפי' מאוי' שמקו' הזיז ופ"נ מיהו דוק' לענין שיכול לבנו' במקומו שש"י יבוטל תשמישו וכמ"ם ודו"ק : ח הזיק בחרבא על חרבא דבין הבנים לו אורך של מקום הזוב כתרבא לו כמי בראבו דאין מקום הזוב בפשות מד' על ד' ר"ם : ט חרבא ולא יותר פי' כמשך כל הבשרה יכול לעשות חרבא ראבו ו"ם הטור מור"ם יכול לעשותו ר"ל כחות שהוא בכל חרבו יפשר חרבא : יוד ואם בעל השאר כו' דאע"נ דאין שייך היזק ראייה מבעל השאר לבעל הנב מ"מ יכול למחות שיאמר זיזך יקלקל כותלי וכן פסק הטור ובתב דלא מסתבר ליה דברי ר"י אברבנאלי דמתי' בכה"נ ע"ש ס"ל : יא שאין לו בו פתח כו' עד"ר שם הבאתי לשון הטו'

קנג א מחבק' לחוליא זו כו' עיין בתשו' מהרי"ם ס"ם ס"ל ובתשו' ר"ש בהן ס"ב סי' ל"ח : ב ואם לא מיחה בו' בראה בפתח מטפח שהוא בעל הזיז אלא לסירו בעל הזיז כ"ז שירנה בעל השאר מטפ"ב בזיז פשח מיחה בו בעל השאר אלא גם בעל הזיז יכול לסירו בשרונה וכך מורה ל' הטור בב' מקומות דבעיף ו' וי"ח ונם ל' הרא"ש מורה בן ודלא בפי' הב"ח ודו"ק נם דברי הב"ח בסוגן לפ"ק של הטוס' : ג בעל הכותל יכול למחות בו' ובב"ח בסק' ראלי' למחו' ובתב דנם דעת רשב"ם הוא בן ומין דבריו בראין דאין בוכת רשב"ם לומר רק הזיק אם הרשותו בר שהוא לבתלו ולא בבותל של חבירו ונם מה שחבים מבולם לא דחי בלל : ד יש מי שבתב בו' עיין בתשו' מהרשד"ם סימן תש"ב :

ה רונם

הלכות נזקי שכנים

קנג דין הוצאת זיז ומרזב והעמדת סולם ונעיצת קירות ובו כ"ט ז

א (ג' הרמב"ם ר"פ ה' מה' שכנים) ג (ב) המבקש להוציא זיז מבותלו על אויר חצר חבירו כל שהוא בעל החצר מעבב עליו שהרי מזיקו בראייה בעת שתולה בו ומשתמש בו :

הגס (הסור ס"ד) ב וכל זמן שלא הסירו שבניהו בעל השאר מרצונו אין בעל הזיז משתמש בו מפני שמזיק לבעל השאר בראייה ובעל השאר משתמש בו :

ב (שם בהרמב"ם) הוציא את הזיז ג ולא מיחה בו בעל החצר לאלתר ד הרי החזי' בעל הזיז ה (ומשתמש בו ומוכנע בעל המבר להשתמש בו) (סור ס"ב) :

הגס וי"ל דכל חזקות אלו בעינן נ' שנים וכל שלא הזיק נ' שנים יכול למחות וכן בעינן שיבא בטענה כמו בחזקת קרקע (סור שב"ו בשם ר"ח והרא"ש) וכמו שנתבאר לעיל בשי' קמ"ו ס"ע וי"ל (שם) דבזיז שאין בו טפח לא מהני חזקה בלל ויכול בעל השאר למחות בו בל זמן שירצה (ג) ואם לא מיחה בו והניחו מרצונו בעל השאר יכול להשתמש בו אבל לא בעל הזיז :

ג (סור ס"ו בשם ר"ב והרא"ש) היה בזיז טפח החזיק באויר החצר כנגדו ואם רצה בעל החצר ד לבנות תחת הזיז ולבטל תשמישו בעל הזיז מעבב עליו ה ואם אין בזיז טפח לא החזי' באויר החצר וכל עת שירצ' בעל החצר לבנו' תחתיו לבטל תשמישו של זיז אין בעל הזיז יכו' לעבב עליו

ד (שם בהרמב"ם) היה הזיז שהוציא רחבו טפח ומשוך באויר חצירו של חבירו ד' טפחים (או שבולם טפח במשך ד' טפחים בלורן הכותל) (שם בהרמב"ם) ולא מיחה בו ם החזיק בר' על ד' ואם רצה להרחיב את הזיז עד שיעשה ד' על ד' מרחיב :

הגס (סור ס"ו בשם הרי"ף) אבל אם הקזיק בזיז בולם טפח במשך ד' טפחים א"י להשליש בשעור משכו אלא יכול לעשותו ם ד' ולא יותר הוני זיז טפח במשך נ"א' לחרביבו אלא ישא' כמו שבו' ואין בעל החצר יכול לבנות באויר חצירו תחת הזיז בלום אלא א"כ הניח לו תחתיו גובה אויר' ו' טפחים כדי שישתמש בזיז :

הגס (שם בשור) ו ואם בעל השאר רוצה לקבוע זיז בכותל שבירו (ג) בעל הכותל יכול למחות בו אפילו בזיז פחות מטפח :

ה (סור שם ס"ו) (ד) יש מי שכתב שבל זה אינו אלא בחצר חבירו ז שאין לו בו לא פתח ולא חלון אבל בחצר של שותפים שיש עליו פתחים וחלונות אם רוצה להוציא זיז לפני חלונות להשתמש עליו